

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

Τίτλος διπλωματικής:

**Άσκηση Πολιτικής Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης από
τους Δήμους**

Μελέτη περίπτωσης: Δήμος Λαρισαίων

Όνοματεπώνυμο: Παζάρα Άννα

Κόρινθος, Απρίλιος 2018

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

Π.Μ.Σ.

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

Thesis Title:

**Applying Politics for Social Protection and Solidarity by the
Municipalities.**

Case study: Municipality of Larissa.

Name : Pazara Anna

Corinth, April 2018

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	5
Abstract	7
Ευχαριστίες	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
Έννοιες και Ορισμοί της Κοινωνικής Πολιτικής και του Κράτους Πρόνοιας	10
1.1. Έννοια και περιεχόμενο της κοινωνικής πολιτικής	10
1.2. Τι σημαίνει Κράτος Πρόνοιας	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
2.Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση	19
2.1 Θεσμικό Πλαίσιο – Αρμοδιότητες Δήμων βάσει του Συντάγματος και των Νόμων.	19
2.2 Φορείς που ασκούν Κοινωνική Πολιτική στους Δήμους	25
2.3 Παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών από τους Δήμους.	27
2.3.1. Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και εξουσιών – Οικονομική Αυτοτέλεια των Δήμων.	27
2.3.2. Αλλαγή στο μοντέλο διοίκησης: Από το Γραφειοκρατικό Μοντέλο στο Νέο Δημόσιο Μάνατζμεντ (ΝΔΜ) και στη Δημόσια Διακυβέρνηση. Διοίκηση με Στόχους.	30
2.3.3. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη δικτύωση των κοινωνικών υπηρεσιών Η δημιουργία Υπηρεσίας μιας Στάσης	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
Σύντομη παρουσίαση του Δήμου Λαρισαίων και των σημαντικότερων δομών / προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής του	38
3.1. Δημογραφικό, Οικονομικό και Κοινωνικό Προφίλ Δήμου Λαρισαίων	38
3.2. Οργανωτική Δομή Δήμου Λαρισαίων	42
3.3. Σύντομη παρουσίαση των σημαντικότερων Δομών και Προγραμμάτων του Δήμου Λαρισαίων στο πεδίο της Κοινωνικής Πολιτικής	43
ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	43
ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	46
ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	49

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΠΛΗΤΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ	50
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	52
3.4. Νομικά πρόσωπα που έχει συστήσει ή ελέγχει ο Δήμος Λαρισαίων και συνεπικουρούν στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Έρευνας	58
4.1. Διατύπωση Ερευνητικού Ζητήματος	58
4.2 Γενικά – Είδη επιστημονικής έρευνας – Μελέτη περίπτωσης	58
4.3 Το ερωτηματολόγιο	60
4.4 Το δείγμα	60
4.5 Αποτελέσματα έρευνας	62
Συμπεράσματα – Προτάσεις	140
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	145
Παράρτημα	147
Πίνακας Συντμήσεων	158

Περίληψη

Η παγκόσμια οικονομική κρίση και η παρατεταμένη ύφεση δοκιμάζουν τις αντοχές των εθνικών οικονομιών και ταράζουν τα θεμέλια της κοινωνικής συνοχής σε όλο τον κόσμο και ιδιαίτερα στην Ελλάδα λόγω των μνημονιακών της δεσμεύσεων.

Οι συνέπειες της κρίσης, όπως ο δραστικός περιορισμός της οικονομικής δραστηριότητας, η υποχώρηση των ρυθμών ανάπτυξης, η αλματώδης αύξηση της ανεργίας, η αύξηση του κόστους ζωής, πλήττουν τα μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα πληθυσμού με αποτέλεσμα να έχουμε τους «φτωχούς εργαζόμενους» και κάνουν ανθρώπους που βρίσκονται στις παρυφές του κοινωνικού αποκλεισμού («εκτοπισμένα άτομα») να στερούνται τα δημόσια και κοινωνικά αγαθά. Η ανάγκη ύπαρξης ενός ισχυρού κοινωνικού κράτους το οποίο θα συμβάλλει καθοριστικά στον περιορισμό των συνεπειών της οικονομικής κρίσης, που μετεξελίχθηκε σε ανθρωπιστική, καθίσταται παραπάνω από προφανής.

Σε αυτή την εξαιρετικά κρίσιμη περίοδο για την χώρα και τους πολίτες, η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α) πρέπει να λειτουργήσει ως κύτταρο δημοκρατίας, ως μοχλός κοινωνικοοικονομικής προόδου και κυρίως ως κύτταρο εξισορρόπησης των αναγκών των πολιτών και ως θεσμός διαφύλαξης της κοινωνικής συνοχής. Η λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης, οφείλει να υπηρετεί το βασικό σκοπό της: την εξασφάλιση της αξιοπρεπούς διαβίωσης των κατοίκων της. Στη χώρα μας η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση στην Τ.Α συν έπεσε με την εφαρμογή πολιτικών λιτότητας και τις δραστικές περικοπές στους προϋπολογισμούς των ΟΤΑ. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την ραγδαία επιδείνωση της κατάστασης στους αυτοδιοικητικούς οργανισμούς όπως τη μείωση εσόδων, την κατάργηση λειτουργιών, το μη ικανοποιητικό επίπεδο υπηρεσιών και τις ελλείψεις προσωπικού σε μια χρονική περίοδο που η ζήτηση σε κοινωνικά αγαθά έχει αυξηθεί.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η συμβολή των Δήμων στην Κοινωνική Πολιτική και ιδιαίτερα στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης. Η εργασία έχει διττή στόχευση: αφενός τον προσδιορισμό του κοινωνικού ρόλου των Δήμων σε θεσμικό επίπεδο και αφετέρου τον προσδιορισμό του κοινωνικού ρόλου των Δήμων σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής. Εδώ εξετάζεται η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών από το Δήμο Λαρισαίων και διερευνούμε στο κατά πόσο αυτή είναι αποτελεσματική και αποδοτική.

Η μεθοδολογία που ακολουθείται περιλαμβάνει βιβλιογραφική έρευνα και έρευνα της οικείας νομοθεσίας προκειμένου να προσδιορίσουμε τον κοινωνικό ρόλο των Δήμων σε θεσμικό επίπεδο. Εδώ διαπιστώθηκε ότι η αρμοδιότητα των Δήμων να ασκούν κοινωνική πολιτική είναι θεσμοθετημένη αλλά η πραγμάτωση της θεσμικής τους αποστολής συναντά το σοβαρό εμπόδιο της ανεπάρκειας των οικονομικών πόρων αφού δεν υφίσταται φορολογική αποκέντρωση. Επίσης,

πραγματοποιήθηκε ποσοτική έρευνα ώστε να εξεταστεί η κοινωνική πολιτική του Δήμου Λαρισαίων ως παράδειγμα πρακτικής εφαρμογής και για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε ημιδομημένο ερωτηματολόγιο σε δείγμα 80 ατόμων.

Στα βασικά συμπεράσματα περιλαμβάνεται η διαπίστωση ότι ο Δήμος Λαρισαίων έχει δημιουργήσει ένα εκτεταμένο δίκτυο κοινωνικών δομών και προγραμμάτων. Όμως, ορισμένα από αυτά είναι γνωστά στο ευρύ κοινό. Υπάρχει διαπιστωμένο κενό στην ενημέρωση αλλά η ραγδαία εξέλιξη των Τεχνολογιών της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών θα μπορούσε να συμβάλλει σημαντικά σε αυτό. Οι ερωτώμενοι χαρακτηρίζουν ως ικανοποιητικές και επαρκείς τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων. Ως κυριότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών αναφέρονται η τρέχουσα οικονομική συγκυρία και η γραφειοκρατία. Επίσης, πιστεύεται ότι με πρωτοβουλία του Δήμου Λαρισαίων μπορεί να γίνει ενοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες, ώστε να δημιουργηθεί η Υπηρεσία μιας Στάσης (one stop shop).

Λέξεις Κλειδιά: Κοινωνική Πολιτική, Κοινωνική Ασφάλεια (Προστασία), Τοπική Αυτοδιοίκηση, Δήμος Λαρισαίων.

Abstract

The global economic crisis and prolonged recession test the durability of national economies and shake the foundations of social cohesion all over the world and especially in Greece due to its memorandum of commitments.

The consequences of the crisis, such as the drastic reduction in economic activity, the slowdown in growth rates, the sharp rise in unemployment, the rise in the cost of living, affects the middle and low income strata of the population, resulting in having "poor workers" and making people on the brink of social exclusion to deprive public and social goods. The need for a strong social state that will make a decisive contribution to mitigating the consequences of the economic crisis, which has become a humanitarian one, becomes more than obvious.

In this extremely critical period for the country and the citizens, Local Government (LG) must act as a cell of democracy, as a lever of socio-economic progress, and above all as a means of balancing the needs of citizens and as an institution of safeguarding social cohesion. The function of the Local Government must serve its main purpose: to ensure the dignified living of its citizens. In our country the transfer of responsibilities from the central administration to the LG has coincided with the implementation of austerity policies and drastic cuts in the budgets of the Local Authorities. This has resulted in a rapid deterioration in the situation of local government organizations such as revenue cuts, abolition of operations, unsatisfactory service levels and staff shortages over a period of time when demand for social goods has increased.

The subject of this paper is the contribution of the Municipalities to the Social Policy and especially in the field of social protection and solidarity. This paper has a dual targeting: on the one hand the identification of the social role of the Municipalities at institutional level and on the other hand the determination of the social role of the Municipalities at the level of practical application. Here we examine the provision of social services by the Municipality of Larissa and we investigate whether it is effective and efficient.

The methodology followed includes literature research and research of the relevant legislation in order to identify the social role of the Municipalities at institutional level. Here it was found that the competence of the Municipalities to apply social policy is institutionalized, but the fulfillment of their institutional mission meets the serious obstacle to the lack of financial resources, since there is no fiscal decentralization. Also, a quantitative survey was carried out to examine the social policy of the Municipality of Larissa as an example of practical application and for this purpose we gave a semi-structured questionnaire to a sample of 80 people.

The main conclusions include the finding that the Municipality of Larissa has created an extensive network of social structures and programs. But some of them are known to the general

public. There is a clear gap in information but the rapid evolution of Information and Communication Technologies could make a significant contribution to this. Respondents characterize the social services provided by the Municipality of Larissa as satisfactory and adequate. The main factors influencing the effectiveness of social services are the current economic situation and bureaucracy. It is also believed that at the initiative of the Municipality of Larissa, it is possible to integrate the social service providers involved in order to create the One Stop Shop.

Keywords: *Social Policy, Social Security (Protection), Local Government, Municipality of Larissa*

Ευχαριστίες

Λίγο πριν την ολοκλήρωση των σπουδών μου αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω όλους όσους συνετέλεσαν στην επιτυχή οργάνωση του συγκεκριμένου Διαπανεπιστημιακού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με θέμα «Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση».

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους διδάσκοντες που με το ενδιαφέρον τους και την επιστημονική τους κατάρτιση διέυρναν τους ορίζοντές μου.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ θερμά τον επιβλέποντα την εργασία μου κ. Γεώργιο Τσιάμη για την υποστήριξη, την άμεση ανταπόκρισή του και τη γενικότερη καθοδήγηση που μου παρείχε κατά την εκπόνησή της.

Οφείλω να ευχαριστήσω όλους, όσοι βοήθησαν στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου για τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας.

Τέλος ευχαριστώ την οικογένειά μου, το σύζυγό μου Γιάννη και τις δύο κόρες μας Βασιλίνα και Ευαγγελία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Έννοιες και Ορισμοί της Κοινωνικής Πολιτικής και του Κράτους Πρόνοιας

«Δημιουργώντας καλύτερη τοπική κοινωνία δημιουργούμε καλύτερο κράτος»

Αρχικά θα επιχειρήσουμε την εννοιολογική αποσαφήνιση ορισμένων βασικών εννοιών ώστε να διευρύνουμε τα ερμηνευτικά μας όρια για να κατανοήσουμε καλύτερα το περιεχόμενο της εργασίας.

1.1. Έννοια και περιεχόμενο της κοινωνικής πολιτικής

Για την έννοια της κοινωνικής πολιτικής δεν υπάρχει ένας σαφής και γενικά αποδεκτός ορισμός. Σύμφωνα με το Αγγλικό Λεξικό Oxford Advanced Learner's Dictionary ως **πολιτική** ορίζεται ένα πλάνο δράσης και δήλωσης “ιδανικών”, το οποίο προτείνεται από την κυβέρνηση, από ένα πολιτικό κόμμα ή από επιχειρήσεις.

Η Κρατική Πολιτική εν συντομία περιλαμβάνεται στις πράξεις ή παραλήψεις της κυβέρνησης (κυβερνών κόμμα). Η ανάλυση της κρατικής πολιτικής αφορά την περιγραφή και ερμηνεία των αιτιών και αποτελεσμάτων της Κυβερνητικής δράσης και απραξίας (η απραξία της κυβέρνησης επηρεάζει το ίδιο την κοινωνία όσο και οι ενέργειές της).

Η **κοινωνική πολιτική** αποτελεί την οργανωμένη παρέμβαση του κράτους ή του εκάστοτε φορέα άσκησης εξουσίας, η οποία μέσα από την αναγνώριση και την κάλυψη αναγκών - σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο - στοχεύει στη ρύθμιση της κοινωνικής αναπαραγωγής και στην εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και ειρήνης. Η επίτευξη της κοινωνικής ευημερίας αποτελεί έναν σημαντικό αλλά όχι αναγκαίο στόχο της, ενώ στις σύγχρονες κοινωνίες της διακινδύνευσης προσανατολίζεται προς την στήριξη της ατομικής διαχείρισης των κινδύνων. Συνδέεται άρρηκτα με την κοινωνική αλλαγή, την οποία μπορεί να προωθεί, να καθυστερεί ή να παρεμποδίζει και αποτελεί πολύτιμο εργαλείο επίτευξης των στόχων μιας ευρύτερης ‘κοινωνιακής πολιτικής’ σε εποχές αναδιάρθρωσης κοινωνικών δομών και σχέσεων σε βάθος και έκταση. Την κοινωνική πολιτική μπορούμε να την κατανοήσουμε μέσα σε συγκεκριμένα ιστορικά και πολιτισμικά πλαίσια και μέσα από τον κυρίαρχο λόγο τον οποίο εκφέρουν οι κύριοι παράγοντες σχεδιασμού και εφαρμογής της, και οι επιστημονικοί μελετητές της. Ως γνωστικό αντικείμενο έχει διεπιστημονικό χαρακτήρα που χαρακτηρίζεται από την σύζευξη θεωρίας και εφαρμογής, μέσα από διαφορετικές κάθε φορά θεωρητικές και ιδεολογικές προσεγγίσεις (Στασινοπούλου Όλγα, 2006 σελ. 11).

Επίσης, σύμφωνα με τον ορισμό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Αμοιβαίας Πληροφόρησης για την Κοινωνική Προστασία (MISSOC) (2014), η κοινωνική πολιτική περιλαμβάνει το σύνολο

των παροχών σε είδος και χρήμα, οι οποίες αντλούνται από προγράμματα κοινωνικής προστασίας και στοχεύουν στην κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών και κινδύνων.

Η γραμματεία MISSOC αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κοινωνικής Πολιτικής (ESPN), το οποίο ιδρύθηκε το 2014 για να παράσχει στην Επιτροπή ανεξάρτητες πληροφορίες, αναλύσεις και εμπειρογνομοσύνη σχετικά με τις κοινωνικές πολιτικές. Η MISSOC συνεργάζεται επίσης στενά με τη Διεθνή Ένωση Κοινωνικής Ασφάλισης (ISSA) και το Σύστημα Αμοιβαίας Πληροφόρησης για την Κοινωνική Προστασία του Συμβουλίου της Ευρώπης (MISSCEO). Τα τρία δίκτυα θέλησαν να προωθήσουν και να διαδώσουν αμοιβαία τις αντίστοιχες βάσεις των πόρων, οι οποίες είναι σε μεγάλο βαθμό συμπληρωματικές.

Ένας σημαντικός ορισμός της κοινωνικής πολιτικής είναι αυτός που την αναφέρει ως τη διορθωτική ή προληπτική παρέμβαση στην κοινωνική πραγματικότητα με τη λήψη εκείνων των μέτρων που έχουν ως στόχο να αμβλύνουν τις κοινωνικές ανισότητες και να προάγουν την κοινωνική δικαιοσύνη (Ζαϊμάκης, 2002).

Η κοινωνική πολιτική περιλαμβάνει τα ζητήματα συντάξεων (γήρατος και αναπηρίας), επιδομάτων (τέκνων, ασθένειας), κατοικίας (επιδόματα ενοικίου), απασχόλησης και κατάρτισης (επιδόματα ανεργίας, νέων θέσεων εργασίας, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση), υγείας (προστασία υγείας, προαγωγή υγείας) παιδείας (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια εκπαίδευση και εκπαίδευση ενηλίκων) προσωπικών υπηρεσιών (φροντίδα αναπήρων ή υπερηλίκων στο σπίτι, ΚΑΠΗ) και τέλος προστασίας της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας (Σκαμνάκης, 2005).

Υπάρχουν τρεις μορφές κοινωνικής πολιτικής:

α) η κοινωνική πρόνοια, όπου το κράτος μονομερώς δίνει εισοδηματικές παροχές μη ανταποδοτικές, παροχές σε είδος και κοινωνικές υπηρεσίες μέσω ειδικών φορέων (προνοιακοί φορείς) σε άτομα ή ομάδες που τελούν σε κατάσταση ανάγκης και δεν μπορούν να την αντιμετωπίσουν με δικά τους μέσα.

β) η κοινωνική ασφάλιση, είναι το σύνολο των μέτρων που αφορούν τη χορήγηση οικονομικών πόρων (ασφαλιστικές παροχές) από ειδικούς φορείς (ασφαλιστικοί οργανισμοί) σε πρόσωπα που υπάγονται σε αυτούς (ασφαλισμένοι), τα οποία αντιμετωπίζουν τυποποιημένους κινδύνους μείωσης εισοδημάτων ή αύξησης των δαπανών τους (ασφαλιστικοί κίνδυνοι) και έχουν συμπληρώσει προκαθορισμένες χρονικές και οικονομικές προϋποθέσεις (χρόνο ασφάλισης, ασφαλιστικές εισφορές).

γ) η κοινωνική ασφάλεια, ευρύτερη από την κοινωνική ασφάλιση, η οποία εξασφαλίζει το άτομο από ορισμένους κινδύνους.

Από τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής το βασικότερο είναι η κοινωνική ασφάλεια και η προστασία των μελών μιας κοινωνίας. Ο πιο εύστοχος από τους σύγχρονους ορισμούς σχετικά με τα συστήματα της κοινωνικής ασφάλειας (ή προστασίας) δίνεται από το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ) και είναι ο εξής: *«Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλειας (ή προστασίας) αποσκοπούν στην επίτευξη του στόχου της κοινωνικής ασφάλειας, δηλαδή στην προστασία του πληθυσμού από καταστάσεις που επιφέρουν απώλεια ή μείωση των πηγών συντήρησης, στην προληπτική ή επανορθωτική προστασία της υγείας, στην εξασφάλιση απασχόλησης και τη διατήρηση της ικανότητας για εργασία, στην εγγύηση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και στη διασφάλιση της δυνατότητας κάθε ατόμου να συμμετέχει ενεργητικά στην οικονομική και κοινωνική ζωή».*

Η κοινωνική ασφάλεια καταγράφεται ως ανθρώπινο δικαίωμα για πρώτη φορά στις 10 Φεβρουαρίου 1948, στο άρθρο 22, της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που ψηφίστηκε από τη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Δίνει κατευθυντήριες υποδείξεις προς τα Κράτη – Μέλη του Οργανισμού, οι οποίες δεν παράγουν έννομες συνέπειες. Αυτό σημαίνει πως τα Κράτη δεν δεσμεύονται από τις διατάξεις της Διακήρυξης, καθώς και οι πολίτες από τη άλλη δεν μπορούν να επικαλεστούν ενώπιον των δικαστηρίων κάποια διάταξη προκειμένου να στηρίξουν κάποια αξίωσή τους με συγκεκριμένα δικαιώματα που προβλέπονται στη Διακήρυξη.

Στο κείμενο της Διακήρυξης η Κοινωνική ασφάλεια ορίζεται ως αυτοτελές δικαίωμα κάθε ανθρώπου. Συγκεκριμένα στο άρθρο 22 αναφέρονται τα εξής: *«Κάθε άτομο, ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, έχει δικαίωμα κοινωνικής προστασίας. Η κοινωνία, με την εθνική πρωτοβουλία και τη διεθνή συνεργασία, ανάλογα πάντα με την οργάνωση και τις οικονομικές δυνατότητες κάθε κράτους, έχει χρέος να του εξασφαλίσει την ικανοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων που είναι απαραίτητα για την αξιοπρέπεια και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του».* Επίσης, η κατοχύρωση του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλεια υπάρχει και στο άρθρο 12 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Η κοινωνική πολιτική μπορεί να ασκηθεί σε τέσσερα επίπεδα:

Σε εθνικό επίπεδο, με τα αρμόδια Υπουργεία και τη διαπλοκή άλλων σχετικών κρατικών φορέων.

Σε τοπικό επίπεδο μέσω των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α και Β βαθμού.

Σε υπερεθνικό επίπεδο μέσω των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσα από τους θεσμούς της στους τομείς της απασχόλησης, της κοινωνικής ασφάλισης, της εκπαίδευσης και προστασίας.

Σε διεθνές επίπεδο με τους διεθνείς οργανισμούς και μέσω των εξειδικευμένων υπηρεσιών του Ο.Η.Ε.

1.2. Τι σημαίνει Κράτος Πρόνοιας

Ο κυριότερος παράγοντας γένεσης και ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας ήταν η εκβιομηχάνιση των ευρωπαϊκών κρατών στον εικοστό αιώνα. Συγκεκριμένα ήταν η απάντηση σ' ένα πρόβλημα κατεξοχήν πολιτικό, αυτό των συνθηκών διαβίωσης της εργατικής τάξης την περίοδο της εκβιομηχάνισης.

Το κράτος πρόνοιας αποτελεί μία εξειδίκευση της έννοιας κράτος και διαθέτει θεσμούς για την κοινωνική μέριμνα υπέρ των οικονομικά ασθενέστερων, των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας, των αναπήρων, των παιδιών και των μητέρων. Η νεοφιλελεύθερη θεωρία το μάχεται κατηγορώντας το ως οικονομικά αναποτελεσματικό και ως το βασικό εμπόδιο για την απρόσκοπτη οικονομική ανάπτυξη. Ο ορισμός του κράτους πρόνοιας δεν είναι συγκεκριμένος και διαφέρει όχι μόνο από ερευνητή σε ερευνητή αλλά και από χώρα σε χώρα (π.χ. κράτος ευημερίας στην Αγγλία, Ισπανία, κράτος πρόνοιας στην Γαλλία, κοινωνικό κράτος στην Γερμανία κ.λπ). Ο όρος «κράτος πρόνοιας» (Wohlfahrtsstaat) εμφανίστηκε αρχικώς το 19ο αιώνα στη Γερμανία ως παραλλαγή του αστυνομικού κράτους (Polizeistaat). (Γ. Κατρούγκαλου 1998, σελ.105). Η θεσμική μορφή του κράτους πρόνοιας σχηματίζεται το 1881 στην Γερμανία από τον Otto von Bismarck, ο οποίος θεσμοθετεί ένα ανεπτυγμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης μέσω της θέσπισης της νομοθεσίας της κοινωνικής ασφάλισης, με στόχο την κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της εργατικής τάξης. Οι παροχές λοιπόν των συστημάτων θα είναι σε αναλογική σχέση με τις εισφορές των χρηστών.

Στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης, η γέννηση του κράτους πρόνοιας τοποθετείται χρονολογικά στις αρχές του 20ου αιώνα. Η ανάπτυξή του και η μορφή την οποία αυτό έλαβε συναντώνται κυρίως μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Στη Μεγάλη Βρετανία, η έκθεση του Beveridge στις 20 Νοεμβρίου του 1942, αποτέλεσε την απαρχή ενός διευρυμένου μεταπολεμικού κράτους πρόνοιας με σκοπό την αποκατάσταση των πολιτών, και την αντιμετώπιση των επειγόντων κοινωνικών αναγκών, ύστερα από τα δεινά που συσσώρευσε ο Β Παγκόσμιος Πόλεμος.

Η διαφοροποίηση ως προς το τι είναι κράτος πρόνοιας οφείλεται κυρίως στον τρόπο με τον οποίο ο κάθε ερευνητής διερευνά τον τρόπο δημιουργίας του κράτους πρόνοιας και τον ρόλο που διαδραματίζει στην οικονομία και στην κοινωνία γενικότερα. Εξαιτίας της στενής σύνδεσης της κοινωνικής πολιτικής με το κράτος πολλές φορές αυτή ταυτίζεται με τον όρο «κράτος πρόνοιας». Πρόκειται όμως για μια λανθασμένη άποψη και επομένως σκόπιμη κρίνεται η διάκριση μεταξύ των δύο αυτών όρων.

Σύμφωνα με τον Ξ. Κοντιάδη (2008: 17- 19) ως κράτος πρόνοιας ορίζεται η μορφή οργάνωσης του κράτους που έχει προκύψει στις χώρες της δυτικής πλευράς της Ευρώπης με τις ελεύθερες οικονομίες αγοράς στον εικοστό αιώνα και «δρα μέσω της παροχικής κοινωνικής διοίκησης, με σκοπό την άμβλυνση κοινωνικών ανισοτήτων και τη συστηματική κάλυψη

κοινωνικών κινδύνων και αναγκών των πολιτών». Θεμελιώδης σκοπός του είναι η αναδιανομή του συνολικού κέρδους, για την εγγύηση ενός ελάχιστου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης. Ο όρος εκφράζει τη διευρυμένη κρατική παρέμβαση στις ανεπτυγμένες χώρες που επικράτησε μεταπολεμικά και περιγράφει την σταδιακή μετάβαση από παραδοσιακές μορφές αλληλεγγύης και φιλανθρωπίας, σε κρατικά οργανωμένους θεσμούς κοινωνικής προστασίας. Δεν ταυτίζεται με το «κοινωνικό κράτος», το οποίο αναφέρεται στην ανάληψη υποχρέωσης εκ μέρους της Πολιτείας, διά του Συντάγματος, για παροχή κοινωνικής προστασίας. Το κοινωνικό κράτος λοιπόν έπεται ιστορικά και συνιστά υποσύνολο του κράτους πρόνοιας.

Οι δύο κύριες αρχές της κοινωνικής πρόνοιας είναι η αρχή της επικουρικότητας, με την έννοια της αναστολής της κοινωνικής προστασίας όταν το ίδιο το άτομο διαθέτει επαρκή μέσα βιοπορισμού και κατά δεύτερον, η αρχή της εξατομίκευσης, κατά την οποία οι προνοιακές κοινωνικές υπηρεσίες παρέχονται σε συγκεκριμένα άτομα με έναν ιδιαίτερο κάθε φορά τρόπο. Η κυριότερη διαφορά μεταξύ κοινωνικού κράτους και κράτους πρόνοιας συνίσταται στο γεγονός ότι η έννοια του κοινωνικού κράτους είναι θεσμική, νομική έννοια, ενώ η έννοια του κράτους πρόνοιας έχει κοινωνικοπολιτικό περιεχόμενο.

Διαφορετικές ερμηνείες της κοινωνικής πραγματικότητας (φιλελεύθερες ιδέες, μαρξισμός, σοσιαλδημοκρατία) όρισαν και διαφορετικά συστήματα κοινωνικής πολιτικής. Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος παρουσιάζεται αποδυναμωμένο λόγω οικονομικών κυρίως και πολιτικών εξελίξεων. Διακρίνεται από την κοινωνική πρόνοια, η οποία μεριμνά για τα ενδεέστερα μέλη της κοινωνίας.

Οι στοχαστές του φιλελεύθερου χώρου υποστηρίζουν ότι το κράτος οφείλει να παρέχει μέσω των νόμων και της κυβέρνησης το πλαίσιο εντός του οποίου τα άτομα θα επιδιώκουν τους στόχους τους, των οποίων όμως η ελευθερία δεν πρέπει να περιορίζεται από το κοινωνικό κράτος, ώστε οι χρήστες να αποκτούν εξάρτηση από τις παροχές του και να ενισχύεται η περαιτέρω οκνηρία τους. Υποστηρίζουν επίσης ότι η ιδέα της ισότητας και της καθολικότητας των παροχών των κοινωνικών υπηρεσιών προς όλους είναι τροχοπέδη για την ανάπτυξη της οικονομίας και της κοινωνίας. Το κοινωνικό κράτος αφενός απαιτεί εκτεταμένο δημόσιο τομέα και γραφειοκρατία, αφετέρου δεν κατάφερε μέχρι σήμερα τουλάχιστον να επιτελέσει το κοινωνικό του έργο, άρα αποδείχτηκε αναποτελεσματικό. Από την άλλη μεριά όμως ισχυρίζονται ότι πρέπει να λαμβάνονται μέτρα προστασίας του κοινωνικού συνόλου κατά του κινδύνου της φτώχειας και της εξαθλίωσης. Επίσης σημαντικό ρόλο στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών εκτός του κράτους ενθαρρύνονται να παίζουν άλλες μορφές κοινωνικής οργάνωσης όπως η οικογένεια, η εκκλησία και οι φιλανθρωπικές οργανώσεις.

Σχηματικά, η νεοφιλελεύθερη φόρμουλα έχει ως εξής: συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους, μείωση της φορολογίας ώστε να τονωθούν οι επιχειρηματικές επενδύσεις, αύξηση του παραγόμενου πλούτου και διάχυση του πλούτου προς τα κάτω μέσω των μηχανισμών της αγοράς. Το φαινόμενο αυτό αποκαλείται «trickle down effect» και μακροπρόθεσμα ωφελούνται τα οικονομικά αδύνατα κοινωνικά στρώματα

Στο ακριβώς διαμετρικά αντίθετο σημείο του ιδεολογικού φάσματος βρίσκεται ο μαρξισμός, ο οποίος ασκεί δριμυία κριτική τόσο στους στόχους του κράτους πρόνοιας όσο και στα μέσα που υιοθετεί για την επίτευξή τους. Δεν απορρίπτει συνολικά το κράτος πρόνοιας παρά μόνο ισχυρίζεται ότι μέρος του είναι προϊόν των εργατικών αγώνων και δημιουργήθηκε με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων που γεννά ο καπιταλισμός.

Στον αντίποδα επίσης βρίσκονται και οι σοσιαλδημοκράτες που υποστήριξαν τη λειτουργία του κράτους πρόνοιας και κυρίως τον αναδιανεμητικό του ρόλο προκειμένου να επιτευχθεί κοινωνική ισότητα μεταξύ των μελών του. Κεντρική επιδίωξή του είναι να εξασφαλίζει το κράτος πρόνοιας πέρα από την πολιτική ισότητα και ισότητα στις ευκαιρίες. Σύμφωνα με τους σοσιαλδημοκράτες στόχος του κράτους πρόνοιας μπορεί να είναι από την εξασφάλιση μιας σοσιαλιστικής κοινωνίας έως και την υποστήριξη του καπιταλιστικού συστήματος προκειμένου να διορθωθούν οι αστοχίες του.

Με κριτήριο το μέγεθος της παρέμβασης του κράτους στον κοινωνικό χώρο, (περισσότερο ή λιγότερο κράτος) ο Titmuss διακρίνει τρία μοντέλα κράτους πρόνοιας:

1. **το υπολειμματικό (residual)** μοντέλο που στη θεωρητική του βάση βρίσκονται οι φιλελεύθερες ιδέες. Κεντρική του θέση είναι ότι το κάθε άτομο ευθύνεται προσωπικά για την κατάστασή του. Όταν η αγορά και η οικογένεια αποτυγχάνουν να καλύψουν τις ανάγκες του ατόμου, το κράτος δρα σαν δίχτυ ασφάλειας, και παρεμβαίνει μόνο για μικρό χρονικό διάστημα, ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος της εξαθλίωσης και του αποκλεισμού του ατόμου. Δίνει χαμηλές παροχές και οι χρήστες των παροχών συνδέονται με το στιγματισμό και την περιθωριοποίηση.

2. **το βιομηχανικό (αντ) – αποδοτικό (industrial achievement performance)** μοντέλο, όπου η κοινωνική πολιτική συνδέεται με την οικονομία της αγοράς τονίζοντας τον λειτουργικό και επιβιοητικό της χαρακτήρα. Εξαρτά τις παροχές με βάση τις επιδόσεις των ατόμων στην εργασία, την παραγωγικότητα και τα προσόντα τους. Επίσης οι παροχές έχουν μεγάλο βαθμό εξειδίκευσης ανά περίπτωση εργαζομένου και αποτελούν μέρος της αμοιβής τους. Τέλος το σύστημα αυτό κοινωνικής πολιτικής έχει αναδιανεμητικό ρόλο, αλλά η προσωπική ευθύνη του ατόμου είναι κυρίαρχη.

3. **το θεσμικό – αναδιανεμητικό** μοντέλο, όπου η κοινωνική πολιτική καλύπτει με καθολικό τρόπο τις κοινωνικές ανάγκες των ατόμων έξω από τους μηχανισμούς της αγοράς. Πρόκειται για το μοντέλο που αποσκοπεί στην επίτευξη ισότητας μεταξύ των ατόμων.

Τα παραπάνω μοντέλα συστημάτων κοινωνικής πολιτικής δεν εφαρμόζονται αυτούσια στην πράξη. Εκφράζουν μεν κεντρικές προθέσεις αλλά κατά τη φάση της πρακτικής εφαρμογής τους διαφοροποιούνται και διαμορφώνουν ξεχωριστές περιπτώσεις. Σύμφωνα με τον Titmuss μπορούμε να εντοπίσουμε το υπολειμματικό μοντέλο στις ΗΠΑ, το βιομηχανικό μοντέλο στη Γερμανία και το θεσμικό αναδιανεμητικό μοντέλο στις σκανδιναβικές χώρες. Η Μ. Βρετανία έχει στοιχεία του υπολειμματικού και βιομηχανικού μοντέλου, όπως επίσης και οι λατινογενείς χώρες.

Η προσέγγιση του Titmuss έδωσε αφορμή για νέες αναλύσεις όσον αφορά την ανάπτυξη του κράτους - πρόνοιας και τις διαφοροποιήσεις που αυτό παρουσίαζε από χώρα σε χώρα, και η κυριότερη από αυτές είναι του G. Esping-Andersen. Σύμφωνα με αυτόν τον ερευνητή διακρίνουμε τρία είδη κρατών-πρόνοιας.

Μάλιστα ο G. Esping-Andersen χρησιμοποιεί τον όρο προνοιακό καθεστώς (welfare regime) αντί τον όρο κράτος-πρόνοιας (welfare state). Σύμφωνα με τον Esping-Andersen τα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό ενός κράτους ως κράτους-πρόνοιας θα πρέπει να αναζητηθούν όχι μόνο στα δικαιώματα που αναγνωρίζει αλλά και στους τρόπους με τους οποίους η κρατική δραστηριότητα δια πλέκεται στο ρόλο της αγοράς και της οικογένειας για την κάλυψη των αναγκών (Στασινοπούλου, 1996).

Ο G. Esping-Andersen λοιπόν με κεντρικό σημείο της ανάλυσής του το βαθμό εμπορευματοποίησης των παροχών (Ρήγα, 1993, σ.175-176), από την πλήρη ένταξή τους στην ελεύθερη αγορά και τη διαμόρφωση των τιμών από την ίδια (φιλελεύθερο πρότυπο) ως την εξασφάλισή τους σε όλους από τους μηχανισμούς της κρατικής παρέμβασης (σοσιαλδημοκρατικό) εντόπισε τρία «προνοιακά καθεστώτα»:

α) Το Φιλελεύθερο (liberal) κράτος πρόνοιας που εφαρμόστηκε κυρίως στη Βόρεια Αμερική και την Αυστραλία. Οι παροχές δίνονται κατόπιν ελέγχου των συνθηκών ζωής και των μέσων που έχει το άτομο να καλύψει το ίδιο τις ανάγκες του (Orloff, 1988). Οι παροχές του συστήματος είναι περιορισμένες και απευθύνονται σε μεγάλο βαθμό στην εργατική τάξη. Στόχος του είναι ο περιορισμός της χρήσης του κράτους πρόνοιας και τα άτομα να καλύπτουν τις ανάγκες τους μέσω της λειτουργίας της ελεύθερης αγοράς. Όσοι βέβαια κάνουν χρήση των κοινωνικών υπηρεσιών στιγματίζονται και περιθωριοποιούνται.

β) Το Συντηρητικό – Κορπορατιστικό (conservative – corporatist) πρότυπο στο οποίο κυρίαρχη θέση δεν έχει η αγορά, ωστόσο χαρακτηριστική είναι η μερική εμπορευματοποίηση των κοινωνικών παροχών. Το άτομο θα πρέπει να αναζητά την κάλυψη των αναγκών του μερικώς από

το κράτος και κυρίως από θεσμούς όπως η εκκλησία και η οικογένεια. Η εφαρμογή του προτύπου αυτού διαφέρει σημαντικά κατά περίπτωση ανάλογα με τη διαδικασία και τους μηχανισμούς και την κατανομή της ισχύος στα συμμετέχοντα μέρη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα διαφοροποίησης είναι η Γερμανία με την Ιρλανδία, όπου εκεί ισχυρό ρόλο παίζει η εκκλησία.

γ) Το Σοσιαλδημοκρατικό (social – democratic) κράτος πρόνοιας απαντάται στις χώρες της Σκανδιναβικής Χερσονήσου και αντλεί την πολιτική του νομιμοποίηση από τη σοσιαλδημοκρατική πολιτική παράδοση. Στόχος του είναι η προώθηση της κοινωνικής ισότητας και οι υπηρεσίες που προσφέρει είναι καθολικού τύπου. Στηρίζεται στην πλήρη απασχόληση η οποία αποτελεί μέλημα και ευθύνη του κράτους. Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι υψηλή και μπορεί να ανταγωνιστεί όσες προσφέρονται στην ελεύθερη αγορά.

Η τυπολογία των κρατών πρόνοιας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προαναφέρθηκε, δεν συμπεριλάμβανε καθόλου τις Νότιες χώρες της Ε.Ε. ήτοι την Ισπανία, την Ιταλία, την Πορτογαλία καθώς και τη χώρα μας.

Αρκετοί ερευνητές συμπεριέλαβαν νέα στοιχεία στον χαρακτηρισμό των διαφόρων τύπων κράτους - πρόνοιας, ιδιαίτερα αυτών των Νότιων χωρών, όπως για παράδειγμα ο ρόλος του καθολικισμού, της παραδοσιακής οικογένειας και της κοινωνικής αλληλεγγύης στο σύστημα κοινωνικής προστασίας.

Έτσι άρχισε να καλλιεργείται η άποψη για ένα τέταρτο μοντέλο, του “νότιου μοντέλου” κράτους - πρόνοιας (Ferrera, 1996). Σύμφωνα με τον Ferrera περιλαμβάνει στοιχεία και από το μοντέλο του Bismarck (ιδιαίτερα σε ότι αφορά τον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής προστασίας) και στοιχεία από το μοντέλο του Beveridge (σε ότι αφορά τον τομέα της υγείας).

Ειδικότερα το κράτος-πρόνοιας στις Νότιες χώρες της Ε.Ε. διαφοροποιείται από τα αντίστοιχα κράτη πρόνοιας των Βόρειων ευρωπαϊκών χωρών στα ακόλουθα σημεία :

α) ο υψηλός βαθμός μεταβιβαστικών πληρωμών, όπως στις χώρες όπου συναντάται το μοντέλο του Bismarck, σε συνδυασμό με τη δυαδικότητα του συστήματος σε ότι αφορά την κοινωνική προστασία και την ανυπαρξία εθνικής πολιτικής ελάχιστου εισοδήματος για τη στήριξη ατόμων και οικογενειών με ανεπαρκή χρηματικά εισοδήματα.

β) τον ανισομερή καταμερισμό της κοινωνικής προστασίας απέναντι σε συγκεκριμένους κινδύνους

γ) την ύπαρξη χαρακτηριστικών του μοντέλου του Beveridge στον τομέα της υγείας

δ) η παροχή χαμηλού ποσοστού κοινωνικών υπηρεσιών ευημερίας σε συνδυασμό με την ανάμειξη κρατικών και μη κρατικών θεσμών στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.

ε) στον συγκεκριμένο τρόπο λειτουργίας του κράτους σε αυτές τις χώρες όπου αναδεικνύεται κάποια μορφή έντονου πελατειακού χαρακτήρα

στ) τη χαμηλή αποδοτικότητα των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών

ζ) ο τρόπος χρηματοδότησης του κράτους - πρόνοιας που σχετίζεται άμεσα με τον άνισο και άδικο καταμερισμό του φορολογικού βάρους στις διάφορες επαγγελματικές και κοινωνικές ομάδες.

Όλα αυτά τα κοινά χαρακτηριστικά που συναντά κανείς στο κράτος - πρόνοιας στις Νότιες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνηγορούν υπέρ της ύπαρξης ενός τέταρτου, “Νότιου” μοντέλου κράτους - πρόνοιας, στο οποίο ανήκει και η χώρα μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση

2.1 Θεσμικό Πλαίσιο – Αρμοδιότητες Δήμων βάσει του Συντάγματος και των Νόμων.

Η δυνατότητα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) να ασκούν κοινωνική πολιτική είναι θεσμοθετημένη.

Σύμφωνα με το άρθρο 102 του Συντάγματος 2001 (Φ.Ε.Κ. 85/Α) αποστολή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού είναι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, (υπέρ των οποίων συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας) προς εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων. Ο κοινός νομοθέτης καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Επίσης με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων οι οποίες συνιστούν αποστολή του Κράτους.

Βάσει των διατάξεων του άρθρου 75 του Ν.3463/2006 (ΦΕΚ – 114 Α/8-6-2006): Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων), όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει οι αρμοδιότητες των Δήμων για τις τοπικές υποθέσεις περιγράφονται, κατηγοριοποιούνται και κατατάσσονται ενδεικτικά σε οκτώ τομείς ήτοι σε:

- Τοπική ανάπτυξη
- Περιβάλλον
- Ποιότητα ζωής και εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών
- Απασχόληση
- Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη
- Παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
- Πολιτική προστασία
- Αγροτική Ανάπτυξη – Κτηνοτροφία – Αλιεία

Ιδιαίτερα ως προς τον τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης (ΚΔΚ άρθρο 75§Ι υπό τον τομέα ε'), προβλέπονται για τους Δήμους οι παρακάτω αρμοδιότητες:

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.

2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συννοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.
3. Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε αυτούς ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης κατά τις προβλέψεις αυτού του Κώδικα.
4. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.
5. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
6. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής ενισχύθηκε σημαντικά βάσει των διατάξεων του άρθρου 94 του Ν. 3852/2010 {(ΦΕΚ 87 Α/7-6-2010) *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*}, αφού μεταβιβάστηκαν στους Δήμους πρόσθετες και σαφέστερα οριοθετημένες αρμοδιότητες. Ειδικότερα:

Στο άρθρο 75 παρ. Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων υπό τον τομέα ε' («Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης») προστίθενται οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

«7. Η εφαρμογή προγραμμάτων εμβολιασμών και η διενέργειά τους.

8. Η τήρηση κανόνων υγιεινής των δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων.

9. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, καθώς και σε συλλόγους ή σωματεία, που επιδιώκουν φιλανθρωπικούς σκοπούς.

10. Η άσκηση ελέγχου και εποπτείας στα ιδρύματα παιδικής προστασίας ιδιωτικού δικαίου (ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί) και η ευθύνη λειτουργίας των παιδικών εξοχών.
  11. Η εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, καθώς και η έγκριση του προϋπολογισμού τους, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των επιχορηγήσεων, που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελείς σκοπούς.
  12. Η οικονομική ενίσχυση αυτοστεγαζόμενων, η μίσθωση ακινήτων, η ρύθμιση διαφόρων θεμάτων κοινωνικής κατοικίας και η επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της οικείας νομοθεσίας.
  13. Ο διορισμός μελών διοικητικών συμβουλίων, η εποπτεία και η ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας ιδρυμάτων προστασίας και αγωγής οικογένειας του παιδιού (όπως Κέντρων Παιδικής Μέριμνας, Παιδικών Σταθμών, Παιδικών Εξοχών, παραρτημάτων ΠΙΚΠΑ και ΚΕΠΕΠ).
  14. Ο ορισμός ιατρών προς εξέταση επαγγελματιών και εργαζομένων σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος για τη χορήγηση σε αυτούς βιβλιαρίων υγείας.
  15. Η χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας, μετά από σχετική γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής Πιστοποίησης Αναπηρίας.
  16. Η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας.
  17. Η καταβολή επιδομάτων σε τυφλούς, κωφάλαλους, ανασφάλιστους παραπληγικούς, τετραπληγικούς και ακρωτηριασμένους, διανοητικά καθυστερημένους, ανίκανους προς εργασία, υποφέροντες από εγκεφαλική παράλυση (σπαστικούς), απροστάτευτους ανήλικους, υποφέροντες από αιμολυτική αναιμία και βαριά ανάπηρους, καθώς και σε λοιπά άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 57/1973 (ΦΕΚ 149 Α'), της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων.
- Εδώ να τονίσουμε ότι μετά την ψήφιση του Ν. 4520/18 (ΦΕΚ 30 Α/22-2-2018): *Μετεξέλιξη του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων σε Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) και λοιπές διατάξεις* οι Δήμοι παρέχουν μόνο διοικητική υποστήριξη ενώ η καταβολή των επιδομάτων αυτών γίνεται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Α.
18. Η δωρεάν παραχώρηση της χρήσης οικημάτων λόγω απορίας ή για άλλους σοβαρούς λόγους.
  19. Η αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής.
  20. Η υλοποίηση:

α) προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής που οργανώνονται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή από άλλα Υπουργεία, το κόστος των οποίων βαρύνει απευθείας τον προϋπολογισμό του αντίστοιχου Υπουργείου,

β) εκτάκτων προγραμμάτων δημόσιας υγείας, τα οποία εκτελούνται με έκτακτη χρηματοδότηση,

γ) προγραμμάτων δημόσιας υγείας που χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

21. Η έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας.

22. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών.

23. Η χορήγηση αδειών διενέργειας λαχειοφόρων αγορών, εράνων και φιλανθρωπικών αγορών.

24. Η έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων και η λήψη μέτρων σε θέματα δημόσιας υγιεινής.

25. Η πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας.

26. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων περίθαλψης ηλικιωμένων ή ατόμων, που πάσχουν ανίατα από κινητική αναπηρία.

27. Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς, οι οποίοι πωλούν φάρμακα χωρίς άδεια, καθώς και σε βάρος ιατρών και φαρμακοποιών για κατοχή ή πώληση δειγμάτων φαρμάκων.

28. Η οργάνωση αυτοτελώς ή σε συνεργασία με τις αντίστοιχες περιφερειακές υπηρεσίες ειδικών προγραμμάτων για την προστασία και προαγωγή της Δημόσιας Υγείας στην περιοχή αρμοδιότητάς τους, κατά τις ρυθμίσεις της παρ. 7 του άρθρου 14 του ν. 3172/2003 (ΦΕΚ 197 Α΄).

29. Η εφαρμογή προγραμμάτων για την καταπολέμηση λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων ζώων.

30. Η επιβολή ή άρση υγειονομικών μέτρων, λόγω εμφάνισης βαριάς επιζωοτίας για την έκδοση πιστοποιητικών προς μεταφορά ζώων.

31. Ο ορισμός ελεγκτή γιατρού Ο.Γ.Α. για τα Ν.Π.Δ.Δ. του νομού.

32. Ο ορισμός μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των Ταμείων Πρόνοιας και Προστασίας Πολυτέκνων, από το δήμο όπου εδρεύουν τα ταμεία.

33. Η εφαρμογή, οργάνωση και εποπτεία της τεχνητής σπερματέγχυσης και του συγχρονισμού του οίστρου των ζώων.

34. Η παροχή γνωμάτευσης από τον αρμόδιο κτηνίατρο για υγειονομική καταλληλότητα των ζώων όταν πρόκειται για πλανόδια έκθεση ζώων».

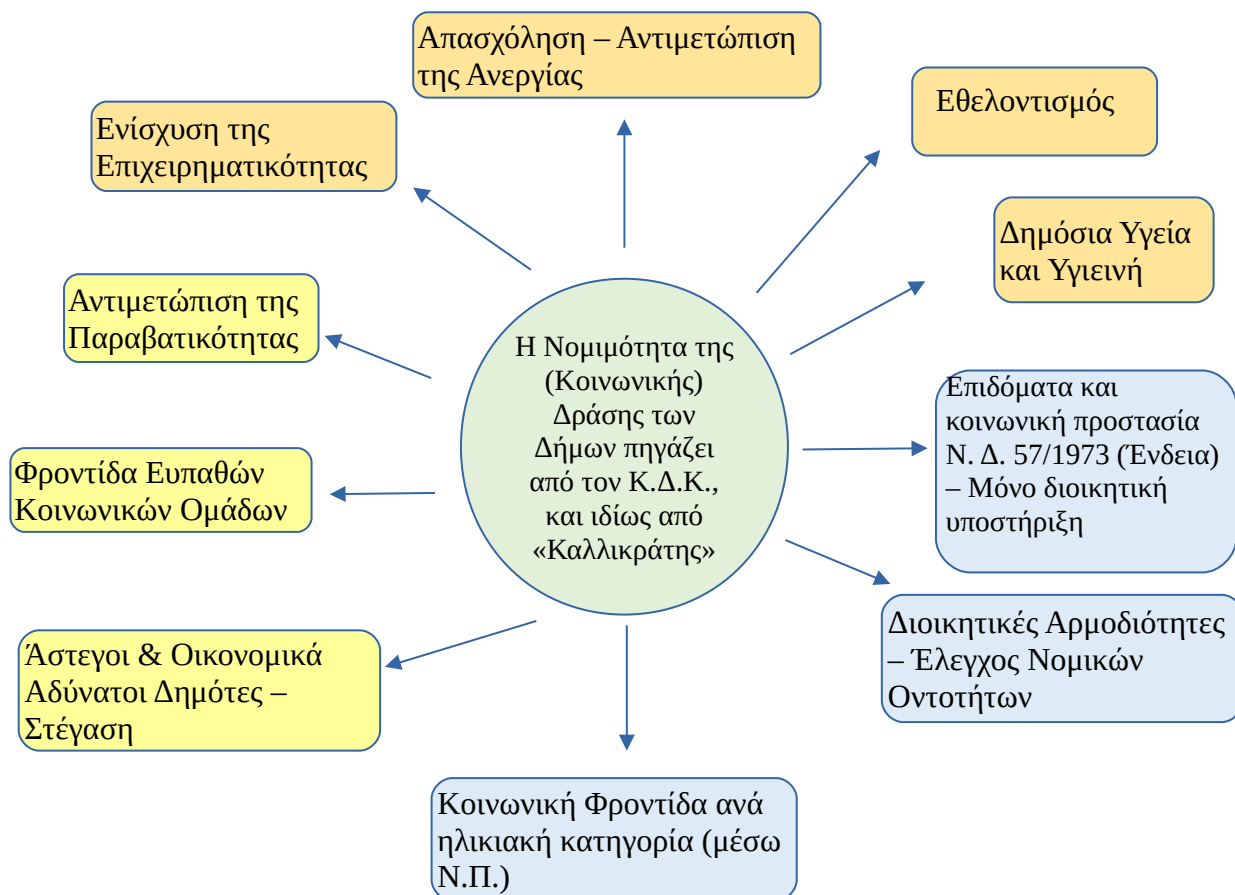
Οι νέες αυτές αρμοδιότητες, μεταφέρθηκαν στους Δήμους αφενός μεν από τις καταργούμενες νομαρχίες, όπως για παράδειγμα η αδειοδότηση ιδιωτικών παιδικών σταθμών και αφετέρου από τις πρώην κρατικές περιφέρειες. Ορισμένες από αυτές είναι υποχρεωτικές για τους Δήμους, όπως για παράδειγμα, οι αδειοδοτήσεις, ενώ κάποιες άλλες παραμένουν στην πραγματικότητα κρατικές, τις ασκούν όμως οι Δήμοι κατά παραχώρηση για λόγους διευκόλυνσης του πολίτη, όπως για παράδειγμα τα προνοιακά επιδόματα του ν.δ.57/1973, τα οποία απλώς καταβάλλονταν από τους Δήμους, χωρίς όμως να έχουν αυτοί αποφασιστικό ρόλο. Επίσης αρχικά είχε σχεδιαστεί να μεταφερθούν αρμοδιότητες και από τις Διοικήσεις Υγειονομικών Περιφερειών (ΔΥΠΕ), γεγονός όμως που δεν συνέβη.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι σήμερα οι Δήμοι ασκούν στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής αρμοδιότητες, οι οποίες μεταφέρθηκαν σε αυτούς έως την 1/1/2011 και 1/7/2011. Οι υπόλοιπες τελικά δεν εκχωρήθηκαν. Είναι γεγονός όμως ότι η κοινωνική πολιτική δίνει ζωτικό χώρο δράσης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Βέβαια το θεσμικό πλαίσιο εξουσιοδοτεί απλώς και δεν διασφαλίζει και το σύνολο των προϋποθέσεων άσκησης πολιτικών από τους Δήμους. Για να ασκήσουν κοινωνική πολιτική οι ΟΤΑ θα πρέπει να επιμεληθούν θέματα προγραμματισμού, οργάνωσης, δημιουργίας υποδομών, στελέχωσης με εξειδικευμένο προσωπικό και φυσικά εξεύρεσης πόρων αφού η εκχώρηση αρμοδιοτήτων δεν συνεπάγεται και παραχώρηση των αντίστοιχων πόρων.

Οι αρμοδιότητες των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Δήμου Λαρισαίων όπως αυτές καταγράφονται στον μόλις λίγων ημερών Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) ο οποίος ψηφίστηκε με την υπ' αριθμ 181/2018 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου και οδεύει προς δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μετά την ολοκλήρωση διαδικασίας ελέγχου νομιμότητας, κατά την άποψή μας σαφώς διατυπώνονται και εναρμονίζονται όπως αυτές πηγάζουν από το Σύνταγμα (άρθρο 102), και τους νόμους Ν. 3463/2006 (άρθρο 75) και Ν. 3852/2010 (άρθρο 94).

Σχηματικά όλα τα παραπάνω έχουν ως εξής:

2.2 Φορείς που ασκούν Κοινωνική Πολιτική στους Δήμους

Ο καταλληλότερος φορέας υλοποίησης προγραμμάτων κοινωνικού χαρακτήρα είναι η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση, επειδή διαθέτει το συγκριτικό πλεονέκτημα της εγγύτητας.

Οι Δήμοι με το παραπάνω θεσμικό πλαίσιο έχουν αποκτήσει μια σημαντική δέσμη αρμοδιοτήτων προκειμένου να ασκήσουν κοινωνική πολιτική. Στο σημείο αυτό ανακύπτει το ερώτημα από ποιους υλοποιείται εμπράκτως το έργο της κοινωνικής πολιτικής των Δήμων.

Οι Δήμοι μπορούν να ασκούν την κοινωνική πολιτική τους αυτόνομα δημιουργώντας ιδιαίτερες υπηρεσιακές μονάδες εντασσόμενες στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) τους (Ν.3852/2010, άρθρο 97). Επιπλέον, δίνεται θεσμικά η δυνατότητα ίδρυσης άλλων θεσμικών οντοτήτων, ξεχωριστών νομικών προσώπων, που δεν υπάγονται στον ΟΕΥ. Αυτές είναι:

Σε τοπικό επίπεδο

ΝΠΔΔ (Ιδρύματα) των ΟΤΑ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 226 του ΚΔΚ οι Δήμοι μπορούν ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και με έκδοση προεδρικού διατάγματος, που ορίζει το σκοπό, τα όργανα της διοίκησης, τους πόρους, την περιουσία, και το όνομα του ιδρύματος, να συνιστούν ξεχωριστά νομικά πρόσωπα (ΝΠΔΔ) που δεν περιλαμβάνονται στον ΟΕΥ, όπως για παράδειγμα βρεφοκομεία, γηροκομεία, ορφανοτροφεία. Στη διοίκησή τους συμμετέχουν ο Δήμαρχος, μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου και επιχορηγούνται από τον δημοτικό προϋπολογισμό. Στην περίπτωση του Δήμου Λαρισαίων υπάρχει το Δημοτικό Γηροκομείο Λάρισας και στη διοίκησή του συμμετέχει ο Δήμαρχος.

Κοινοφελείς επιχειρήσεις

Στα άρθρα 252 και 254 του ΚΔΚ προβλέπονται οι επιτρεπόμενες νομικές μορφές επιχειρήσεων που μπορούν να συνιστούν ή να συμμετέχουν οι Δήμοι και αυτές είναι οι Δημοτικές κοινοφελείς επιχειρήσεις και οι Ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α.

Ειδικότερα για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής δημιουργήθηκαν δημοτικές κοινοφελείς επιχειρήσεις που επιδιώκουν αποκλειστικά κοινοφελείς σκοπούς, συναφείς με τις θεσμοθετημένες αρμοδιότητες των Δήμων, μεταξύ άλλων, στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού και του περιβάλλοντος. Στην περίπτωση του Δήμου Λαρισαίων δημιουργήθηκε η Δημοτική κοινοφελής επιχείρηση ΔΗ.Κ.Ε.Λ.

Να τονίσουμε στο σημείο αυτό ότι ο Ν.3852/2010 με τα άρθρα του 103-111 περιόρισε τον επιτρεπόμενο αριθμό ΝΠΔΔ και επιχειρήσεων που μπορούν να δημιουργήσουν οι Δήμοι σκοπεύοντας στην εξοικονόμηση ανθρωπίνων και υλικών πόρων. Σχετικά με την κοινωνική πολιτική, κάθε Δήμος λοιπόν μπορεί να έχει:

- Ένα ΝΠΔΔ στον τομέα «κοινωνική προστασία, αλληλεγγύη και παιδεία», και Δήμοι με πληθυσμό άνω των 300.000 κατοίκων, μπορεί να λειτουργούν δύο νομικά πρόσωπα στον συγκεκριμένο τομέα.
- Ένα ξεχωριστό ΝΠΔΔ, εφόσον τυγχάνει ευρύτερης αναγνώρισης λόγω της μακρόχρονης προσφοράς του.
- Μία κοινωφελή επιχείρηση

Διαβαθμιδικοί σύνδεσμοι δήμων και περιφερειών

Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα δημιουργίας **συνδέσμων Δήμων και περιφερειών**, ως ΝΠΔΔ, με απόφαση των οικείων Δημοτικών και Περιφερειακών Συμβουλίων και σκοπό την από κοινού εκτέλεση / συντήρηση έργων, παροχή υπηρεσιών της αρμοδιότητάς τους και σχεδιασμό αναπτυξιακών προγραμμάτων για την περιοχή τους (ΚΔΚ άρθρο 245 & άρθρο 105 του Ν. 3852/2010). Η δημιουργία συνδέσμων μπορεί να είναι και αναγκαστική, όπως ορίζεται και στο Σύνταγμα (άρθρο 101§3), με ratio την επίτευξη οικονομικών κλίμακας.

Δίκτυα δήμων και περιφερειών με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Βάσει του άρθρου 101 του Ν. 3852/2010 ορίζεται ότι δύο ή περισσότεροι δήμοι ή δήμοι και περιφέρειες, με κοινά χαρακτηριστικά, μπορούν να συνιστούν δίκτυα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 και 220 του Κ.Δ.Κ., με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Α.Κ.. Σκοπός του δικτύου είναι η ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών, η διαμόρφωση, η άσκηση και η υποστήριξη των πολιτικών που συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελών του δικτύου.

Διαδημοτική ή διαβαθμική συνεργασία μέσω συμβάσεων.

Σύμφωνα με τα άρθρα 222-223 του ΚΔΚ και το άρθρο 99 του Ν. 3852/10 ορίζεται ότι: *«Δήμοι της ίδιας περιφέρειας ή όμοροι δήμοι μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας για λογαριασμό τους ή την υποστήριξη της άσκησής της. Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου του δήμου που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα ή σύνδεσμος στον οποίον μετέχει ο δήμος που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας».*

Υπερ - τοπικό Περιβάλλον

2.3 Παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών από τους Δήμους.

2.3.1. Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και εξουσιών – Οικονομική Αυτοτέλεια των Δήμων.

Η Ελλάδα είναι μια χώρα με συγκεντρωτική διοικητική δομή. Το κεντρικό κράτος παραχώρησε επιλεκτικά, μέρος της εξουσίας του στην τοπική αυτοδιοίκηση. Μάλιστα το γεγονός αυτό αντί να αποδυναμώσει το κράτος, αντιθέτως ενίσχυσε τη θέση του. Το πεδίο άσκησης κοινωνικής πολιτικής μπορεί να αποτελέσει δείγμα αυτής της διαδικασίας.

Σύμφωνα με άρθρο 102 του Συντάγματος, καθιερώνεται η αρχή της ισοδυναμίας αρμοδιοτήτων και πόρων των ΟΤΑ, και ορίζεται ότι: *«Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων»*. Η εκχώρηση αρμοδιοτήτων πρέπει να συνοδεύεται από ανάλογη υποστήριξη με οικονομικούς πόρους ειδικά σε περιόδους κοινωνικό - οικονομικής κρίσης, όπως αυτή που διανύουμε, όπου η ζήτηση δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών είναι αυξημένη. Η παραπάνω αρχή τονίζεται και ρυθμίζεται επίσης από το άρθρο 9 του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης *«οι οικονομικοί πόροι των τοπικών αρχών θα πρέπει να είναι ανάλογοι με τις ευθύνες τους»*. Οι Δήμοι δεν μπορούν να υποστηρίξουν αυτόνομες δομές κοινωνικής προστασίας, αφού δεν έχουν οικονομική αυτοτέλεια. Έχουν δοθεί πολλές αρμοδιότητες αλλά όχι και θεσμοθετημένοι και σταθεροί πόροι. Κατά ουσία το κεντρικό κράτος φαίνεται να διατηρεί τη δυνατότητα ενίσχυσης ή αποδυνάμωσης της παρέμβασης της αυτοδιοίκησης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας. Το κράτος προωθεί την αποκέντρωση ως ένα σημείο διατηρώντας στον έλεγχό του κρίσιμα στοιχεία της διαδικασίας και περιορίζοντας τις δυνατότητες και την εξουσία της αυτοδιοίκησης. Με αυτό τον τρόπο δεν μπορούν οι Δήμοι να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες (εύρος αρμοδιοτήτων) που τους παρέχονται από το θεσμικό πλαίσιο. Πάντως παρά την οικονομική της αδυναμία η τοπική αυτοδιοίκηση κατορθώνει και υλοποιεί σημαντικό όγκο δομών κοινωνικής πρόνοιας, λειτουργεί όμως συμπληρωματικά στο σύστημα κοινωνικής πολιτικής που οργανώνεται από το κράτος και φυσικά δεν κατοχυρώνει ρόλο αποφασιστικού χαρακτήρα.

Πριν την έναρξη της κρίσης, που ξεκίνησε ως χρηματοπιστωτική αλλά γρήγορα επεκτάθηκε σε όλη την οικονομία και πλέον έχει μετατραπεί σε ανθρωπιστική είχε δρομολογηθεί μια γενική τάση αποκέντρωσης η οποία τώρα φαίνεται να αντιστρέφεται σε κάποιες χώρες. Πιο συγκεκριμένα, η επανασυγκέντρωση αρμοδιοτήτων στο κεντρικό κράτος έχει ως επιχειρήματα την επίτευξη οικονομικών κλίμακας και τον περιορισμό των δημόσιων δαπανών μέσα σε ένα κλίμα γενικευμένης λιτότητας. Έτσι η επανασυγκέντρωση αποτέλεσε το μέσο για να επανακτήσει το κράτος πολιτικό

έλεγχο στους ΟΤΑ (π.χ. Ιρλανδία, Ουγγαρία, Ελλάδα) με επιχείρημα την ανάγκη ελέγχου της δημοσιονομικής τους διαχείρισης.

Γεγονός είναι ότι η αποκέντρωση είναι ευθέως συνδεδεμένη με την ανάπτυξη. Όλα τα αναπτυγμένα κράτη στον κόσμο έχουν αποκεντρωμένη μορφή. Η αποκέντρωση μπορεί να μπει φραγμός στην υποβάθμιση της χώρας μας και να αποτελέσει το πλαίσιο της ανάκαμψης της οικονομίας μας και της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής μας. Αντίθετα, η συγκέντρωση μπορεί να αποτελέσει το υπέδαφος εξάπλωσης των αντιαναπτυξιακών πολιτικών και κυρίως να αποτελέσει τροχονόμο σε οποιαδήποτε προσπάθεια ανάκαμψης (Γκέκας Ράλλης *Η υποβάθμιση της χώρας, η εσωτερική υποτίμηση και η αποκέντρωση*).

Η χρηματοδοτική εξάρτηση της τοπικής αυτοδιοίκησης από την κεντρική κυβέρνηση είναι άμεση (Hazakis & Ioannidis, 2014). Σύμφωνα με το άρθρο 78§1 του Συντάγματος που ορίζει ότι *«Κανένας φόρος δεν επιβάλλεται ούτε εισπράττεται χωρίς τυπικό νόμο που καθορίζει το υποκείμενο της φορολογίας και το εισόδημα, το είδος της περιουσίας, τις δαπάνες και τις συναλλαγές ή τις κατηγορίες τους, στις οποίες αναφέρεται ο φόρος»* οι ΟΤΑ δεν διαθέτουν φορολογική εξουσία. Η τυχόν εκχώρηση συγκεκριμένων φορολογικών εσόδων στην τοπική αυτοδιοίκηση δεν ισοδυναμεί με εκχώρηση φορολογικής εξουσίας (Σαββαΐδου, 2009: 89).

Κριτήριο για την προσέγγιση του βαθμού αποκέντρωσης μιας χώρας δεν αποτελεί μόνο η διοικητική της διαίρεση. Σημαντικό ρόλο παίζει η εκτίμηση του μεγέθους των εσόδων και των δαπανών της Αυτοδιοίκησης ως ποσοστό των αντίστοιχων μεγεθών της κεντρικής Διοίκησης.

Η σχέση των εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το ΑΕΠ και τα Συνολικά Δημόσια Έσοδα αποτελεί ακόμη ένα δείκτη αποκέντρωσης μιας χώρας. Ο δείκτης αυτός δεν είναι τόσο αντιπροσωπευτικός όσο ο ανάλογος δείκτης των δαπανών, γιατί στις περισσότερες χώρες οι Δήμοι δεν είναι υποχρεωμένοι να έχουν ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς. Έχουν δηλαδή τη δυνατότητα να δημιουργούν, ιδιαίτερα την περίοδο της κρίσης ελλείμματα. Αντίθετα στη χώρα μας με την επιβολή των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, ο δείκτης αυτός είναι περίπου ίδιος τόσο για τα έσοδα όσο και για τις δαπάνες (Ράλλης Γκέκας 4.01.2017).

Οι οικονομικοί πόροι των Δήμων προέρχονται από τα τακτικά και έκτακτα έσοδά τους και από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ). Πιο συγκεκριμένα αναφέρουμε τα εξής:

Στα **τακτικά έσοδα** των Δήμων περιλαμβάνονται: ι) οι θεσμοθετημένοι υπέρ αυτών πόροι, ιι) τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας, ιιι) τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα, ιιιι) φόροι, τέλη, δικαιώματα και εισφορές και ιιιιι) τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές.

Τα **έκτακτα έσοδα** προέρχονται: ι) από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες, ιι) από διάθεση, εκποίηση και εν γένει εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων, ιιι) από συμμετοχή σε επι-

χειρηματική δραστηριότητα, iv) από τα κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις και v) από κάθε άλλη πηγή (Ν 3463/06, ΦΕΚ 114/Α, άρθρο 157).

Τα τακτικά έσοδα χαρακτηρίζονται από ορισμένη περιοδικότητα, σε αντίθεση με τα έκτακτα. Η αναφορά σε 'ίδια έσοδα' ή 'ίδιους πόρους' παραπέμπει στις δύο αυτές κατηγορίες εσόδων. Το ύψος τους και το ποσοστό συμμετοχής ίδιων εσόδων στα συνολικά έσοδα των Δήμων προδιαγράφει και τις δυνατότητες αυτοχρηματοδότησης των δαπανών τους.

Οι κεντρικοί αυτοτελείς πόροι των ΟΤΑ θεσμοθετήθηκαν με το άρθρο 25 του νόμου 1828/89 (ΦΕΚ 2/Α) και άρχισαν να αποδίδονται στους δήμους και στις κοινότητες από τον Ιανουάριο του 1989. Οι πόροι αυτοί είναι «κεντρικοί» μεν, διότι επιβάλλονται, βεβαιώνονται και εισπράττονται από την κεντρική διοίκηση, από την οποία στη συνέχεια κατανέμονται στους ΟΤΑ, «αυτοτελείς» δε, διότι το ύψος των εσόδων που αποδίδουν εξαρτάται μόνον από τη δυναμικότητά τους και όχι από τη βούληση της κρατικής διοίκησης (Θεοδώρου Ι.).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 259 του Ν.3852/2010 όπως αυτές τροποποιήθηκαν και ισχύουν ορίζεται ότι:

Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) των δήμων προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού:

α) το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.) σε ποσοστό 20% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού,

β) το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε ποσοστό 12% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού,

γ) τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α) σε ποσοστό 11,3% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.

Τα 2/3 των εσόδων από τον ΦΕΦΝΠ και τα έσοδα από τις δύο άλλες φορολογίες, εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό, και αποτελούν τακτική επιχορήγηση, για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των Δήμων. Το υπόλοιπο 1/3 των εσόδων από τον ΦΕΦΝΠ εγγράφεται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ) και αποτελεί επιχορήγηση για κάλυψη επενδυτικών δαπανών των Δήμων. Το ποσό αυτό με βάση την κωδικοποίηση του ΠΔΕ φέρει την ονομασία «Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (ΣΑΤΑ).

Η κατανομή των Κ.Α.Π. τόσο της τακτικής επιχορήγησης όσο και της επιχορήγησης για επενδύσεις στους Δήμους σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 259 του ίδιου νόμου διενεργείται ως εξής: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται κατ' έτος ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), καθορίζονται το ύψος των εσόδων που προορίζονται για την κάλυψη επενδυτικών, καθώς και λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των δήμων, όπως επίσης τα κριτήρια και η διαδικασία κατανομής τους, επί τη βάση

ιδίως των δημογραφικών, γεωμορφολογικών, διοικητικών, οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών εκάστου. Στα χαρακτηριστικά αυτά συνεκτιμάται το στοιχείο της διοικητικής υποστήριξης που παρέχεται από δήμο προς εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών άλλων δήμων και σταθμίζονται ιδιαίτερα οι πάγιες ανάγκες εξυπηρέτησης των νησιωτικών και ορεινών δήμων».

Βάσει των διατάξεων του άρθρου 158 του ν.3463/2006, οι **δαπάνες** των Δήμων διακρίνονται σε **υποχρεωτικές** και **προαιρετικές**. Οι πρώτες εγγράφονται κατά προτεραιότητα στον δημοτικό προϋπολογισμό και εφόσον μετά την πληρωμή τους επαρκούν τα έσοδα, μπορούν να πραγματοποιηθούν άλλες δαπάνες. Στις προαιρετικές εντάσσεται κάθε άλλη δαπάνη που προβλέπεται από το νόμο ή εξυπηρετεί λειτουργικές ανάγκες των ΟΤΑ ή συντελεί στην εκπλήρωση της αποστολής τους.

Ως προς τις δαπάνες που σχετίζονται με την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, στις υποχρεωτικές εντάσσονται οι δαπάνες για επιχορηγήσεις υπέρ δημοτικών ιδρυμάτων, ενώ στις προαιρετικές, οι επιχορηγήσεις προς ΝΠΔΔ και μη κερδοσκοπικά ΝΠΙΔ φιλανθρωπικού - κοινωνικού σκοπού, καθώς και τα πάσης φύσεως βοηθήματα σε οικονομικά αδύναμους κατοίκους (ΚΔΚ άρθρο 202, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει).

Πλήθος ερευνών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση έχουν τεκμηριώσει πως ανάπτυξη και αποκέντρωση είναι έννοιες αλληλένδετες. Για την ακρίβεια, η αποκέντρωση αποτελεί αναπτυξιακή προϋπόθεση. Όσο περισσότερο αποκεντρώνει τις λειτουργίες του ένα κράτος, τόσο αποσυμφορείται και ασχολείται με τον επιτελικό ρόλο του συντονισμού και τόσο υψηλότερη και βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να πετύχει.

2.3.2. Αλλαγή στο μοντέλο διοίκησης: Από το Γραφειοκρατικό Μοντέλο στο Νέο Δημόσιο Μάνατζμεντ (ΝΔΜ) και στη Δημόσια Διακυβέρνηση. Διοίκηση με Στόχους.

«Από την κρίση της Διοίκησης στη Διοίκηση της Κρίσης»

Σήμερα η κοινωνικό - οικονομική κρίση έχει οδηγήσει στην αύξηση της ζήτησης των δημοσίων αγαθών και των υπηρεσιών. Αυτό σημαίνει ότι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους κατάλληλες υπηρεσίες επαρκώς στελεχωμένες, οικονομικά βιώσιμες, συμβατές με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, κοντά στον πολίτη κλπ για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο δύσκολο ρόλο τους. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο οι ΟΤΑ αναδεικνύονται ως βασικοί πυλώνες της κοινωνικής συνοχής. Για να επιτελέσουν λοιπόν το βασικό τους ρόλο και να λειτουργήσουν ως δίκτυο προστασίας για τους κοινωνικά αδύνατους, συμβάλλοντας έτσι στην ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εσωτερική οργανωτική αναδιάρθρωση (δομών και λειτουργιών) των υπηρεσιών.

Ανακύπτει το ερώτημα μέσω ποιας σειράς δράσεων και ανάληψης πρωτοβουλιών θα μπορούσε αυτή να επιτευχθεί;

Το περιβάλλον και η περιρρέουσα ατμόσφαιρα εντός των οποίων πραγματοποιείται αυτή η προσπάθεια έχει τεράστια σημασία.

Η ΕΕ είναι παράγοντας επηρεασμού των εθνικών πολιτικών και των δομών σε οργανωτικό και λειτουργικό επίπεδο. Καθημερινά όλο και περισσότερο μέσα από τη συλλειτουργία των ευρωπαϊκών και εθνικών διοικήσεων, διαμορφώνεται ένας ενιαίος δημόσιος χώρος λειτουργίας στον οποίο καλούνται να δράσουν όλες οι διοικήσεις.

Σύμφωνα με τον Χλέπα (2005) οι μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν στην τοπική αυτοδιοίκηση πανευρωπαϊκά μπορούν να συστηματοποιηθούν σε 3 κατηγορίες:

- Παραδοσιακού τύπου μεταρρυθμίσεις.
- Μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο του νέου δημοσίου μανάτζμεντ (NΔM).
- Συμμετοχικές μεταρρυθμίσεις.

Να τονίσουμε στο σημείο αυτό ότι στις περισσότερες χώρες της ευρωπαϊκής ένωσης δεν εφαρμόστηκαν στεγανά μεμονωμένα μοντέλα μεταρρυθμίσεων. Στις πλείστες περιπτώσεις, υπήρξε συνδυασμός διαφόρων πρακτικών, όπως για παράδειγμα εδαφικές συνενώσεις σε συνδυασμό με την υιοθέτηση μεθόδων του νέου δημοσίου μανάτζμεντ.

Πραγματικότητα αποτελεί το γεγονός ότι την πρωτοβουλία για τις μεταρρυθμίσεις πήρε η κεντρική εξουσία στην πλειονότητα των περιπτώσεων και μόνο όπου η τοπική αυτοδιοίκηση διέθετε ισχυρές παραδόσεις και αποτελεσματική οργάνωση το φαινόμενο της ανάληψης μεταρρυθμιστικών πρωτοβουλιών πραγματοποιήθηκε από τους ίδιους τους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης (Χλέπας, 2005).

Παραδοσιακού τύπου μεταρρύθμιση αποτελούν οι εδαφικές συνενώσεις που έχουν πραγματοποιηθεί σε διάφορες χώρες όπως στη Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, στην Ελλάδα και αλλού και αποσκοπούσαν στην επίτευξη οικονομιών κλίμακας, στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες καθώς και στην ενδυνάμωση του αναπτυξιακού ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης. Πλήθος ερευνών όμως απέδειξαν ότι η θεωρία οικονομιών κλίμακας επειδή έχει τις ρίζες της στην οικονομική θεωρία που εφαρμόστηκε στην βιομηχανική παραγωγή και βασίστηκε στην παραδοχή της απόλυτης ομοιομορφίας του παραγόμενου προϊόντος στην Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν ισχύει αυτός ο κανόνας και κατά συνέπεια η εφαρμογή της θεωρίας των οικονομιών κλίμακας απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και προσαρμογή.

Ο Mouritzen (2001) επισημαίνει ότι υπάρχουν περιπτώσεις όπου η εφαρμογή των οικονομιών κλίμακας στην τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί να συνδεθεί με αρνητικά αποτελέσματα. Και αυτό το

είδος της μεταρρύθμισης θα πρέπει να χρησιμοποιείται με φειδώ και σε διαρκή συντονισμό με τις τοπικές αρχές και τους πληθυσμούς.

Τα βασικά μειονεκτήματα που παρουσιάζει το βεμπεριανό γραφειοκρατικό μοντέλο της δημόσιας διοίκησης όπως η στείρα τυπολατρία, και η κανονιστική δυσκαμψία το καθιστούν πλέον αναποτελεσματικό να λειτουργήσει σε ένα ιδιαίτερα διαφοροποιημένο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον κοινωνικών αναγκών και να παράσχει ποιοτικές υπηρεσίες στον πολίτη με το μικρότερο δυνατό κόστος. Για να μην είμαστε όμως εντελώς ισοπεδωτικοί οφείλουμε να ομολογήσουμε πως το γραφειοκρατικό μοντέλο διοίκησης με την ορθολογική κατανομή του έργου, την εξειδίκευση, το σύστημα κανόνων και προτύπων λειτουργίας και την αξιοκρατική επιλογή του ανθρώπινου δυναμικού που διέθετε μπόρεσε να λειτουργήσει επί σειρά ετών, όταν όμως τα προβλήματα που ζητούσαν επίλυση χαρακτηρίζονταν από ομοιομορφία και απλότητα.

Η εφαρμογή του Νέου Δημόσιου Management (NDM), αποτελεί μονόδρομο και αναφέρεται στην τάση υιοθέτησης των αρχών και των αξιών του ιδιωτικού τομέα στο δημόσιο. Δίνει έμφαση στη διοίκηση της απόδοσης (ανάπτυξη στοχοθεσίας) και την χρηματοοικονομική πειθαρχία / ευελιξία, ανταπόκριση των κοινωνικών υπηρεσιών στους χρήστες πελάτες (όχι απλώς πολίτες), αποκέντρωση εξουσίας και ευθύνης σε κατώτερα επίπεδα διοίκησης, λήψη αποφάσεων μέσω διαφάνειας και διαβούλευσης, χρήση μηχανισμών της αγοράς, όπως την ανάθεση – μέσω συμβάσεων και συμβολαίων - παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε ιδιωτικούς οργανισμούς, τις Συμπράξεις Δημοσίου - Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) καθώς και την ιδιόμορφη περίπτωση συνεργασίας με τον ιδιωτικό και τον κοινωνικό τομέα, όπως οι συνεργασίες δήμων - ΜΚΟ και ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.

Υπό την προσέγγιση της Νέας Δημόσιας Διοίκησης (ΝΔΔ) οι κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων θα σχεδιάζονται (κανονιστικό πλαίσιο), θα διοικούνται / οργανώνονται (αξιοποίηση των ανθρωπίνων και οικονομικών πόρων, διαδικασίες, μηχανισμοί ελέγχου εφαρμογής), θα παρέχονται (ίσως και από ιδιώτες / χρήση των μηχανισμών της αγοράς) και θα αξιολογούνται με έμφαση στην αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα. Στόχος θα είναι η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες / πελάτες και η ικανοποίηση των αναγκών τους.

Επίσης με την εφαρμογή της Τοπικής Διακυβέρνησης οι Δήμοι εμπλέκουν και υποκινούν τα ενδιαφερόμενα μέρη (Stakeholders), όπως για παράδειγμα τους πολίτες, τους ωφελούμενους των δομών και προγραμμάτων, τους εργαζόμενους στις κοινωνικές υπηρεσίες, σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν το σχεδιασμό, τη διοίκηση / οργάνωση, την παροχή και την αξιολόγηση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών. Έτσι όλοι συμμετέχουν και γίνονται συμπαραγωγοί των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών και μέσω της αλληλεπίδρασής τους και της ενσωμάτωσης των αναγκών τους επιτυγχάνονται καλύτερα αποτελέσματα.

Από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης έχουν θεσμοθετηθεί νόμοι για τη μέτρηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των δημοσίων υπηρεσιών («Διοίκηση μέσω Στόχων») όπως ο Ν. 3230/04 (ΦΕΚ 44 Α΄/11-2-04): *Καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους, μέτρηση της αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις, που όμως βάσει των άρθρων 267 και 268 του Προγράμματος Καλλικράτη δεν εφαρμόζανε για τους ΟΤΑ.*

Βάσει όμως του άρθρου 31, του Ν.4369/16 (ΦΕΚ 33 Α΄/2-2-16): *Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, βαθμολογική διάρθρωση θέσεων, συστήματα αξιολόγησης, προαγωγών και επιλογής προϊσταμένων (διαφάνεια – αξιοκρατία και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης) και άλλες διατάξεις, καταργούνται οι εξαιρέσεις από το Ν. 3230/04, και οι ΟΤΑ είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόσουν το σύστημα Διοίκησης με Στόχους. Με τη στοχοθεσία επιδιώκεται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και συλλογικής δράσης της διοίκησης, η πληρέστερη εκπλήρωση του οράματος και της αποστολής της Υπηρεσίας, και η ανταπόκρισή της στις ανάγκες της κοινωνίας.*

Συγκεκριμένα με την υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙΣΣΚ/ΤΠΠ/Φ.1/5/οικ.8882/18 Εγκύκλιο (ΑΔΑ: ΒΤΩ465ΧΘΨ-7ΒΝ) «*Εφαρμογή Συστήματος Διοίκησης με Στόχους για το έτος 2018 στους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4369/2016*» του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης περιγράφονται σχηματικά στο σχετικό Διάγραμμα Ροής τα διαδοχικά στάδια για τον προσδιορισμό της στοχοθεσίας.

Επίσης, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των τιθέμενων Στόχων είναι τα εξής:

Συγκεκριμένοι: Οι προγραμματισμένοι στόχοι θα πρέπει να είναι με σαφήνεια και ακρίβεια προσδιορισμένοι, να μην δημιουργούν εννοιολογική σύγχυση και να είναι κατανοητοί.

Μετρήσιμοι: να είναι δυνατόν να προσδιορισθούν ποσοτικά και ποιοτικά τόσο οι στόχοι όσο και τα οφέλη.

Εφικτοί και συμφωνημένοι: να είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν (γνωρίζοντας τους πόρους και τις δυνατότητες που έχει ο φορέας στη διάθεσή του) καθώς και να έχουν συμφωνηθεί μεταξύ Προϊσταμένων και υπαλλήλων που θα εργαστούν για την επίτευξή τους.

Ρεαλιστικοί: να είναι δυνατόν να αποτυπωθεί το επίπεδο αλλαγής που περιγράφεται και πως αυτό μπορεί να επιτευχθεί.

Χρονικά Δεσμευτικοί: να δηλώνεται καθαρά η χρονική περίοδος που θα ολοκληρωθεί ο κάθε στόχος.

Το **Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ)** (*Common Assessment Framework (CAF)*) είναι ένα μοντέλο αυτο-αξιολόγησης των επιδόσεων ενός Δημόσιου Οργανισμού, βάσει των τεχνικών Διοίκησης Ποιότητας. Συνιστά ένα ιδιαίτερα ήπιο, αλλά ταυτόχρονα απλό και εύχρηστο εργαλείο σε σύγκριση με ένα πλήρως ανεπτυγμένο μοντέλο Διοίκησης Ολικής Ποιότητας.

Κατά τη διάρκεια της Πρώτης Συνδιάσκεψης Ποιότητας για τη Δημόσια Διοίκηση που πραγματοποιήθηκε στη Λισσαβόνα ο Μάιο του 2000, παρουσιάστηκε η πιλοτική εκδοχή του ΚΠΑ, ακολούθησε η εκδοχή του 2002, ενώ η πλέον πρόσφατη είναι η έκδοση 2013.

Η δομή του ΚΠΑ αποτελείται από εννέα κριτήρια τα οποία αναφέρονται στις βασικές πτυχές μιας οργάνωσης (Ηγεσία, Στρατηγική και Προγραμματισμός, Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού, Εξωτερικές Συνεργασίες και Πόροι, Διοίκηση Διαδικασιών και Αλλαγών, Αποτελέσματα προσανατολισμένα προς τον πελάτη - πολίτη, Αποτελέσματα για το ανθρώπινο δυναμικό, Αποτελέσματα σχετικά με την Κοινωνία, Κύρια Αποτελέσματα). Συγκεκριμένα τα πέντε πρώτα κριτήρια αφορούν τις διοικητικές πρακτικές και αναφέρονται ως “Προϋποθέσεις” ενώ τα τέσσερα επόμενα κριτήρια υπολογίζουν με τη χρήση μετρήσεων την απόδοση και τα “Αποτελέσματα” σε σημαντικούς τομείς Καθένα από τα εννέα κριτήρια υποδιαιρείται σε δέσμη υποκριτηρίων (σύνολο είκοσι οκτώ υποκριτήρια) τα οποία προσδιορίζουν τα κύρια σημεία που θα πρέπει να εξετάζονται κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης μιας οργάνωσης.

2.3.3. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη δικτύωση των κοινωνικών υπηρεσιών – Η δημιουργία Υπηρεσίας μιας Στάσης

"Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός δεν ταυτίζονται, αθροίζονται" (Βενιέρης Δ., 2006).

Από την παραπάνω φράση συμπεραίνουμε ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός με τη φτώχεια δεν αποτελούν ταυτόσημες έννοιες, συνδέονται όμως με μια αιτιώδη σχέση. Ο κοινωνικός αποκλεισμός διαχωρίζεται από τον όρο "φτώχεια" σε δύο σημεία, πρώτον δεν αναφέρεται μόνο σε οικονομικά φαινόμενα και δεύτερον δεν αποτελεί κατάσταση αλλά διαδικασία.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός σχετίζεται με την κοινωνική παθολογία φαινομένων όπως η περιθωριοποίηση, η απομόνωση, η φτώχεια, η αποκλίνουσα συμπεριφορά, η κοινωνική αποβολή και το στίγμα. Θεωρητικά είναι δυνατόν οι άνθρωποι να είναι φτωχοί, αλλά κοινωνικά ενσωματωμένοι, ή εύποροι, αλλά κοινωνικά αποκλεισμένοι (Βενιέρης Δ., 2006).

Εξαιρετική σημασία παρουσιάζει η διασύνδεση της μακροχρόνιας ανεργίας με τον κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς τα πεδία της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης λειτουργούν εν τέλει ως “συγκοινωνούντα δοχεία”.

Το πολυδιάστατο φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού και η καταπολέμησή του αναδεικνύει την αναγκαιότητα συστηματικής συνέργειας και συντονισμού των δράσεων των διακριτών κοινωνικών υπηρεσιών που έχουν διαρθρωθεί στα διάφορα υπουργεία όπως του Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης από τη μια, Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων από την άλλη, αλλά και δευτερευόντως και στο υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Σύμφωνα με το αξίωμα του Ashby που ορίζει ότι “η πολυπλοκότητα καταπολεμάται με πολυπλοκότητα” θα πρέπει στην περίπτωση των μηχανισμών καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, να μεταβούμε από τις παραδοσιακές δομές οργάνωσης της κοινωνικής διοίκησης και από τα τυπικά “διαγράμματα ροής εργασιών” σε νέα πρότυπα οργάνωσης και λειτουργίας των κοινωνικών υπηρεσιών.

Η δικτύωση των ποικίλων δομών και υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής και, κατ’ επέκταση, ο συντονισμός τους, σε συνάρτηση με την εξατομικευμένη προσέγγιση, αποτελούν λοιπόν τον πυρήνα του οργανωτικού - διοικητικού μοντέλου για την άσκηση αποτελεσματικών παρεμβάσεων καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού (Κοντιάδης και Απίστουλας, 2006).

Οι ασυντόνιστες, κατακερματισμένες και αλληλεπικαλυπτόμενες δομές κοινωνικής πολιτικής θα πρέπει να δικτυωθούν τόσο σε κεντρικό, όσο και στο επίπεδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προκειμένου να δράσουν αυτές πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά.

Μέχρι σήμερα, οι ποικίλες κοινωνικές δράσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είτε αναπτύσσονται ως αποτέλεσμα μεταβίβασης των σχετικών αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση είτε συνιστούν πρωτοβουλία των ίδιων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έχουν χαρακτηριστεί ως αποσπασματικές και κατακερματισμένες, αποκαλύπτοντας ελλείμματα ως προς την επικοινωνία μεταξύ των επιμέρους φορέων σε τοπικό επίπεδο, έλλειψη συνεργασίας και συντονισμού των δράσεων, ανεπαρκή αξιολόγηση των υλοποιούμενων προγραμμάτων και χαμηλή αποδοτικότητα (ΙΝΕ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, 2002, Φερόνας, 2005).

Επίσης η λειτουργία των κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων δεν πρέπει να περιορίζεται στη δικτύωση των κατακερματισμένων δομών και προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής, αλλά πρέπει να δείχνουν και μια ενεργό εμπλοκή στο ίδιο το “πεδίο μάχης”: Τα στελέχη του δικτύου δεν περιμένουν την προσέλευση των «κοινωνικά απόβλητων» ατόμων ή ομάδων, αλλά, αντίθετα, πρέπει να τα αναζητούν και να τα εντοπίζουν. Αυτή η διαδικασία πραγματοποιείται μέσω της ενεργητικής παρέμβασης των στελεχών του δικτύου και της υλοποίησης περιοδικά επαναλαμβανόμενων δράσεων προβολής σε τοπικό επίπεδο δράσεων κάθε κοινωνικής υπηρεσίας του δικτύου.

Σε όλους σχεδόν τους Δήμους υπάρχουν πολλές υπηρεσίες άσκησης κοινωνικής πολιτικής κατακερματισμένες, με συναρμοδιότητες, με αλληλεπικαλυπτόμενες παρεμβάσεις, με απουσία συνέργειας και συντονισμού μεταξύ των φορέων άσκησης κοινωνικής πολιτικής, με πλημμελή συμμετοχή των ωφελούμενων και με περιορισμένη ενσωμάτωση των αναγκών των ωφελούμενων.

Πρωταρχική μεταρρυθμιστική προτεραιότητα στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής των Δήμων λοιπόν θα αποτελούσε όχι ο σχεδιασμός και η χρηματοδότηση νέων προγραμμάτων και δομών κοινωνικής προστασίας και προώθησης στην απασχόληση, αλλά η ενοποίηση, ο συντονισμός και η δικτύωση των υφιστάμενων, κατακερματισμένων υπηρεσιών και δράσεων, ώστε

να σταματήσουν αυτές να είναι αναποτελεσματικές και να γίνεται διασκόρπιση των χρηματοδοτήσεων.

Ασφαλώς οι ραγδαίες εξελίξεις στις Τεχνολογίες της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) θα βοηθούσαν στην ανάπτυξη και λειτουργία ενός δικτυακού προτύπου των Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Ο κάθε Δήμος λοιπόν με εκδήλωση έντονης εξωστρέφειας προς πάσα κατεύθυνση και αφού αναλάβει ενεργό και συντονιστικό ρόλο μπορεί να στεγάσει σε ένα από τα αναξιοποίητα και με μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον κτίρια που διαθέτει όλους τους φορείς που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.

Έτσι θα δημιουργηθεί **η υπηρεσία μιας στάσης** διατηρώντας ο κάθε φορέας την οργανωτική του αυτονομία και αναλαμβάνοντας να κάνει ο καθένας κάτι διαφορετικό και όχι να επικαλύπτονται οι αρμοδιότητές τους. Θα γίνει ένας συμμετοχικός προγραμματισμός από όλους τους εμπλεκόμενους οι οποίοι θα κάνουν κοινή αξιολόγηση των αναγκών των ατόμων που επιζητούν βοήθεια, ώστε να διευκολύνεται μια πιο εξατομικευμένη προσέγγιση αφού ο κάθε ωφελούμενος αποτελεί και μια μοναδική “ανθρωποβιογραφία” και πάνω στην ανάγκη θα “χτίζονται” οι παρεχόμενες υπηρεσίες.

Ένα παράδειγμα ολοκλήρωσης στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών ΟΤΑ θα ακολουθούσε την εξής διαδικασία:

- Καταγραφή εμπλεκόμενων φορέων κοινωνικής πολιτικής και ανάλυση παρεχόμενων υπηρεσιών
- Αξιολόγηση αναγκών σε παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες
- Ενοποίηση παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών σύμφωνα με τις ανάγκες προς κάλυψη & κατανομή μεταξύ των εμπλεκόμενων – συναρμόδιων
- Ανάπτυξη κοινής βάσης δεδομένων – δημιουργία καρτέλας ωφελούμενου, σύμφωνα με τυποποιημένο πολύ - έντυπο και την εξατομικευμένη αξιολόγησή του από τον κοινωνικό λειτουργό
- Συμμετοχικός προγραμματισμός παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών & κατανομή των δράσεων αυτών ανά ωφελούμενο, από την ομάδα των στελεχών της κοινωνικής υπηρεσίας
- Μοναδιαία έγκριση προγράμματος κοινωνικών υπηρεσιών από διευθυντή & αρμόδιο αντιδήμαρχο
- Εξυπηρέτηση ωφελούμενου από την υπηρεσία μίας στάσης, μεταφορά στελεχών εξυπηρέτησης σε αυτή

- Παρακολούθηση & αξιολόγηση παρεχόμενων υπηρεσιών / ωφελούμενου βάσει των δεδομένων της κοινής βάσης
- Επανασχεδιασμός ατομικού προγράμματος / καρτέλας ωφελούμενου σύμφωνα με τα στοιχεία της παρακολούθησης

Το ρόλο αυτό της διαδικασίας δικτύωσης και της συντονισμένης προσπάθειας, θα μπορούσαν να αναλάβουν και τα νεοσυσταθέντα Κέντρα Κοινότητας (άρθρο 4 Ν. 4368/16) σε κάθε Δήμο.

Το Κέντρο Κοινότητας στα πλαίσια αγωγής συνεργασίας με την οικεία Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου θα λειτουργεί ως τοπικό σημείο αναφοράς για την υποδοχή, για την αξιολόγηση των αναγκών των ενδιαφερομένων, για την επεξεργασία ατομικών σχεδίων εξυπηρέτησης, και για την παραπομπή και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα Κοινωνικά Προγράμματα και Υπηρεσίες Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που υλοποιούνται στην περιοχή λειτουργίας του Κέντρου Κοινότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Σύντομη παρουσίαση του Δήμου Λαρισαίων και των σημαντικότερων δομών / προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής του

3.1. Δημογραφικό, Οικονομικό και Κοινωνικό Προφίλ Δήμου Λαρισαίων.

Με το υπ' αριθμ. 126/2 Απριλίου 1883 ΦΕΚ διαιρέθηκε η επαρχία Λαρίσης, του Νομού Λαρίσης σε οκτώ Δήμους και μεταξύ αυτών συστήθηκε και ο Δήμος Λαρίσης, ο οποίος περιλάμβανε την πόλη της Λάρισας, με πληθυσμό 13.169 κατοίκους, και δέκα (10) όμορα χωριά, έχοντας συνολικά ο Δήμος 14.821 κατοίκους.

Με τον υπ' αριθμ. Ν.2539/1997 (ΦΕΚ 244/τ.Α'/04-12-1997, πρόγραμμα «Καποδίστριας») μεταβλήθηκαν τα διοικητικά όρια των Δήμων και έτσι ο Δήμος Λαρισαίων αποτελούνταν από τον πρώην Δήμο Λαρίσης και την κοινότητα Τερψιθέας, με συνολικό πληθυσμό 126.076 κατοίκους (Απογραφή 2001). Στη συνέχεια το 2006 πραγματοποιήθηκε η διαίρεση του Δήμου Λαρισαίων σε τέσσερα (4) δημοτικά διαμερίσματα (ΦΕΚ 193/τ.Α'/12-19-2006).

Με τον υπ' αριθμ. Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/τ.Α'/07-7-2010, «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*») συστήθηκε ο Δήμος Λαρισαίων με έδρα τη Λάρισα αποτελούμενος από τους δήμους α. Λαρισαίων β. Κοιλιάδας και γ. Γιάννουλης, οι οποίοι καταργήθηκαν ενώ με το ΦΕΚ 1292/τ.Β'/11-08-2010 πραγματοποιήθηκε η διοικητική διαίρεση του Δήμου ως εξής: Δημοτική Ενότητα Λαρισαίων (με πληθυσμό 145.867 κατοίκους), Δημοτική Ενότητα Γιάννουλης (με πληθυσμό 12.280 κατοίκους), Δημοτική Ενότητα Κοιλιάδας (με πληθυσμό 3.192 κατοίκους). Το μέγεθος του πληθυσμού κάθε Δημοτικής Ενότητας αναφέρεται στην απογραφή του 2011.

Ο Δήμος Λαρισαίων έχει έκταση 335,12 τ. χλμ. βρίσκεται στο κέντρο της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ενώ συνορεύει βόρεια με το Δήμο Τυρνάβου, βορειοανατολικά με τον Δήμο Τεμπών, νότια με τον Δήμο Κιλελέρ και δυτικά με τους Δήμους Φαρκαδόνας και Παλαμά. Η Λάρισα είναι η μεγαλύτερη, σε έκταση και πληθυσμό, πόλη της Κεντρικής Ελλάδος, πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού και της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Η πόλη της Λάρισας κατέχει θέση εξέχουσας οικονομικής σημασίας επί του οδικού άξονα Πατρών – Αθηνών – Θεσσαλονίκης – Ευζώνων (Π.Α.Θ.Ε.) που ενώνει τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη (βόρεια και νότια Ελλάδα). Επιπλέον βρίσκεται πάνω στον βασικό σιδηροδρομικό άξονα της Ελλάδας και συνδέεται οδικά με το δυτικό τμήμα της χώρας (Ηπειρος). Η πόλη της Λάρισας συγκεντρώνει λειτουργίες οικισμού πρώτου επιπέδου και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αστικά κέντρα της χώρας. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά την καθιστούν ως μία από τις δυναμικότερες αστικές περιοχές, λόγω της γεωγραφικής της θέσης.

Πίνακας Α: Δημογραφική εξέλιξη της Λάρισας

	1961	1971	1981	1991	2001	2011
Πληθυσμός Λάρισας	55.858	73.848	103.468	114.334	126.076	145.867

Πηγή Ε.Σ.Υ.Ε & Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Λαρισαίων 2015 – 2019

Από τον πίνακα Α φαίνεται η δημογραφική εξέλιξη της πόλης της Λάρισας από το 1961 έως το 2011, που ο πληθυσμός της σχεδόν τριπλασιάστηκε. Για τα δεδομένα του ελληνικού συστήματος αστικών κέντρων, η Λάρισα έχει σημαντικό πληθυσμιακό μέγεθος καθώς είναι η 5η σε μέγεθος πόλη μετά την Αθήνα, την Θεσσαλονίκη, την Πάτρα και το Ηράκλειο. Η πόλη αναγνωρίζεται ως παραγωγικό κέντρο και αποτελεί πόλο έλξης για την συγκέντρωση πληθυσμών και παραγωγικών δραστηριοτήτων και αυτό μπορεί να συντελέσει στην ανάδειξή της ως μητροπολιτικό κέντρο της περιοχής.

Πίνακας Β: Διάρθρωση απασχόλησης / ανεργίας, 2011

Οικονομικά ενεργοί

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Σύνολο μόνιμου πληθυσμού	Σύνολο	Ποσοστό των οικονομικά ενεργών επί του συνόλου	Απασχολούμενοι	Άνεργοι
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.816.286	4.586.636	42,40%	3.727.633 (34,46%)	859.003 (18,73%)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	732.762	283.427	38,68%	230.405 (31,44%)	53.022 (18,71%)
ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	162.591	68.914	42,38%	56.186 (34,56%)	12.728 (18,47%)

Οικονομικά μη ενεργοί

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Σύνολο μόνιμου πληθυσμού	Σύνολο	Ποσοστό των οικονομικά μη ενεργών επί του συνόλου	Μαθητές - Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Εισοδηματίες	Οικιακά	Λοιποί
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.816.286	6.229.650	57,60%	1.737.074	2.407.222	22.804	1.224.095	838.455
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	732.762	449.335	61,32%	116.130	187.139	983	88.855	56.228
ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	162.591	93.677	57,62%	31.799	29.686	0	18.010	14.182

Πηγή Ε.Σ.Υ.Ε & Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Λαρισαίων 2015 – 2019

Στους δύο παραπάνω πίνακες αποτυπώνεται η διάρθρωση της απασχόλησης / ανεργίας του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Λαρισαίων, σε σύγκριση με την αντίστοιχη διάρθρωση στην Περιφέρεια Θεσσαλίας και στο σύνολο της χώρας κατά την απογραφή του 2011.

Παρατηρούμε ότι το ποσοστό των οικονομικά ενεργών κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με αυτό της χώρας και είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο της Περιφέρειας Θεσσαλίας ενώ το ποσοστό των ανέργων στον Δήμο Λαρισαίων (18,47%) κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με αυτό της χώρας συνολικά (18,73%) και της Περιφέρειας Θεσσαλίας (18,71%).

Πίνακας Γ: Δείκτης γήρανσης

	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΡΙΣΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΙΛΑΔΑΣ
Σύνολο Πληθυσμού	10.816.286	732.762	162.591	146.926	12.496	3.169
ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ						
0-14	1.569.268	108.054	27.707	25.090	2.254	363
15-19	553.276	38.407	9.494	8.669	687	138
20-24	627.097	38.481	10.679	9.824	666	189
25-29	723.771	43.874	11.203	10.152	850	201
30-34	822.475	50.662	13.436	12.271	979	186
35-39	812.829	51.245	12.860	11.684	966	210
40-44	832.666	53.764	13.138	11.946	984	208
45-49	748.429	48.380	11.174	10.073	906	195
50-54	731.486	49.418	11.011	9.866	927	218
55-59	660.368	45.164	9.683	8.709	767	207
60-64	625.769	43.971	8.258	7.429	636	193
65-69	508.276	38.937	6.524	5.844	446	234
70-74	542.165	43.039	6.583	5.901	449	233
75+	1.058.411	79.366	10.841	9.468	979	394
ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ (65+/0-14)	1,34	1,49	0,86	0,85	0,83	2,37

Πηγή Ε.Σ.Υ.Ε & Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμος Λαρισαίων 2015 – 2019

Από τον παραπάνω πίνακα αντλούνται πληροφορίες για την ηλικιακή διάρθρωση του Δήμου Λαρισαίων και συνακόλουθα ενδιαφέρον παρουσιάζει ο χαμηλός δείκτης γήρανσης του Δήμου Λαρισαίων (0,85) σε σχέση με τον δείκτη της χώρας (1,34) και της Περιφέρειας Θεσσαλίας (1,49) γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό δεδομένου ότι επιτρέπουν το χαρακτηρισμό του πληθυσμού ως νεανικού, και αποτελεί θετική ένδειξη της δυναμικής του αναφορικά με τη μελλοντική του εξέλιξη. Τοπικά, μόνον όσον αφορά την Δημοτική Ενότητα Κοιλάδας (Κοιλάδα, Αμυγδαλέα, Ελευθερές, Κουτσόχερο, Λουτρό, Μάνδρα και Ραχούλα) που αποτελεί αγροτική περιοχή ο δείκτης γήρανσης είναι ιδιαίτερα μεγάλος (2,37).

Στα όρια του Δήμου Λαρισαίων διαμένουν πρόσφυγες και μετανάστες, μεταξύ των οποίων και μια μικρή κοινότητα παλιννοστούντων ομογενών. Επιπρόσθετα, υπάρχει μεγάλο πρόβλημα υπερσυγκέντρωσης των ΡΟΜΑ. Συγκεκριμένα στην περιοχή Νέα Σμύρνη στη Λάρισα βρίσκονται περίπου 12.000 αθίγγανοι. Ωστόσο, ο αριθμός αυτός είναι σχετικός καθώς πολλοί είναι μετακινούμενοι, ενώ υπάρχουν και αρκετοί που είναι διερχόμενοι από τη Λάρισα.

Ως εκ τούτου, κοινωνικά προβλήματα, όπως η χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, η βία, η ένταση και η παραβατικότητα, εμφανίζονται οξυμένα σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας.

Σύμφωνα με την περσινή καταγραφή οι πρόσφυγες και μετανάστες που βρίσκονται στην Ελληνική επικράτεια και φιλοξενούνται στα κέντρα φιλοξενίας ανέρχονται στις 65.000 περίπου ανθρώπους. Στην περιοχή της Θεσσαλίας, στα τρία κέντρα φιλοξενίας (Λάρισας, Βόλου, Τρικάλων), ο αριθμός των προσφύγων και μεταναστών ανέρχεται σε 1.355 άτομα περίπου. Ειδικότερα στο στρατόπεδο Ευθυμίουπουλου, στο Κουτσόχερο του Δήμου Λαρισαίων φιλοξενούνται 1.048 άτομα σε μια δομή συνολικής χωρητικότητας 1.500 ατόμων, στις εγκαταστάσεις της Μόζας Α.Ε. στο Βόλο υπάρχουν 108 άτομα και στο πρώην Ατλάντικ στα Τρίκαλα 199.

Λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο πληθυσμιακό μέγεθος του Δήμου Λαρισαίων, την ηλικιακή του διάρθρωση, το χαμηλό δείκτη γήρανσης του Δήμου Λαρισαίων (0,85) σε σχέση με τον δείκτη της χώρας (1,34), το ποσοστό των ανέργων καθώς και τη σύνθεση του πληθυσμού (πρόσφυγες, μετανάστες, Ρομά, κλπ) εύκολα συμπεραίνουμε ότι η ζήτηση σε κοινωνικές υπηρεσίες και αγαθά είναι αυξημένη.

3.2. Οργανωτική Δομή Δήμου Λαρισαίων

Η διοικητική δομή του Δήμου περιγράφεται στον μόλις λίγων ημερών Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας {ΟΕΥ (181/06-03-2018 ΑΔΣ)}, όπου επίσης απαριθμούνται οι αρμοδιότητες κάθε επιμέρους οργανικής μονάδας. Οι υπηρεσίες του Δήμου διαρθρώνονται σε 2 Γενικές Διευθύνσεις, 12 Διευθύνσεις και περίπου 61 Τμήματα.

Για τα θέματα κοινωνικής πολιτικής, καίριος είναι ο ρόλος των Διευθύνσεων Κοινωνικής Πολιτικής & Πρόνοιας, Παιδικών Σταθμών και Εκπαιδευτικών Δράσεων και της Διεύθυνσης Πολιτισμού & Αθλητισμού. Οι Διευθύνσεις αυτές διαρθρώνονται εσωτερικά ως εξής:

Α' ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η παρούσα Γενική Διεύθυνση περιλαμβάνει τις παρακάτω οργανικές μονάδες αναφορικά με την κοινωνική πολιτική.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής & Πρόνοιας

1. Μη αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης
2. Τμήμα Δομών Κοινωνικής Ένταξης, Απασχόλησης & Ισότητας των Φύλων
3. Τμήμα Υγείας και Πρόνοιας
  - Γραφείο Υγείας
4. Τμήμα Λειτουργίας ΚΑΠΗ

Διεύθυνση Παιδικών Σταθμών και Εκπαιδευτικών Δράσεων

1. Τμήμα Υποστήριξης
2. Τμήμα Παιδικών Σταθμών
  - 17 Γραφεία Παιδικών Σταθμών
3. Τμήμα Εκπαιδευτικών Δομών και Δια Βίου Μάθησης
  - Γραφείο Αστεροσκοπείου

Διεύθυνση Πολιτισμού & Αθλητισμού

- Μη αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης
- Τμήμα Αθλητισμού
- Τμήμα Πολιτισμού
- Τμήμα Υποστήριξης Λεσχών Πολιτισμού – Βιβλιοθηκών
- Τμήμα Χορού

3.3. Σύντομη παρουσίαση των σημαντικότερων Δομών και Προγραμμάτων του Δήμου Λαρισαίων στο πεδίο της Κοινωνικής Πολιτικής.

Συνήθως οι κοινωνικές υπηρεσίες είναι οργανωμένες με κεντρικό άξονα την ηλικία. Έτσι έχουμε:

ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ

Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η)

Ο Θεσμός των Κ.Α.Π.Η στην Ελλάδα: Ιστορικό και Εξέλιξη του θεσμού.

Τα Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η) πρωτοεμφανίστηκαν στην χώρα μας το 1979, όταν η Διεύθυνση Προστασίας Ηλικιωμένων του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας κάλεσε τον Όμιλο Εθελοντών, ο οποίος λειτουργούσε ως τότε ένα πρόγραμμα με παροχή συσσιτίου με τον τίτλο “Η γωνιά του παππού και της γιαγιάς” και ζήτησε την συνεργασία του για να δημιουργήσει ένα Πειραματικό Κέντρο Ανοιχτής Εξωιδρυματικής Προστασίας Ηλικιωμένων. Ο πυρήνας πάνω στον οποίο θα στηρίζονταν η νέα αυτή δομή αποτελούνταν από μια διεπιστημονική ομάδα προσωπικού: Γιατρός, Φυσιοθεραπευτής, Επισκέπτης Υγείας ή Νοσηλεύτης, Εργοθεραπευτής, και Οικογενειακός Βοηθός. Ο Όμιλος Εθελοντών συμφώνησε να κλείσει το Πρόγραμμα που λειτουργούσε ως τότε και να λειτουργήσει το πρώτο Κ.Α.Π.Η με την ονομασία Πρότυπο Κ.Α.Π.Η Ν. Κόσμου. Το πρώτο αυτό Κ.Α.Π.Η λειτούργησε υποδειγματικά και αποτέλεσε παράδειγμα οργάνωσης και λειτουργίας για όσα ακολούθησαν.

Μέχρι το τέλος του 1981 λειτούργησαν 8 Κ.Α.Π.Η. Τα πρώτα αυτά Κ.Α.Π.Η. στηρίχθηκαν σε εθελοντικές οργανώσεις και φορείς, όπως στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό, στη ΧΕΝ, στο Κέντρο Μέρμνας Οικογένειας Παιδιού και ακόμη στον Εθνικό Οργανισμό Πρόνοιας.

Μετά την πρώτη αυτή φάση έρχεται η δεύτερη φάση της ανάπτυξης και διεύρυνσης του θεσμού σε ολόκληρη την χώρα και τα Κ.Α.Π.Η φθάνουν τον αριθμό των 260, εκ των οποίων τα 80 βρίσκονται στην Αθήνα.

Από το 1982 τα Κ.Α.Π.Η περνούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ. (Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου) των Δήμων και Κοινοτήτων.

Έως το τέλος του 1988 το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας μέσω της Διεύθυνσης Προστασίας Ηλικιωμένων χρηματοδοτεί τα Κ.Α.Π.Η (λειτουργικά έξοδα και δαπάνες) και εφόσον οι Δήμοι διέθεταν οικοπεδικό χώρο, επιχορηγούσε και για την ανέγερση κτιρίου του Κ.Α.Π.Η.

Από το 1989 τις δαπάνες μισθοδοσίας – λειτουργικών αναγκών υποχρεώθηκαν να αναλάβουν οι Δήμοι και Κοινότητες. Το 1990 το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας συνεχίζει να επιχορηγεί για εξοπλισμό και κτιριακά, κυρίως όμως εποπτεύει και φροντίζει το θεσμό των Κ.Α.Π.Η. Από το 1991

η θέση του Υπουργείου διαφοροποιείται απέναντι στον θεσμό. Υποστηρίζεται ότι δεν ανήκουν πια στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας αλλά στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων Δήμου Λαρισαίων:

Υπάρχουσα κατάσταση

Σήμερα λειτουργούν εννέα κέντρα ανοιχτής περιθαλψης ηλικιωμένων και δεκαπέντε στέκια σε όλες τις συνοικίες της Λάρισας, καθώς και στις Δημοτικές Κοινότητες της Γιάννουλης, της Φαλάνης και της Τερψιθέας καθώς και στην Τοπική κοινότητα Κοιλάδας προκειμένου να καλύπτονται οι ανάγκες όλων των δημοτών, με τον αντίστοιχο εξοπλισμό παρέχοντας υπηρεσίες πρωτοβάθμιας ιατρικής φροντίδας και κοινωνικής υποστήριξης.

Ως μέλη μπορούν να εγγράφονται άτομα άνω των 60 ετών (κατά περίπτωση, βάσει κοινωνικών κριτηρίων και άτομα νεότερα), που διαμένουν μόνιμα στον Δήμο. Τα ενεργά μέλη τους υπολογίζονται σε 2.500 - 3.000. Καθημερινά εξυπηρετούνται συνολικά περίπου 1.000 άτομα, με μέσο όρο εξυπηρετούμενων ανά Κ.Α.Π.Η. 50 – 70 άτομα. Στα εφαρμοζόμενα προγράμματα περιλαμβάνονται ενδεικτικά εργοθεραπεία, φυσιοθεραπεία, προληπτική ιατρική, Τράπεζα αίματος, συσσώτιο, ημερήσιες εκδρομές ή επισκέψεις σε πολιτιστικούς χώρους, Λουτρά κλπ Την δεδομένη χρονική περίοδο λαμβάνει χώρα ένα πρόγραμμα εκμάθησης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Με πυρήνα τον θεσμό των Κ.Α.Π.Η λειτουργούν δύο παράπλευρα προγράμματα για τη φροντίδα ηλικιωμένων ατόμων. Το πρώτο είναι το Πρόγραμμα “Βοήθεια στο Σπίτι” το οποίο παρουσιάζουμε παρακάτω και σκοπό έχει την παροχή υπηρεσιών σε ηλικιωμένα άτομα που παρουσιάζουν δυσκολία να ικανοποιήσουν αυτόνομα τις βασικές τους ανάγκες. Το δεύτερο αποκαλείται “Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας για Ανήμπορους και Ηλικιωμένους”, δεν παρουσιάζει σημαντικές διαφορές από το πρώτο απλά επεκτείνει τις σχετικές υπηρεσίες του.

α) Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»

Το έτος 1997 το Υπουργείο Υγείας σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε), τους Δήμους και τα Κέντρα Ανοιχτής Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.), αφού αξιολόγησε τις ανάγκες της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας για μια πιο ολοκληρωμένη φροντίδα των ηλικιωμένων, ξεκίνησε την εφαρμογή του εθνικού πιλοτικού προγράμματος με την ονομασία «Βοήθεια στο Σπίτι».

Η πορεία κρίθηκε επιτυχημένη και έτσι το 2000 δημιουργήθηκαν οι πρώτες Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας συγχρηματοδοτούμενες από το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Το 2002 ξεκινάει η υλοποίηση των προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι» που συγχρηματοδοτούνται από το Γ' ΚΠΣ και Εθνικούς Πόρους.

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» μοιάζει με τα αντίστοιχα «home care» που υλοποιούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο και τις Σκανδιναβικές χώρες.

Ο γενικός σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών (όπως ψυχοκοινωνική στήριξη, πρωτοβάθμια νοσηλευτική φροντίδα και παρακολούθηση, αντιμετώπιση στοιχειωδών αναγκών συντήρησης του νοικοκυριού) σε μοναχικά ηλικιωμένα άτομα κι άτομα με ειδικές ανάγκες με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, για να βοηθηθούν να διατηρήσουν την αυτονομία τους και να παραμείνουν στο φυσικό οικογενειακό - κοινωνικό περιβάλλον τους, καθώς και η υποστήριξη και ανακούφιση της οικογένειας που τα φροντίζει.

Για να καλυφθούν οι βασικές ανάγκες των χρηστών της συγκεκριμένης δράσης, συστήνεται μια ομάδα που αποτελείται από κοινωνικό λειτουργό, νοσηλεύτη και οικογενειακό βοηθό.

Στο σημείο αυτό να πούμε ότι βάσει των διατάξεων του άρθρου 153 του Ν. 4483/2017 η λειτουργία του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», παρατείνεται μέχρι τον Δεκέμβριο του 2019 ομοίως και ο χρόνος εργασίας των περίπου 3.400 εργαζομένων πανελλαδικά, οι οποίοι απασχολούνται για πάνω από 10 έτη και σήμερα φροντίζουν περίπου 100.000 ηλικιωμένους και άτομα που χρειάζονται βοήθεια.

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» ξεκίνησε το 2002 στηριγμένο σε ευρωπαϊκά κονδύλια, με σκοπό μετά την πρώτη τριετία να χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους. Τελικά, η χρηματοδότηση από εθνικά κονδύλια ξεκίνησε το 2011 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα (προερχόμενη από τα ασφαλιστικά ταμεία, τον ΑΚΑΓΕ και τα υπουργεία Εργασίας και Εσωτερικών).

Το πρόγραμμα για να υλοποιηθεί χρειάζεται 60 εκατ. ευρώ κάθε χρόνο. Απ' αυτά, τα 40 εκατ. ευρώ θα προέρχονται από τον λογαριασμό της Εισφοράς Αλληλεγγύης συνταξιούχων, 14 εκατ. από την ειδική εισφορά ασφαλισμένων (που θεσμοθετήθηκε το 2012 για τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Κατ' οίκον Φροντίδα Συνταξιούχων»), 5 εκατ. από τον τακτικό προϋπολογισμό του υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και 1 εκατ. ευρώ από τον αντίστοιχο του υπουργείου Εσωτερικών.

Φορέας υλοποίησης του προγράμματος για το Δήμο Λαρισαίων είναι η ΔΗ.Κ.Ε.Λ.

«Το πρόγραμμα είναι σημαντικό για τρεις λόγους: βελτιώνει την ποιότητα ζωής των ωφελούμενων, στηρίζει τη δυνατότητα εργασίας των μελών των οικογενειών τους και διατηρεί θέσεις εργασίας στο σύστημα υγείας και πρόνοιας», λέει ο κ. Γαβριήλ Αμίτσης, καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας στο ΑΤΕΙ Αθήνας.

β) Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας για Ανήμπορους και Ηλικιωμένους

Οι στόχοι και τα μέσα του συγκεκριμένου προγράμματος δεν διαφέρουν από αυτούς του προηγούμενου “ Βοήθεια στο Σπίτι”. Έτσι γενική επιδίωξη του προγράμματος είναι η παροχή υπηρεσιών στο ηλικιωμένο και ανήμπορο άτομο, όπως συναισθηματική υποστήριξη, νοσηλευτική φροντίδα, πρακτικές εξυπηρετήσεις, αποκατάσταση σχέσεων με την κοινότητα, κοινωνικοπρονοιακή στήριξη, αποφυγή των δομών κλειστής περίθαλψης. και την προώθηση της ευζωίας.

Δίδεται έμφαση στον τομέα της φροντίδας ανήμπορων και ηλικιωμένων που ζουν μόνοι τους και δεν αυτοεξυπηρετούνται σε ικανοποιητικό βαθμό, με κίνδυνο την απομόνωση και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Επίσης στοχεύει στην ανακούφιση του οικογενειακού περιβάλλοντος και άτομα που είναι επιφορτισμένα με τη φροντίδα των ανήμπορων ηλικιωμένων να μπορούν να προωθηθούν στην αγορά εργασίας. Παρέχονται υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας και μέριμνας από Κοινωνικούς Λειτουργούς, Νοσηλεύτριες, Οικογενειακούς Βοηθούς.

ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

Νομοθεσία – Ιστορική εξέλιξη του θεσμού – Υφιστάμενη κατάσταση στο Δήμο Λαρισαίων.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 2082 (ΦΕΚ 158/21/9/1992), «*Αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθιέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Προστασίας*», ορίζεται ότι αρμόδιοι για την ίδρυση και λειτουργία παιδικών, βρεφονηπιακών ή βρεφικών σταθμών είναι μόνο το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας. Επίσης στο άρθρο 13 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι οι παιδικοί, βρεφονηπιακοί σταθμοί που ιδρύονται και λειτουργούν από το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας αποτελούν αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες του ΥΥΠ και υπάγονται στην αρμοδιότητα των Διευθύνσεων Πρόνοιας ή υγείας του νομού όπου είναι η έδρα λειτουργίας τους. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει το δικαίωμα ίδρυσης Π.Σ. με την έγκριση όμως του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και με τη μορφή Νομικών Προσώπων Δημόσιου Δικαίου (ΝΠΔΔ). Οι Π.Σ. αυτοί επιχορηγούνταν από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ εποπτεύονταν από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Με το νόμο 2503 του 1997 (Πρόγραμμα «Καποδίστριας») ορίζεται ότι οι ΚΠΣ μεταβιβάζονται στους Δήμους και τις Κοινότητες, εφόσον έχουν πληθυσμό άνω των 4.000 κατοίκων στη διοικητική περιφέρεια των οποίων βρίσκονται και λειτουργούν ως δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα. Η μετάβαση γίνεται με απόφαση του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η παραπάνω μεταφορά των Π.Σ. μπορεί να γίνει ακόμα και αν οι κάτοικοι είναι κάτω από 4.000, αλλά χρειάζεται κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Υγείας και πρόνοιας. Η

απόφαση δημοσιεύεται στην εφημερίδα της κυβέρνησης και λαμβάνεται μετά από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Σήμερα στα όρια του Δήμου Λαρισαίων λειτουργούν 26 μονάδες παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών. Από αυτούς 23 βρίσκονται στην πόλη της Λάρισας και 3 στις Δημοτικές Κοινότητες Τερψιθέας, Γιάννουλης και Φαλάνης. Νηπιακά τμήματα λειτουργούν σε όλους τους Παιδικούς Σταθμούς εκτός του 19ου και 21ου που είναι μόνο Βρεφικοί Σταθμοί. Όσον αφορά για την είσοδο των παιδιών στα βρεφικά τμήματα η ηλικία του παιδιού πρέπει να είναι: για τον Π.Σ. που λειτουργεί ένα (1) Βρεφικό τμήμα θα πρέπει το μήνα Σεπτέμβριο να έχει συμπληρώσει την ηλικία 1,5 ετών, για τον Π.Σ. που λειτουργούν δύο (2) Βρεφικά Τμήματα θα πρέπει το μήνα Σεπτέμβριο να έχει συμπληρώσει την ηλικία 8 μηνών. Από 2 ½ ετών μέχρι την εγγραφή του στην υποχρεωτική εκπαίδευση το παιδί θα πάει στον Παιδικό Σταθμό.

Από τους Παιδικούς Σταθμούς τρεις (1ος Π.Σ. – 5ος Π.Σ. – 7ος Π.Σ.) λειτουργούν και απογευματινές ώρες καθώς και το μήνα Αύγουστο εξυπηρετώντας οικογένειες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα με την φύλαξη των παιδιών τους. Το δίκτυο των Παιδικών Σταθμών έχει δυνατότητα ημερήσιας φιλοξενίας περίπου 1.600 νηπίων και 700 βρεφών (ηλικίας από 8 μηνών), σε πενθήμερη βάση και με συνεχές ωράριο (7:00-16:00). Κατά την παραμονή τους, τα φιλοξενούμενα παιδιά απασχολούνται σε δραστηριότητες που στοχεύουν στην ομαλή νοητική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξή τους, ενώ τους παρέχεται και σίτιση. Επίσης διενεργούνται περιοδικοί εμβολιασμοί και προληπτικοί ιατρικοί έλεγχοι. Υπό ειδικές προϋποθέσεις είναι δυνατή και η ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες.

Η επιλογή των τελικών δικαιούχων γίνεται βάσει εισοδηματικών και κοινωνικών κριτηρίων, τα οποία αποδεικνύονται με αντίστοιχα δικαιολογητικά που οφείλουν αυτοί να προσκομίσουν. Η στάθμιση των κριτηρίων γίνεται μέσω μοριοδότησης, ενώ σε περίπτωση ισοψηφίας μορίων, γίνεται κλήρωση. Προβλέπεται και η δυνατότητα υποβολής ένστασης. Για τη διαχείριση των αιτήσεων χρησιμοποιείται ηλεκτρονικό σύστημα.

ΚΛΑΠ – ΚΛΑΠΜΕΑ

Τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) θεωρούνται νέος θεσμός κοινωνικής πολιτικής και τα πρώτα θεμέλια για τη δημιουργία τους μπήκαν το 1994. Στο ξεκίνημά τους τα Κ.Δ.Α.Π. υποστηρίχθηκαν από το σχεδιασμό και την υλοποίηση των κοινοτικών πρωτοβουλιών NOW (1994-1995) και ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - NOW (1996-1997) η οποία προωθεί τις ευκαιρίες απασχόλησης των γυναικών. Στη συνέχεια εντάχθηκαν στα Εθνικά Σχέδια Δράσης « Συνεχιζόμενη κατάρτιση και προώθηση της Απασχόλησης» Β ΚΠΣ (1994-2000), «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» Γ ΚΠΣ (2000-2006).

Τα ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠΜΕΑ (με Ειδικές Ανάγκες) του Δήμου Λαρισαίων είναι ένα δίκτυο 10 πιστοποιημένων εκπαιδευτικών δομών, όπου τα παιδιά μπορούν να απασχοληθούν δημιουργικά σε ώρες εκτός σχολικού ωραρίου (2:00μ.μ έως 10:00μ.μ. σε 2 βάρδιες) σε ένα περιβάλλον ευχάριστο και δημιουργικό που θα ανοίξει νέους ορίζοντες σε κάθε παιδί. Στο ΚΔΑΠ τα παιδιά μπορούν να συναντήσουν φίλους και να επικοινωνήσουν μαζί τους μέσα από την κοινή εμπειρία της δημιουργίας, σε κλίμα ελευθερίας και ασφάλειας χωρίς ανταγωνισμούς και σκοπιμότητες. Τα ΚΔΑΠ απευθύνονται σε όλα τα παιδιά ηλικίας 5 έως 12 ετών. Επίσης εγγράφονται παιδιά με ελαφριάς μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα, ενώ στα ΚΔΑΠΜΕΑ μπορούν να απασχοληθούν παιδιά, έφηβοι και ενήλικες με νοητική υστέρηση, αυτισμό και κινητική αναπηρία. Για τα παιδιά με κινητικά προβλήματα, υπάρχει δυνατότητα μετακίνησης με το *Λευκό ταξί* που λειτουργεί με ευθύνη του Δήμου Λαρισαίων. Σκοπός τους είναι η απασχόληση των παιδιών εκτός σχολικού ωραρίου, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους με την ατομική ή / και οργανωμένη δραστηριότητα ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων καθώς και η εξυπηρέτηση των γονέων.

Τα ΚΔΑΠ & ΚΔΑΠΜΕΑ εντάσσονται στο πλαίσιο της Δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής & Επαγγελματικής Ζωής 2014-2020». Η πρόσκληση αφορά εργαζόμενους γονείς στον ιδιωτικό τομέα, αλλά και ανέργους-ες, εγγεγραμμένους-ες στο μητρώο ανεργίας του ΟΑΕΔ που επιλέγονται με βάση το οικογενειακό τους εισόδημα.

Κατά τη διάρκεια της χρονιάς μπορούν να συμμετέχουν και οι οικογένειες που δεν εμπίπτουν στα κριτήρια του προγράμματος ΕΣΠΑ, όπου υπάρχουν κενές θέσεις πλήρωσης για τα παιδιά.

Εξαιρούνται από το σύνολο των προϋποθέσεων συμμετοχής όσοι έχουν νήπια, παιδιά, εφήβους και άτομα με αναπηρία οι οποίοι μπορούν να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής στην πρόσκληση ανεξαρτήτως του ύψους του οικογενειακού εισοδήματος, της κατάστασης απασχόλησης ή και εργασιακής σχέσης.

Τα Κέντρα διασυνδέονται με τις εκπαιδευτικές μονάδες της πόλης, τις κοινωνικές υπηρεσίες, τους φορείς και τις υπηρεσίες πολιτιστικής, αθλητικής, περιβαλλοντικής και τοπικής παρέμβασης και ανάπτυξης. Η φιλοσοφία λειτουργίας των ΚΔΑΠ στηρίζεται στο πρωτοπόρο πρόγραμμα του Δήμου – Λάρισα η «Πόλη που Μαθαίνει». Τα ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠΜΕΑ στελεχώνονται από εξειδικευμένο προσωπικό όπως παιδαγωγοί, εικαστικοί, θεατρολόγοι, μουσικοί, γυμναστές αλλά και ειδικοί παιδαγωγοί, νοσηλεύτες, εργοθεραπευτή, γυμναστή ειδικής αγωγής.

Το προσωπικό των ΚΔΑΠ & ΚΔΑΠΜΕΑ βρίσκεται σε συνεχή επαφή και παρακολούθηση με τους κοινωνικούς επιστήμονες του Συμβουλευτικού Σταθμού του Δήμου, όπως Κοινωνικό Λειτουργό, Ψυχολόγο, Κοινωνιολόγο για την ολιστική κάλυψη των αναγκών της οικογένειας.

Στα ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠΜΕΑ μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους και εξειδικευμένοι επιστήμονες οι οποίοι ασπάζονται τις αρχές και τις αξίες που διέπουν τη φιλοσοφία του οργανισμού.

ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Δημοτικό Πολυϊατρείο

Απευθύνεται σε άπορους και ανασφάλιστους κατοίκους ή δημότες Λάρισας, στα μέλη των ΚΑΠΗ και στα παιδιά των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, οι οποίοι λαμβάνουν δωρεάν υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας από ιατρικό, νοσηλευτικό και παραϊατρικό προσωπικό. Το Δημοτικό Πολυϊατρείο αναπτύσσει επίσης προγράμματα πρόληψης σε θέματα δημόσιας υγείας μέσα από ενημερωτικές εκδηλώσεις ημερίδες, προληπτικούς ελέγχους σε ομάδες πληθυσμού και προγράμματα εμβολιασμών. Οι ώρες λειτουργίας του είναι από Δευτέρα έως Παρασκευή, 09:00-13:00

Δημοτικό Οδοντιατρείο

Το Δημοτικό Οδοντιατρείο, το πρώτο δημοτικό οδοντιατρείο, που λειτουργεί εκτός Αθήνας και Θεσσαλονίκης, στεγάζεται στο Πολιτιστικό Κέντρο Αγίου Κωνσταντίνου (Ηρώων Πολυτεχνείου και 23ης Οκτωβρίου) είναι στελεχωμένο με οδοντίατρο και νοσηλεύτρια. Παρέχει υπηρεσίες πρωτοβάθμιας οδοντιατρικής περίθαλψης (ενήλικες και παιδιά) σε άπορους ανασφάλιστους και χαμηλόμισθους πολίτες οι οποίοι είναι δημότες ή κάτοικοι του Δήμου Λαρισαίων.

Οι υπηρεσίες του Δημοτικού Οδοντιατρείου παρέχονται δωρεάν ύστερα από υποβολή σχετικής αίτησης είτε στο Συμβουλευτικό Σταθμό, Οικ. Εξ. Οικονόμων 8^Α, είτε στην κοινωνική λειτουργό του ΚΑΠΗ στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οδοντοθεραπείες:

- Αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών
- Εξαγωγές δοντιών
- Εμφράξεις (σφραγίσματα) όλων των κατηγοριών
- Ενδοδοντικές θεραπείες (απονευρώσεις)
- Καθαρισμός δοντιών
- Θεραπεία ουλίτιδων

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΠΛΗΤΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Κοινωνικό Παντοπωλείο

Ο Δήμος Λαρισαίων στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου Λαρισαίων» (κωδ. ΟΠΣ MIS 500 9745) του Άξονα Προτεραιότητας «Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού - ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση» του Ε.Π. «Περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα Θεσσαλίας 2014 - 2020», λειτουργεί τη δομή Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Λαρισαίων. Το Κοινωνικό Παντοπωλείο διανέμει, σε τακτική βάση, σε ωφελούμενα άτομα που το έχουν ανάγκη, είδη πρώτης ανάγκης για τη σίτιση και την ένδυση απόρων κατοίκων. Στο πλαίσιο λειτουργίας του Κοινωνικού Παντοπωλείου του Δήμου Λαρισαίων διατίθενται:

- Συσκευασμένα τρόφιμα και είδη παντοπωλείου, είδη ατομικής υγιεινής και κατεψυγμένων προϊόντων.
- Είδη ένδυσης και υπόδησης, είδη οικιακού εξοπλισμού, παιχνιδιών κ.λπ.
- Είδη ψυχαγωγίας όπως βιβλία, cd-dvd, για την κάλυψη αναγκών μάθησης και πολιτισμού.

Ως προϋπόθεση ένταξης στο πρόγραμμα του Κοινωνικού Παντοπωλείου, ακολουθούνται οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια σε συνεργασία με την Διεύθυνση Πρόνοιας.

Τα κριτήρια είναι τα εξής:

- α) Εντοπιότητα - Έλληνες πολίτες δημότες ή κάτοικοι του Δήμου μας - Ομογενείς δημότες ή κάτοικοι του Δήμου μας - Αλλοδαποί που κατοικούν στο Δήμο μας και διαθέτουν άδεια παραμονής
- β) Εργασιακή κατάσταση του ατόμου ή του νοικοκυριού
- γ) Άστεγοι
- δ) Άτομα με ειδικές Ανάγκες ή με αναπηρία 67% και άνω

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Λαρισαίων βρίσκεται στην οδό Μανωλάκη 9-11, και οι ώρες λειτουργίας του είναι: 8:00 έως 16:00. Τέλος με την υπ' αριθμ. 158/27-02-2018 ΑΔΣ (ΑΔΑ: Ψ0Χ1ΩΛΞ-ΜΩΒ) εγκρίθηκαν Εσωτερικοί Κανονισμοί Λειτουργίας των Δομών Παροχής Βασικών Αγαθών: του Κοινωνικού Παντοπωλείου και του Κοινωνικού Φαρμακείου.

Κοινωνικό Φαρμακείο

Ο Δήμος Λαρισαίων στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου Λαρισαίων» (κωδ. ΟΠΣ MIS 500 9745) του Άξονα Προτεραιότητας «Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού - ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση» του Ε.Π. «Περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα Θεσσαλίας

2014 - 2020», λειτουργεί τη δομή Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου Λαρισαίων. Σκοπός της δομής είναι η δωρεάν φαρμακευτική περίθαλψη απόρων, αναξιοπαθούντων που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας, μεταναστών και αστέγων που διαμένουν στο Δήμο Λαρισαίων. Το Κοινωνικό Φαρμακείο παρέχει δωρεάν φάρμακα, υγειονομικό υλικό και παραφαρμακευτικά προϊόντα.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το «Κοινωνικό Φαρμακείο» είναι δωρεάν και αφορούν άτομα και νοικοκυριά που διαμένουν στον Δήμο Λαρισαίων τα οποία:

- α) βρίσκονται σε καθεστώς πλήρους ένδειας και πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις
- β) είναι μακροχρόνια άνεργοι
- γ) αντιμετωπίζουν αιφνிடίως προβλήματα και χρήζουν άμεσης στήριξης (τέτοιες περιπτώσεις δύναται να ορίζονται εκτάκτως)
- δ) είναι ωφελούμενοι του ΚΕΑ/ΤΕΒΑ
- ε) δικαιούχοι / αιτούντες διεθνούς προστασίας

Το δικαίωμα παροχής υπηρεσιών από τη συγκεκριμένη δομή θα επανεξετάζεται κάθε χρόνο.

Το Κοινωνικό Φαρμακείο του Δήμου Λαρισαίων βρίσκεται στην συμβολή των οδών 23ης Οκτωβρίου και Ηρώων Πολυτεχνείου και οι ημέρες & ώρες λειτουργίας του είναι από Δευτέρα έως Παρασκευή και από 8:00 έως 16:00.

Δημοτικοί Λαχανόκηποι

Το 2012 ο Δήμος Λαρισαίων μοίρασε 22 στρέμματα γης (256 περίπου κηπάρια) για καλλιέργεια σε άπορους, άνεργους, πολύτεκνους και χαμηλοσυνταξιούχους. Το παράδειγμα του Δήμου Λαρισαίων το ακολούθησαν και άλλοι Δήμοι. Άνθρωποι διαφόρων ηλικιών, κάτοικοι της πόλης πήραν τσάπες και άλλα εργαλεία και δημιούργησαν το δικό τους περιβόλι.

Τα κηπάρια παραχωρούνται για δύο χρόνια στους δικαιούχους. Σήμερα περίπου 250 άνεργοι, συνταξιούχοι και γυναίκες καλλιεργούν καθημερινά τους περιποιημένους κήπους τους, βρίσκουν διέξοδο από τα προβλήματα της καθημερινότητάς τους και παράγουν φρέσκα και υγιεινά τρόφιμα για το μεσημεριανό τους τραπέζι. Πρόκειται, όπως αναφέρουν οι δικαιούχοι «για μια δημιουργική διέξοδο κόντρα στην κρίση».

Η οικονομική κρίση δημιούργησε εύφορο έδαφος για να «ανθίσουν» οι δημοτικοί λαχανόκηποι, που στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ έχουν περάσει στα «hobby farming» λόγω των ευεργετικών επιδράσεών τους στην ψυχολογία των κατοίκων των αστικών κέντρων. Οι ωφελούμενοι καλλιεργούν τα αγροτεμάχια με αποκλειστικό σκοπό τη σίτισή τους, ενώ στις υποχρεώσεις τους συγκαταλέγεται και η προσφορά ενός ποσοστού της παραγωγής στο Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου.

Ο Δήμος φροντίζει για τον εμπλουτισμό του εδάφους με κηπευτικό χώμα, καθώς και την ύδρευση μέσω γεώτρησης. Επίσης, εξειδικευμένο προσωπικό της υπηρεσίας Πρασίνου του Δήμου Λαρισαίων παρέχει στους δικαιούχους υποστήριξη και καθοδήγηση προκειμένου να καλλιεργούν σωστά τα λαχανικά τους και να γίνεται ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων.

Υπνωτήριο Αστεγών

Το υπνωτήριο αστεγών έχει απώτερο σκοπό την υποστήριξη και ανακούφιση των αστεγών της πόλης. Λειτουργεί καθημερινά από τις 7 το απόγευμα ως τις 9 το πρωί της επόμενης ημέρας, ενώ κάθε Τρίτη και Πέμπτη λειτουργεί και ως Κέντρο Ημέρας, από τις 9 το πρωί ως τη 1 το μεσημέρι, προκειμένου να εξυπηρετηθούν άστεγοι, που δεν διαμένουν στους χώρους του ξενώνα, αλλά θέλουν να κάνουν ένα μπάνιο και να πλύνουν τα ρούχα τους.

Το επιστημονικό προσωπικό της δομής έχει διαμορφώσει εσωτερικό κανονισμό, απαραίτητο εγχειρίδιο για την ομαλή λειτουργία της δομής.

Η διαδικασία ένταξης προβλέπει, αίτηση ή παραπομπή των ενδιαφερομένων στο Συμβουλευτικό Σταθμό του Δήμου Λαρισαίων, ιατρικές εξετάσεις, και έκθεση κοινωνικού λειτουργού.

Κατά τη διάρκεια της νύχτας, υπάρχει φύλαξη για την ασφάλεια των φιλοξενούμενων. Επίσης, οι φιλοξενούμενοι υποστηρίζονται κοινωνικά από το συσσίτιο του Δήμου Λαρισαίων και όπου υπάρχει ανάγκη, υπάρχει συνεργασία με φορείς όπως το ΚΕΘΕΑ - ΕΞΟΔΟΣ και το πρόγραμμα «Προαγωγή Αυτοβοήθειας» του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Η δυναμικότητα του χώρου είναι σήμερα για εννέα (9) άτομα. Στην επόμενη περίοδο προβλέπονται εργασίες ανακαίνισης με ιδίους πόρους του Δήμου Λαρισαίων για όλο το κτίριο για την κάλυψη αναγκών μέχρι πενήντα (50) συμπολιτών μας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών

Ο Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών Θυμάτων Βίας του Δήμου Λαρισαίων λειτουργεί από την 1η Οκτωβρίου του 2013 στο πλαίσιο της πράξης «Ανάπτυξη Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς Όφελος των Γυναικών για την Καταπολέμηση της Βίας». Από την 1η Δεκεμβρίου 2015 συνεχίζει τη λειτουργία του στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Θεσσαλία 2014-2020» στον Άξονα Προτεραιότητας 2α «Ανάπτυξη και Αξιοποίηση Ικανοτήτων Ανθρώπινου Δυναμικού Ενεργός Κοινωνική Ενσωμάτωση» που συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ με φορέα υλοποίησης το Δήμο Λαρισαίων.

Στόχος είναι η παροχή ασφαλούς διαμονής των γυναικών θυμάτων βίας ή / και πολλαπλών διακρίσεων και των παιδιών τους προστατεύοντάς τους από τον θύτη.

Μπορούν να φιλοξενηθούν:

* Γυναίκες θύματα έμφυλης βίας μαζί με τα παιδιά τους, μέχρι την ηλικία των 18 ετών, εφόσον πρόκειται για κορίτσια, και των 12, εφόσον πρόκειται για αγόρια καθώς και γυναίκες που υφίστανται βία σε όλες τις μορφές ή / και πολλαπλές διακρίσεις (μετανάστριες, πρόσφυγες, μονογονείς κ.λ.π.).

* Γίνονται δεκτές γυναίκες ανεξαρτήτου εθνικότητας, θρησκείας, ηλικίας και νομικής υπόστασης καθώς και θύματα εμπορίας ανθρώπων (trafficking).

* Δεν τίθεται περιορισμός ως προς τη γεωγραφική προέλευση των θυμάτων κακοποίησης προκειμένου να φιλοξενηθούν στον Ξενώνα.

* Η φιλοξενία μπορεί να διαρκέσει έως και τρεις μήνες.

* Ο Ξενώνας λειτουργεί 24 ώρες το εικοσιτετράωρο.

Ο Ξενώνας παρέχει ασφαλή διαμονή στις γυναίκες θύματα έμφυλης βίας και τα παιδιά τους και προστασίας τους από το θύτη. Επίσης ψυχολογική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη από εξειδικευμένο προσωπικό και όταν κριθεί αναγκαίο γίνεται παραπομπή ή συνοδεία των γυναικών προς τις Αρχές και τις υπηρεσίες υγείας. Επιπλέον, διευκολύνεται η πρόσβασή τους σε φορείς προώθησης στην απασχόληση, εκπαίδευση – κατάρτιση, υγεία και πρόνοια.

Στελεχώνεται με ψυχολόγο, παιδοψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό, στέλεχος διοικητικής υποστήριξης, υπάλληλο γενικών καθηκόντων και φύλακες.

Η πρόσβαση στον Ξενώνα πραγματοποιείται μέσω παραπομπής από:

Συμβουλευτικό Σταθμό Δ. Λαρισαίων

Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Λάρισας

Στόχος του Ξενώνα είναι να ενισχύσει και να ενδυναμώσει τις γυναίκες και τα παιδιά τους έτσι ώστε να ξαναφτιάξουν τη ζωή τους, χωρίς βία και φόβο. Παρέχει την υποστήριξη που χρειάζονται οι γυναίκες προκειμένου να επανακτήσουν τον έλεγχο στη ζωή τους και να προχωρήσουν αυτόνομα. Για λόγους ασφαλείας η διεύθυνση του Ξενώνα παραμένει απόρρητη.

3.4. Νομικά πρόσωπα που έχει συστήσει ή ελέγχει ο Δήμος Λαρισαίων και συνεπικουρούν στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών

Η κοινωνική πολιτική ασκείται από τους Δήμους με τη δημιουργία δομών που σχεδιάστηκαν με αφορμή Ευρωπαϊκά Προγράμματα (πχ Βοήθεια στο Σπίτι), από πρωτοβουλίες των ΟΤΑ (πχ ΚΑΠΗ) και από δομές που μεταβιβάστηκαν από την κεντρική κυβέρνηση στους ΟΤΑ (πχ Παιδικοί Σταθμοί).

Εκτός από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων υπάρχουν και άλλες νομικές οντότητες τις οποίες έχει συστήσει και ελέγχει ο Δήμος Λαρισαίων και συνεπικουρούν στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Αυτές είναι οι εξής:

Δημοτικό Γηροκομείο Λάρισας

Το Δημοτικό Γηροκομείο Λάρισας, είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Είναι φιλανθρωπικό Ίδρυμα, με την επωνυμία ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ, το οποίο συστάθηκε με τον νόμο 4229/31-3/3-4-1962, με την συγχώνευση των κληροδοτημάτων Αγγ. Λάππα, Δημ. Χατζηζωγίδη και Αθ.Χαλκιάπουλου. Διέπεται από τις διατάξεις του Α.Ν 2039/39.

Το Ίδρυμα λειτούργησε για πρώτη φορά το έτος 1967. Σκοπός του Ιδρύματος είναι η στέγαση και η περίθαλψη εφ' όρου ζωής των υπερηλίκων, ανικάνων προς εργασία, ανεξαρτήτως φύλλου και θρησκευματος. Η μέριμνα για την υγεία τους και κάθε προσωπικού τους ζητήματος.

Η μέριμνα για την εξασφάλιση της απασχόλησής τους και ψυχαγωγίας τους, σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους του Ιδρύματος.

Η μέριμνα για την συμμετοχή τους σε κάθε κατάλληλη ψυχαγωγική εκδήλωση εντός και εκτός Ιδρύματος.

Στο Ίδρυμα μπορούν να φιλοξενηθούν άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω, αυτοεξυπηρετούμενα, μοναχικά ή και άτομα από οικογένειες στις οποίες υπάρχει κάποιο πρόβλημα. Σήμερα στο Γηροκομείο φιλοξενούνται περί τα 100 άτομα. Απασχολεί 27 άτομα προσωπικό, διοικητικό, ειδικότητες και βοηθητικό.

Διοικείται από εξαμελές Διοικητικό Συμβούλιο με πρόεδρο τον εκάστοτε Δήμαρχο.

Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Λάρισας (ΔΗ.Κ.Ε.Λ.)

Με το υπ' αριθμ. Φ.Ε.Κ. 611/τ. Β/ 15 Απριλίου 2011 «Συγχώνευση Κοινωφελών Επιχειρήσεων και σχετικών δραστηριοτήτων Δήμου Λαρισαίων σύμφωνα με τα άρθρα 108 και 109 του Ν. 3852/10», πραγματοποιήθηκε η συγχώνευση των Δημοτικών Επιχειρήσεων:

ΔΗΚΕΛ ως ιδρύθηκε με το ΦΕΚ 312/20-2-2009/Β

ΔΕΤΠΟΛ ως μετεξελίχθη έως σήμερα (318/24-9-87 ΑΔΣ (ΦΕΚ 411/τ.Β΄/21-6-1988), με την οποία συστήθηκε η «Δημοτική Επιχείρηση Τουρισμού Πολιτισμού Λαρι- σαίων»), 157/92 ΑΔΣ (ΦΕΚ 352/τ.Β΄/2-7-92), 64/99 ΑΔΣ, 481/2000 ΑΔΣ (ΦΕΚ 945/τ.Β΄/31-7-2000), 646/2003 ΑΔΣ (ΦΕΚ 945/τ.Β΄/31-7-2003) και 889/2005 ΑΔΣ (ΦΕΚ 1940/ τ.Β΄/30-12-2005) με τις οποίες τροποποιήθηκε η συ- στατική πράξη της «Δημοτικής Επιχείρησης Τουρισμού Πολιτισμού Λαρισαίων».

ΚΕΔΗ Γιάννουλης (ΦΕΚ 248/13-2-2009/Β)

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΩΔΕΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ (ΦΕΚ 812/27-6-2001 /Β),

οι οποίες καταργούνται, σε μία κοινωφελή επιχείρηση, με την ονομασία «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΛΑΡΙΣΑΣ».

Σκοποί της κοινωφελούς επιχείρησης είναι:

Η οργάνωση των Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας.

Η οργάνωση των Υπηρεσιών Υγείας, Πρόνοιας, Κοινωνικής Πολιτικής, η βελτίωση της ποιότητας ζωής και η εξασφάλιση των απαραίτητων υποδομών για την υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων. Η ανάπτυξη και υποστήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής παρέμβασης, που έχουν σαν αποδέκτες ευρύ- τερες ομάδες ανθρώπων που χρήζουν βοήθειας για ένταξη ή επανένταξη στο οικονομικό γίνεσθαι.

Ειδικότερα στις δραστηριότητες του Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας της Επιχείρησης συ- μπεριλαμβάνονται:

- Η δημιουργία και λειτουργία τμημάτων Υγείας και Προληπτικής Υγιεινής, Ψυχολογικής Υπο- στήριξης και Ιατρικής Συμβουλευτικής, Αιμοδοσίας, Εργαστηρίων και Υπηρεσιών Πρωτοβάθ- μιας Ιατρικής Περίθαλψης.
- Η υλοποίηση προγραμμάτων στήριξης και παροχής υπηρεσιών σε άτομα άπορα, τρίτης ηλικίας που χρειάζονται ιδιαίτερη φροντίδα και η λειτουργία Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιω- μένων (Κ.Η.Φ.Η.).
- Η υλοποίηση ειδικών προγραμμάτων και λειτουργία ειδικών τμημάτων παραγωγής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών από και προς άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Η υλοποίηση προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι».
- Η λειτουργία Βρεφονηπιακών και Παιδικών Σταθμών.
- Η οργάνωση και λειτουργία παιχνιδότοπων.
- Η λειτουργία Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ).
- Η λειτουργία Ιατροκοινωνικού Κέντρου.

- Η ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Νέας Γενιάς.
- Η διαμόρφωση και λειτουργία χώρων μαθημάτων Κυκλοφοριακής Αγωγής.
- Η οργάνωση ομάδων ανθρωπιστικής βοήθειας, συμμετοχής και προσφοράς υπηρεσιών σε έκτακτα περιστατικά (πλημμύρες – φωτιές – σεισμοί κ.λ.π.).
- Η καλλιέργεια της κοινωνικής αλληλεγγύης και η υλοποίηση ειδικών προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των κατοίκων, που θα συμβάλλουν στην απόρριψη των ρατσιστικών αντιλήψεων και της ξενοφοβίας, την απαλλαγή από τις φυλετικές προκαταλήψεις και τον περιορισμό της μεροληπτικής αντιμετώπισης των συνανθρώπων μας.
- Η έκδοση πληροφοριακού υλικού και γενικά εκδόσεων για την ενημέρωση των κατοίκων του Δήμου σχετικά με τις Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικών Υπηρεσιών.
- Η ανάπτυξη συνεργασιών με Κοινοτικούς, Δημόσιους, Πανεπιστημιακούς Οργανισμούς, Ιδιωτικούς Φορείς, Επιχειρήσεις και φορείς κοινής ωφέλειας για την προώθηση γενικά προγραμμάτων υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής πολιτικής και παρέλασης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής.

Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, η διαχείριση του Περιβάλλοντος και η Αειφόρος Ανάπτυξη

- Η προστασία και ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και η εκπόνηση μελετών που έχουν σχέση με τον εμπλουτισμό και αξιοποίηση του πρασίνου, τη διαχείριση του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος, η ευαισθητοποίηση των δημοτών σε αντίστοιχα θέματα, η προώθηση περιβαλλοντικής επιμόρφωσης, η ενεργός συμμετοχή σε σχετικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η παροχή υπηρεσιών συμβούλου σε θέματα ρύπανσης, κυκλοφορίας και πρασίνου του Δήμου, η ανάπτυξη και προώθηση συνεργασιών με Πανεπιστημιακούς και Δημόσιους γενικά Οργανισμούς και Επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας, καθώς και με άλλους φορείς ή ιδιώτες.
- Η εκπόνηση και η εφαρμογή μελετών και προγραμμάτων, που προωθούν την αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξη, που εξασφαλίζουν την παραγωγική και κοινωνική συνοχή και διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος στο σύνολο της περιοχής του Δήμου.

Όπως αναφέραμε και παραπάνω, περιέρχονται στην Δημοτική Κοινοφελή Επιχείρηση Λάρισας όλες οι εναπομένουσες κοινωνικές δραστηριότητες της Δημοτικής Επιχείρησης Τουρισμού Πολιτισμού Λάρισας, οι δραστηριότητες της Δημοτικής Κοινοφελούς Επιχείρησης Γιάννουλης πλην αυτών του ΚΑΠΗ και του ΟΚΑΠ που περιέρχονται στο Δήμο Λαρισαίων και επίσης του προγράμματος Μαζικού Αθλητισμού που περιέρχεται στον υπό σύσταση Δημοτικό Οργανισμό Πολιτισμού Αθλητισμού και Επιστημών Λάρισας. Τέλος, οι δραστηριότητες της ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΩΔΕΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ, πλην αυτών των δραστηριοτήτων της

μουσικής εκπαίδευσης οι οποίες θα ασκούνται και περιέρχονται αντίστοιχα στα επί τόπου παραρτήματα του Δημοτικού Ωδείου Λάρισας.

Κέντρο Κοινότητας Δήμου Λαρισαίων και το Παράρτημα Ρομά

Το Κέντρο Κοινότητας είναι μια νέα δομή που θεσμοθετήθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 4368/2016 (ΦΕΚ 21 Α΄/21.02.2016) “Μέτρα για την επιτάχυνση του κυβερνητικού έργου και άλλες διατάξεις” και την Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) που ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές λειτουργίας του (Δ23/ΟΙΚ.14435-1135 /ΦΕΚ 854 Β΄/30.03.2016). Ο Δήμος Λαρισαίων ως φορέας υλοποίησης του Κέντρου Κοινότητας έλαβε την υπ’ αριθμ. 736/31.10.2017 (ΑΔΑ: ΩΜΩΩΩΛΞ-7ΒΔ) απόφαση δημοτικού συμβουλίου περί «Έγκρισης Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας Κέντρου Κοινότητας» προκειμένου να λειτουργήσει “Κέντρο Κοινότητας”.

Με τη λειτουργία του επιδιώκεται η περαιτέρω υποστήριξη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση, την παροχή υπηρεσιών και τη διασύνδεση των πολιτών με όλους τους φορείς, δομές, Υπηρεσίες και τα Κοινωνικά Προγράμματα κοινωνικής προστασίας που αναπτύσσονται, είτε στην περιοχή είτε στην Περιφέρεια, είτε σε εθνικό επίπεδο, με ιδιαίτερη στόχευση στα προγράμματα και στις δράσεις που αποσκοπούν στην κοινωνική ένταξη και την ένταξη στην αγορά εργασίας. Αποτελεί το βασικό «πυρήνα» διευρυσμένων υπηρεσιών τύπου “One Stop Shop”, με εξατομικευμένη ολιστική προσέγγιση, υποστηρίζοντας ή συνεργώντας με την κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου, ως δράση «ομπρέλα» παρέχοντας υπηρεσίες, οι οποίες ανταποκρίνονται στις πολιτικές που ήδη υλοποιούνται ή προγραμματίζονται και τις ενισχύουν περαιτέρω. Το Κέντρο Κοινότητας Δήμου Λαρισαίων καθώς και το Παράρτημα Ρομά λειτουργούν ως δομές συμπληρωματικές της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Δήμου και εποπτεύονται από αυτή. Η δημιουργία του Κέντρου Κοινότητας (ΚΚ) έχει ως στόχο να συμβάλει στην ολοκληρωμένη προσέγγιση σχεδιασμού και εφαρμογής της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, στο συντονισμό των δράσεων μεμονωμένων φορέων και στη χωρική ενοποίηση των κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών στο Δήμο Λαρισαίων μέσω μιας κεντρικής δομής. Βασικός άξονας για τη λειτουργία του Κέντρου είναι το Ενιαίο Πληροφοριακό Σύστημα (Ε.Π.Σ.), δεδομένου ότι δίνει τη δυνατότητα άμεσης διασύνδεσης και επικοινωνίας τόσο μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων διαχείρισης / διοίκησης όσο και των διαφορετικών φορέων και δομών παροχής υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας. Το Ε.Π.Σ. διατίθεται στο Δήμο αδαπάνως από τον φορέα που το σχεδιάζει και το υλοποιεί με μέριμνα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Έρευνας

4.1. Διατύπωση Ερευνητικού Ζητήματος

Στη διαμόρφωση ενός ερευνητικού ζητήματος καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει ο πληθυσμός αναφοράς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του με σκοπό την αποτελεσματική παρέμβαση μετά τη συλλογή και στατιστική επεξεργασία κρίσιμων στοιχείων που προσδίδουν τις διαθέσιμες εναλλακτικές για το βέλτιστο σχεδιασμό κοινωνικών πολιτικών με βάση τα μέσα, τους πόρους, τα χρονικά περιθώρια υλοποίησης των προγραμμάτων και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων σε σχέση με τους αρχικούς στόχους (Κασιμάτης Κ., 2002).

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να καταδείξει τη συμβολή των Δήμων στην Κοινωνική Πολιτική.

Στόχος της εργασίας είναι να αναδειχθούν τυχόν προβλήματα ή δυσλειτουργίες και στη συνέχεια να προταθούν βελτιωτικές προτάσεις, ώστε να γίνουν διορθωτικές παρεμβάσεις.

Κεντρικό ερώτημα της εργασίας είναι: ποιος ο κοινωνικός ρόλος των Δήμων, ποια η ποιοτική υφή του και τα ακριβή του όρια. Το βασικό ερώτημα αναλύεται στα εξής υποερωτήματα:

A) ποιος ο κοινωνικός ρόλος των Δήμων σε θεσμικό επίπεδο και

B) ποιος ο κοινωνικός ρόλος των Δήμων σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής.

Εδώ θα μελετήσουμε την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών από το Δήμο Λαρισαίων και θα κληθούμε να απαντήσουμε στο κατά πόσο αυτή είναι αποτελεσματική και αποδοτική.

Για την απάντηση στο πρώτο υποερώτημα, γίνεται διερεύνηση της σχετικής νομοθεσίας. Το δεύτερο υποερώτημα προσεγγίζεται μέσα από το παράδειγμα του Δήμου Λαρισαίων (μελέτη περίπτωσης), με συλλογή πρωτογενών στοιχείων όπως είναι η συμπλήρωση ερωτηματολογίου από συμπολίτες.

4.2. Γενικά – Είδη επιστημονικής έρευνας – Μελέτη περίπτωσης

«Πάντες άνθρωποι του ειδέναι ορέγονται φύσει» έλεγε ο Αριστοτέλης και εννοούσε ότι ο άνθρωπος αδιάλειπτα νιώθει την ανάγκη να γνωρίσει τα συμβαίνοντα στον κόσμο γύρω του, θέτοντας συνεχώς ερωτήματα – προβλήματα και προσπαθώντας να δώσει απαντήσεις – λύσεις σε αυτά.

Έτσι έχει δημιουργηθεί ένα πλήθος από κατηγορίες – είδη επιστημονικών ερευνών. Οι κυριότεροι τρόποι ταξινόμησης της έρευνας είναι οι ακόλουθοι:

Ως προς τον επιδιωκόμενο σκοπό: περιγραφική, ερμηνευτική (καθορισμός αιτιωδών σχέσεων – πρόβλεψη), παρεμβατική (κατάρτιση τεχνικών σκόπιμης τροποποιητικής παρέμβασης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων), προκαταρκτική – πιλότος.

Ως προς τη δυνατότητα πρακτικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων: εφαρμοσμένη, βασική, έρευνα δράσης.

Ως προς το είδος των εμπειρικών δεδομένων που συλλέγονται: ποιοτική, ποσοτική.

Ως προς το είδος της χρησιμοποιούμενης λογικής ανάλυσης: απαγωγική, επαγωγική, προγραμματική.

Ως προς το είδος του ελέγχου των παραγόντων του προβλήματος: νατουραλιστική – συναφειακή, αιτιώδης – ex post facto, πειραματική.

Ως προς το είδος της χρησιμοποιούμενης ερευνητικής μεθόδου: ιστορική, γενετική, κλινική, εθνογραφική, διαπολιτιστική, διαχρονική, συγχρονική, ιδιογραφική, νομοθετική.

Ως προς τον αριθμό των εξεταζόμενων ατόμων: δειγματοληπτική, δημοσκόπηση, ατομική περίπτωση.

Ως προς το χώρο που διενεργείται η έρευνα: εργαστηριακή, επιτόπια, βιβλιογραφική κ.λ.π. (Παρασκευόπουλος Ι., 1993, σελ. 20)

Ανάμεσα σε τόσες μεθοδολογικές προσεγγίσεις ο ερευνητής θα πρέπει κάθε φορά να επιλέγει αυτή που ταιριάζει περισσότερο στους ιδιαίτερους στόχους της έρευνάς του. Πάντως η πολυμεθοδολογική προσέγγιση είναι ο κανόνας στην έρευνα.

Ο όρος «**έρευνα ατομικής περίπτωσης**» ή αλλιώς «**μελέτη περίπτωσης**» είναι ένα είδος εμπειρικής έρευνας, η οποία είναι διεξοδική και σε βάθος ανάλυση των χαρακτηριστικών και η συλλογή πληροφοριών για την παρούσα κατάσταση ή / και για ολόκληρο τον κύκλο της ζωής μιας μονάδας (μονάδα = περίπτωση) μιας μοναδιαίας οντότητας. Η μονάδα αυτή είναι συνήθως ένα άτομο. Κάποτε όμως ως μονάδα θεωρείται και μια ολόκληρη ομάδα ατόμων (π.χ. μία ολόκληρη σχολική τάξη, ένα ολόκληρο χωριό, ένας ολόκληρος Δήμος κλπ.).

Η έρευνα ατομικής περίπτωσης είναι ο αντίποδας της δημοσκόπησης γιατί στη δημοσκόπηση προσπαθούμε να περιγράψουμε γενικότερες τάσεις σε ένα πρώτο, επιφανειακό επίπεδο, αλλά σε ευρεία δείγματα, ενώ στην ατομική περίπτωση πρόκειται για διείσδυση σε όλες τις πτυχές, ακόμη και τις λανθάνουσες, και σε όλες τις συσχετιζόμενες εμπειρίες, αλλά σε μια μόνον αντιπροσωπευτική μονάδα.

Η συλλογή του ερευνητικού υλικού στην ατομική περίπτωση γίνεται με φυσική παρατήρηση, την ατομική συνέντευξη, καθώς και με ψυχομετρικά μέσα ψυχοδυναμικής υφής, όπως είναι τα προβολικά τεστ που αποκαλύπτουν τη δυναμική του βαθύτερου εσώτερου εαυτού (Παρασκευόπουλος Ι., 1993, σελ. 29).

4.3 Το ερωτηματολόγιο

Προκειμένου να μελετήσουμε την άσκηση πολιτικής κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου Λαρισαίων καταφύγαμε στην συλλογή πρωτογενών στοιχείων μέσω ερωτηματολογίου.

Το ερωτηματολόγιο είναι σε έντυπη μορφή χωρισμένο σε τρεις ομάδες ερωτήσεων. Η πρώτη έχει πέντε (5) ερωτήσεις κλειστού τύπου με δημογραφικά στοιχεία του δείγματος (Φύλο, Ηλικία, Εκπαίδευση – Μορφωτικό επίπεδο, Απασχόληση, Δημότης ή όχι του Δήμου Λαρισαίων).

Η δεύτερη περιλαμβάνει τέσσερις (4) ερωτήσεις και αφορά τη γνώση των δομών / προγραμμάτων των κοινωνικών υπηρεσιών από τους ίδιους τους ωφελούμενους, από τους υπαλλήλους όλων των υπηρεσιών του Δήμου και από τυχαίους πολίτες. Ενώ η τρίτη ομάδα ερωτήσεων περιλαμβάνει οχτώ (8) ερωτήσεις και διερευνά τον βαθμό ικανοποίησης των πολιτών από τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες. Στο σημείο αυτό αναφέρουμε ότι στις ερωτήσεις της δεύτερης και τρίτης ομάδας οι ερωτώμενοι καλούνται να επιλέξουν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας με τις θέσεις που παρουσιάζονται σε μια πενταβάθμια κλίμακα διαβάθμισης τύπου Likert. 1 = Καθόλου, 2 = Ελάχιστα, 3 = Μέτρια, 4 = Αρκετά, 5 = Πολύ

Η επιλογή του χειρόγραφου εννιάσελιδου ερωτηματολογίου ήταν μονόδρομος αφού υπήρχε πολυμορφία του ερωτώμενου κοινού όπως ωφελούμενοι (άνεργοι, ΑΜΕΑ, συνταξιούχοι εγγεγραμμένοι στα ΚΑΠΗ του Δήμου, γονείς που τα παιδιά τους φοιτούν στους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου, ομογενείς, κλπ), εργαζόμενοι στο Δήμο καθώς και τυχαίοι πολίτες.

4.4 Το δείγμα

Η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος καθορίζεται από δύο κύριους παράγοντες α) τον τρόπο – τη μέθοδο επιλογής των περιπτώσεων που θα αποτελέσουν το δείγμα και β) το μέγεθος – τον αριθμό των περιπτώσεων του δείγματος.

Για την εκπόνηση της παρούσας έρευνας χρησιμοποιήθηκε η απλή τυχαία δειγματοληψία με αντιπροσωπευτικό δείγμα πληθυσμού από διάφορες κοινωνικές ομάδες, που είτε κάνουν άμεσα χρήση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών, είτε εργάζονται σε διάφορες υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων, είτε είναι τυχαίοι πολίτες που δεν είχαν ουδεμία ή είχαν έμμεση σχέση με την κοινωνική πολιτική του Δήμου Λαρισαίων.

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε συνολικά από ογδόντα (80) άτομα διαφόρων ηλικιακών ομάδων με ποσοστό 38,75% άνδρες (31 άτομα) και 61,75% γυναίκες (49 άτομα). Αξίζει να σημειώσουμε ότι όσο αφορά τους ωφελούμενους υπήρχε μια δυσκολία στην κατανόηση και συνακόλουθα και στην απάντηση του ερωτηματολογίου. «Πυροσβεστικά» προσπαθήσαμε να εξηγήσουμε τις ερωτήσεις όσο και τις πιθανές απαντήσεις προς διευκόλυνσή τους, προκειμένου να απαντήσουν αυτό που πραγματικά ήθελαν.

Εντύπωση πάντως μας έκανε η άγνοια που είχαν οι περισσότεροι ερωτώμενοι σχετικά με την ύπαρξη των υφιστάμενων κοινωνικών δομών / προγραμμάτων του Δήμου. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε πως και εργαζόμενοι του Δήμου Λαρισαίων σε άλλες Διευθύνσεις και Τμήματα δεν γνώριζαν τις δράσεις του Δήμου στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.

4.5. Αποτελέσματα έρευνας

Ομάδα Ερωτήσεων Α – Προφίλ ερωτώμενων

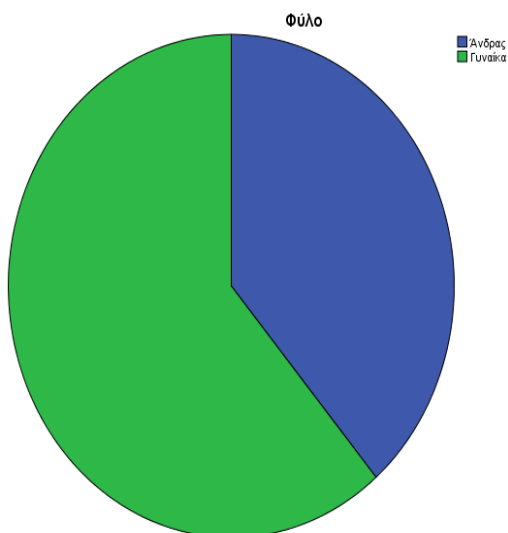
Σχετικά με το προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα έχουμε να παρουσιάσουμε τα εξής:

A1: Φύλο

Για την παρούσα έρευνα καταχωρήθηκαν 80 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια. Τα 31 (38,8%) από άνδρες και τα 49 (61,3%) από γυναίκες. Τα ποσοστά αυτά παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα και στο ακόλουθο διάγραμμα.

Πίνακας 1

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άνδρας	31	35,6	38,8	38,8
	Γυναίκα	49	56,3	61,3	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

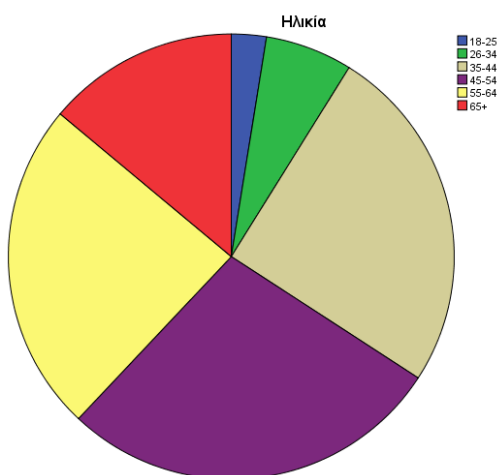

A2: Ηλικία

Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα (27,8%) βρίσκεται ανάμεσα στα 45 και τα 54 έτη, ενώ ακολουθούν οι ηλικιακές ομάδες από 35 έως 44 έτη με ποσοστό 25,3% και από 55 έως 64 έτη με ποσοστό 24,1%. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 2) και διάγραμμα παρουσιάζεται η ηλικία του δείγματος, χωρισμένη σε κλίμακες.

Πίνακας 2

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18-25	2	2,3	2,5	2,5
	26-34	5	5,7	6,3	8,9
	35-44	20	23,0	25,3	34,2
	45-54	22	25,3	27,8	62,0
	55-64	19	21,8	24,1	86,1
	65+	11	12,6	13,9	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	99	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

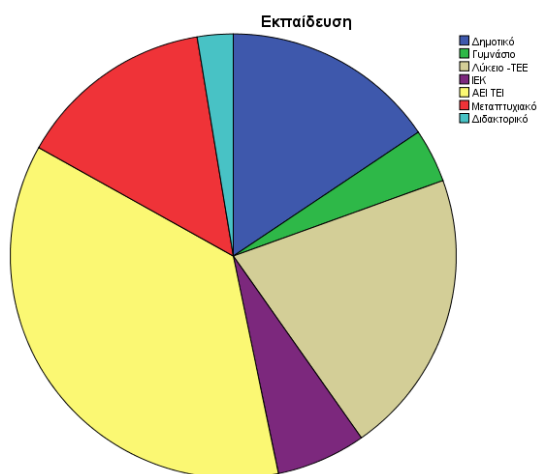

Α3: Εκπαίδευση

Το 36,4% των ερωτώμενων έχουν αποφοιτήσει από κάποιο ίδρυμα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΕΙ – ΤΕΙ), το 20,8% είναι απόφοιτοι Λυκείου – ΤΕΕ, ενώ το ποσοστό των ατόμων που έχουν αποφοιτήσει από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι 15,6%. Επίσης ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι 14,3% των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου ενώ μόλις 2,6% (2 άτομα) των ερωτώμενων κατέχει διδακτορικό τίτλο σπουδών. Όλα αυτά αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 3) και διάγραμμα.

Πίνακας 3

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δημοτικό	12	13,8	15,6	15,6
	Γυμνάσιο	3	3,4	3,9	19,5
	Λύκειο -ΤΕΕ	16	18,4	20,8	40,3
	ΙΕΚ	5	5,7	6,5	46,8
	ΑΕΙ ΤΕΙ	28	32,2	36,4	83,1
	Μεταπτυχιακό	11	12,6	14,3	97,4
	Διδακτορικό	2	2,3	2,6	100,0
	Total	77	88,5	100,0	
Missing	99	3	3,4		
	System	7	8,0		
	Total	10	11,5		
Total		87	100,0		

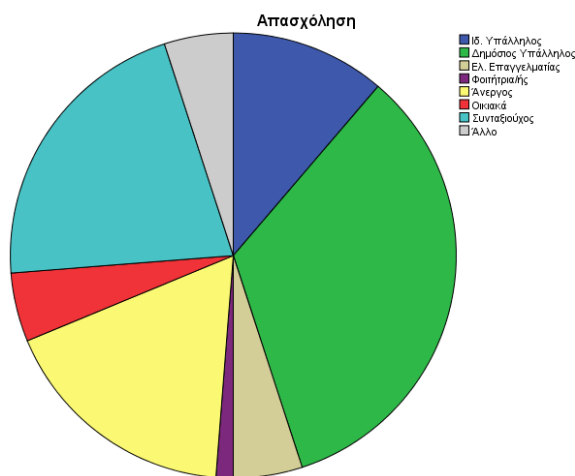

A4: Απασχόληση

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων 33,8%, είναι δημόσιοι υπάλληλοι διότι απευθυνθήκαμε σε εργαζόμενους τόσο στις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων όσο και σε άλλες Διευθύνσεις και Τμήματα του Δήμου με σκοπό να γνωρίσουμε πως σκέφτονται οι καθ' ύλην αρμόδιοι υπάλληλοι των κοινωνικών υπηρεσιών καθώς και πόσο οι υπόλοιποι υπάλληλοι γνωρίζουν τις δομές και τα προγράμματα των κοινωνικών υπηρεσιών. Ποσοστό 21,3% των συμμετεχόντων είναι συνταξιούχοι αφού επισκεφτήκαμε και συλλέξαμε συμπληρωμένα ερωτηματολόγια από ΚΑΠΗ της Λάρισας, ποσοστό 17,5% είναι άνεργοι και είναι αυτοί που περίμεναν να εξυπηρετηθούν έξω από τα γραφεία της Διεύθυνσης Πρόνοιας του Δήμου, 11,3% ανήκει στον ιδιωτικό τομέα, και 5% στους ελεύθερους επαγγελματίες.

Πίνακας 4

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ιδ. Υπάλληλος	9	10,3	11,3	11,3
	Δημ. Υπάλληλος	27	31,0	33,8	45,0
	Ελ. Επαγγελματίας	4	4,6	5,0	50,0
	Φοιτήτρια/ής	1	1,1	1,3	51,3
	Άνεργος	14	16,1	17,5	68,8
	Οικιακά	4	4,6	5,0	73,8
	Συνταξιούχος	17	19,5	21,3	95,0
	Άλλο	4	4,6	5,0	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

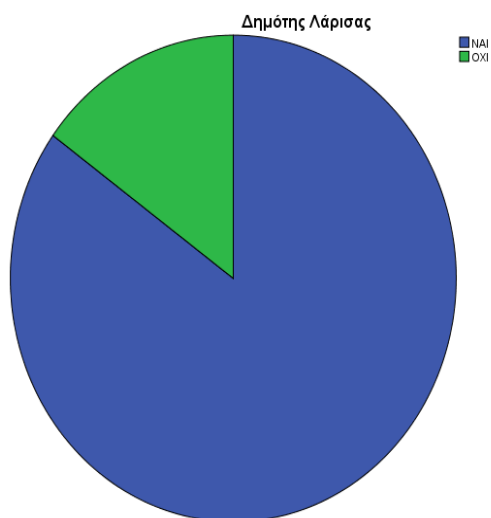

A5: Δημότης Λαρισαίων ή όχι;

Από τους συμμετέχοντες στην έρευνα ποσοστό 85% (68 άτομα) είναι δημότες του Δήμου Λαρισαίων και ποσοστό 15% (12 άτομα) είναι απλά κάτοικοι του Δήμου, ετεροδημότες.

Πίνακας 5

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	68	78,2	85,0	85,0
	ΟΧΙ	12	13,8	15,0	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

Ομάδα Ερωτήσεων Β – Γνώση των παρεχόμενων Κοινωνικών Υπηρεσιών

Οι ερωτήσεις της Ομάδας Β επιχειρούν να καταδείξουν εάν είναι διαδεδομένες στο ευρύ κοινό οι δομές / τα προγράμματα που εφαρμόζει ο Δήμος Λαρισαίων σχετικά με την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής του διότι οι δημότες και κάτοικοι πρέπει να γνωρίζουν τις υπηρεσίες για να μπορούν να τις αξιοποιήσουν και να επωφεληθούν από αυτές. Στόχος πρέπει να είναι η διαφάνεια και η ενημέρωση του κόσμου.

Επίσης, εάν γνωρίζουν την αποστολή και τις αρμοδιότητες του νεοσύστατου Κέντρου Κοινότητας, ποιες είναι οι μέχρι τώρα πηγές ενημέρωσης για τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων και τέλος ποιους τρόπους προτείνουν ως τους πιο κατάλληλους προκειμένου να πληροφορούνται για όσα λαμβάνουν χώρα στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Λαρισαίων.

B1.1 Γνώση για Κ.Α.Π.Η. (Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων)

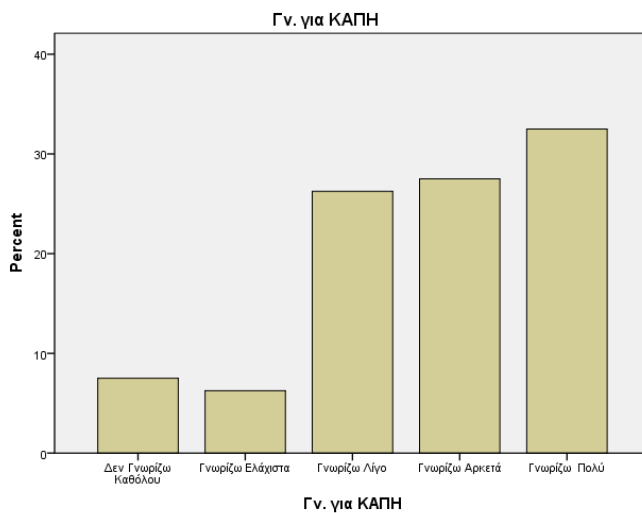
Το μεγάλο, το πραγματικό πρόβλημα, το οποίο αντιμετωπίζει σήμερα ο άνθρωπος της τρίτης ηλικίας είναι: *«όχι μόνο να προσθέσει χρόνια στη ζωή, αλλά ζωή στα χρόνια»* (Πρώτο Διεθνές Συνέδριο Γεροντολογίας στη Λιέγη, 1950).

Οι ηλικιωμένοι αποτελούν μια ομάδα που πλήττεται σε μεγάλο βαθμό από την σοβούσα οικονομική κρίση και αυτό αποτυπώνεται ευκρινώς στην αυξημένη ζήτηση των δομών των Κ.Α.Π.Η και των παραρτημάτων αυτών. Η φροντίδα ηλικιωμένων αποτελεί από τις πρώτες προτεραιότητες της κοινωνικής πολιτικής των Δήμου Λαρισαίων. Προκειμένου η παραμονή των ηλικιωμένων στους χώρους των Κ.Α.Π.Η να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο δημιουργική, διοργανώνονται πλήθος δραστηριοτήτων καθώς και εκδηλώσεων. Απώτερος σκοπός είναι η παραμονή των ηλικιωμένων στο φυσικό και οικογενειακό τους περιβάλλον.

Από τον παρακάτω πίνακα και το ιστόγραμμα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων 60% περίπου γνωρίζει αρκετά και πολύ καλά την ύπαρξη των δομών των Κ.Α.Π.Η.

Πίνακας 6

Γν. για ΚΑΠΗ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	6	6,9	7,5	7,5
	Γνωρίζω Ελάχιστα	5	5,7	6,3	13,8
	Γνωρίζω Λίγο	21	24,1	26,3	40,0
	Γνωρίζω Αρκετά	22	25,3	27,5	67,5
	Γνωρίζω Πολύ	26	29,9	32,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

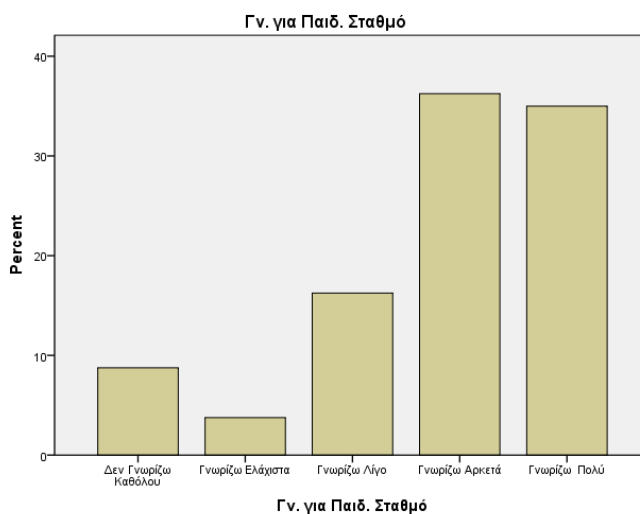
B1.2 Γνώση για Παιδικούς Σταθμούς

Τα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού έχουν ζωτική σημασία για τη σωματική, διανοητική και κοινωνική του ανάπτυξη. Ο Βρεφονηπιακός – Παιδικός Σταθμός αποτελεί αναντίρρητη ανάγκη για τη σύγχρονη οικογένεια και για την εργαζόμενη μητέρα. Παράλληλα όμως είναι αναγκαίοι και για τη σωστή ψυχοσωματική ανάπτυξη του παιδιού και την ομαλή κοινωνικοποίησή του. Για τους Δήμους οι Παιδικοί Σταθμοί αποτελούν παραδοσιακή κοινωνική πολιτική και φαίνεται να έχουν καλύτερες ‘επιδόσεις’ στο πεδίο αυτό σε αντίθεση με άλλα όπως για παράδειγμα τα δημοτικά ιατρεία, η κοινωνική κατοικία κλπ, οι προσπάθειες των οποίων βρίσκονται είτε σε μεταβατικό είτε σε εντελώς πρωτόλειο στάδιο ανάπτυξης.

Το 70% περίπου των ερωτηθέντων γνωρίζουν αρκετά έως πολύ καλά τη λειτουργία των Παιδικών Σταθμών στο Δήμο Λαρισαίων, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα και στο αντίστοιχο ιστόγραμμα

Πίνακας 7

Γν. για Παιδ. Σταθμό					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	7	8,0	8,8	8,8
	Γνωρίζω Ελάχιστα	3	3,4	3,8	12,5
	Γνωρίζω Λίγο	13	14,9	16,3	28,8
	Γνωρίζω Αρκετά	29	33,3	36,3	65,0
	Γνωρίζω Πολύ	28	32,2	35,0	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

B1.3 Γνώση για Κ.Δ.Α.Π. (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών)

B1.4 Γνώση για Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α. (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες)

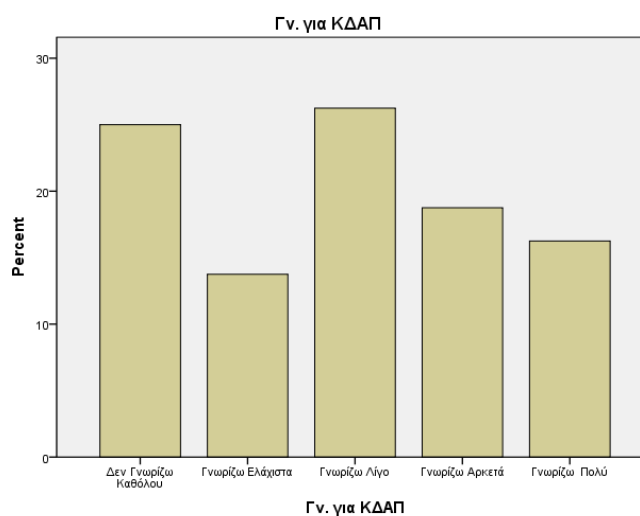
Το 25% των ερωτηθέντων δεν γνωρίζουν καθόλου τη δομή Κ.Δ.Α.Π, το 40% γνωρίζει τη δομή από ελάχιστα έως λίγο και περίπου 35% γνωρίζουν τη δομή από αρκετά έως πολύ καλά. Όσον αφορά τα Κ.Δ.Α.Π – Μ.Ε.Α. σε ποσοστό 30% περίπου δεν γνωρίζουν καθόλου τη δομή αυτή, σε ποσοστό 40% περίπου γνωρίζει από ελάχιστα έως λίγο και μόνο ένα 30% περίπου των ερωτηθέντων γνωρίζουν τη δομή από αρκετά έως πολύ καλά.

Τα ποσοστά αυτά αποτυπώνονται στους παρακάτω πίνακες και στα αντίστοιχα ιστογράμματα.

Τα Κ.Δ.Α.Π και Κ.Δ.Α.Π – Μ.Ε.Α. στους Δήμους πρέπει να αποτελέσουν μόνιμες κρατικές κοινωνικές δομές, με επαρκή – σταθερή – εξασφαλισμένη χρηματοδότηση και μόνιμες θέσεις εργασίας. Αναμφισβήτητα, τα Κ.Δ.Α.Π και Κ.Δ.Α.Π – Μ.Ε.Α. εμπλουτίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία, προσφέροντας στα παιδιά τη δυνατότητα να διευρύνουν τους ορίζοντές τους και να αναπτύξουν τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους, εξυπηρετώντας ταυτόχρονα τις ανάγκες της ελληνικής οικογένειας.

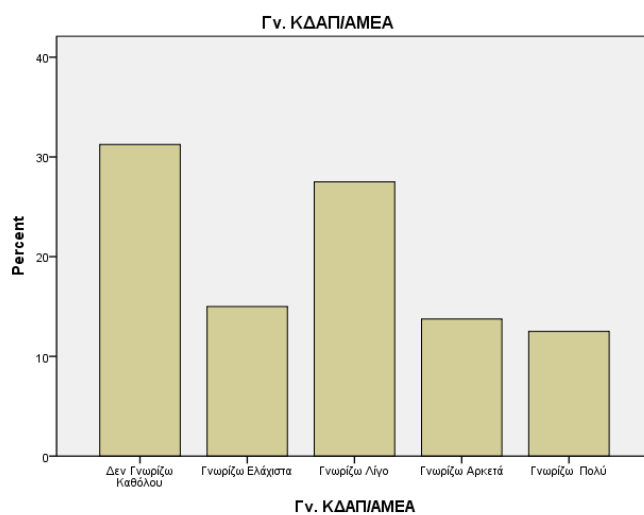
Πίνακας 8

Γν. για ΚΔΑΠ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	20	23,0	25,0	25,0
	Γνωρίζω Ελάχιστα	11	12,6	13,8	38,8
	Γνωρίζω Λίγο	21	24,1	26,3	65,0
	Γνωρίζω Αρκετά	15	17,2	18,8	83,8
	Γνωρίζω Πολύ	13	14,9	16,3	100,0
	Total		80	92,0	100,0
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

Πίνακας 9

Γν. ΚΔΑΠ/ΑΜΕΑ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	25	28,7	31,3	31,3
	Γνωρίζω Ελάχιστα	12	13,8	15,0	46,3
	Γνωρίζω Λίγο	22	25,3	27,5	73,8
	Γνωρίζω Αρκετά	11	12,6	13,8	87,5
	Γνωρίζω Πολύ	10	11,5	12,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

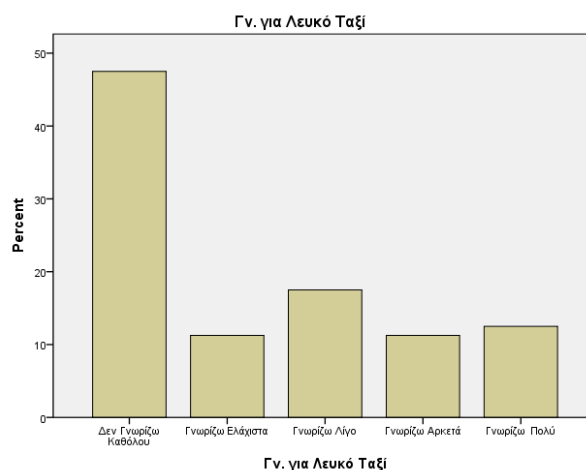
B1.5 Γνώση για Λευκό Ταξί

Όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα το «Λευκό Ταξί» το γνωρίζει μόνο το 25% περίπου των ερωτηθέντων και αυτό ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι για μακρύ χρονικό διάστημα παρέμεινε ακινητοποιημένο, λόγω γραφειοκρατικών προβλημάτων.

Το «Λευκό Ταξί» είναι ένα ειδικό όχημα για τη μεταφορά ΑμεΑ, ιδιοκτησίας του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Αναπήρων Πολιτών, και με πρωτοβουλία του Δήμου Λαρισαίων, ξανακυκλοφόρησε στους δρόμους, ικανοποιώντας έτσι ένα μακροχρόνιο αίτημα του αναπηρικού κινήματος στην πόλη και ενισχύοντας τις δράσεις στο τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου.

Πίνακας 10

Γν. για Λευκό Ταξί					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	38	43,7	47,5	47,5
	Γνωρίζω Ελάχιστα	9	10,3	11,3	58,8
	Γνωρίζω Λίγο	14	16,1	17,5	76,3
	Γνωρίζω Αρκετά	9	10,3	11,3	87,5
	Γνωρίζω Πολύ	10	11,5	12,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

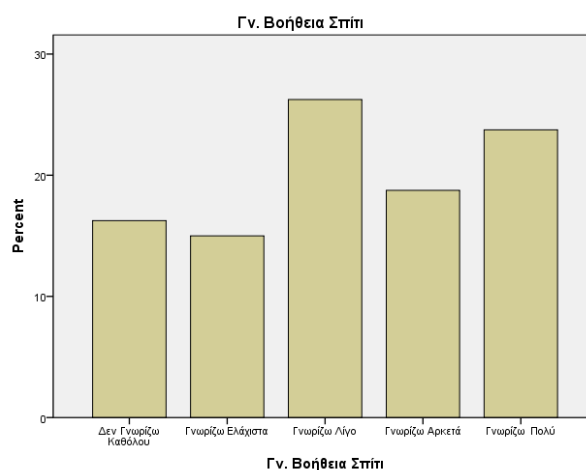
B1.6 Γνώση του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι

Το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» έχει τις απαρχές του το έτος 1997 και απευθύνεται σε άτομα της τρίτης ηλικίας που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως και άτομα με κινητικές δυσλειτουργίες και ειδικά προβλήματα, με προτεραιότητα αυτούς που ζούνε μόνοι τους ή δεν έχουν την πλήρη φροντίδα της οικογένειας ή που το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα (στήλη αθροιστικής συχνότητας) και το σχετικό ιστόγραμμα το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» το γνωρίζουν από ελάχιστα έως πολύ καλά το 85% των ερωτώμενων.

Πίνακας 11

Γν. Βοήθεια Σπίτι					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	13	14,9	16,3	16,3
	Γνωρίζω Ελάχιστα	12	13,8	15,0	31,3
	Γνωρίζω Λίγο	21	24,1	26,3	57,5
	Γνωρίζω Αρκετά	15	17,2	18,8	76,3
	Γνωρίζω Πολύ	19	21,8	23,8	100,0
	Total		80	92,0	100,0
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

B1.7 Γνώση του Συμβουλευτικού Σταθμού

Η δομή αυτή παρέχει συμβουλευτική, ψυχολογική, κοινωνική στήριξη, διαμεσολάβηση, και πληροφόρηση. Παράλληλα αναπτύσσει δράσεις με σκοπό την πρόληψη και αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων. Ασκεί Κοινωνική Πολιτική μέσω μιας ολοκληρωμένης και πολύπλευρης παρέμβασης και στοχεύει στην άρση των κοινωνικών ανισοτήτων, του κοινωνικού αποκλεισμού, στη διασφάλιση της κοινωνικής ισορροπίας, υπηρετώντας ισότιμα τις ευπαθείς ομάδες πολιτών, με σεβασμό στην ιδιαιτερότητα και τη διαφορετικότητα κάθε ατόμου.

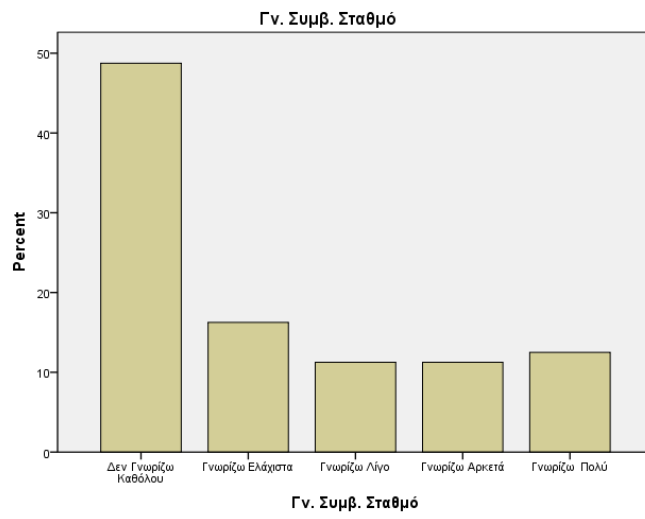
Συνεργάζεται και διασυνδέεται με φορείς και υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, κέντρα ψυχικής υγείας, ξενώνες φιλοξενίας, μονάδες απεξάρτησης, νοσοκομεία και άλλες κοινωνικές υπηρεσίες. Εφαρμόζει προγράμματα με στόχο την υποστήριξη οικογενειών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής ευπαθών ομάδων πληθυσμού όπως πρόγραμμα μειωμένων δημοτικών τελών, κοινωνικό φροντιστήριο, κινητή μονάδα μετακίνησης ατόμων με αναπηρία σε συνεργασία με τον Πανθεσσαλικό Σύλλογο Αναπήρων Πολιτών (*Λευκό Ταξί*).

Επιπλέον υπάρχει διαθέσιμη γραμμή 24ωρης λειτουργίας άμεσης κοινωνικής παρέμβασης στην οποία απαντούν κοινωνικοί λειτουργοί.

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε με έκπληξη ότι ένα μεγάλο ποσοστό 48,8% (39 άτομα) των ερωτηθέντων δεν γνωρίζει καθόλου τη δομή και ποσοστό 16,3% (13 άτομα) τη γνωρίζουν ελάχιστα γεγονός που σημαίνει ότι δεν μπορούν να την αξιοποιήσουν και να ωφεληθούν από αυτή. Ποσοστό (αθροιστικά) 35,1% των ερωτηθέντων απαντά ότι γνωρίζει τη δομή αυτή από λίγο έως πολύ καλά.

Πίνακας 12

Γν. Συμβ. Σταθμό					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	39	44,8	48,8	48,8
	Γνωρίζω Ελάχιστα	13	14,9	16,3	65,0
	Γνωρίζω Λίγο	9	10,3	11,3	76,3
	Γνωρίζω Αρκετά	9	10,3	11,3	87,5
	Γνωρίζω Πολύ	10	11,5	12,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

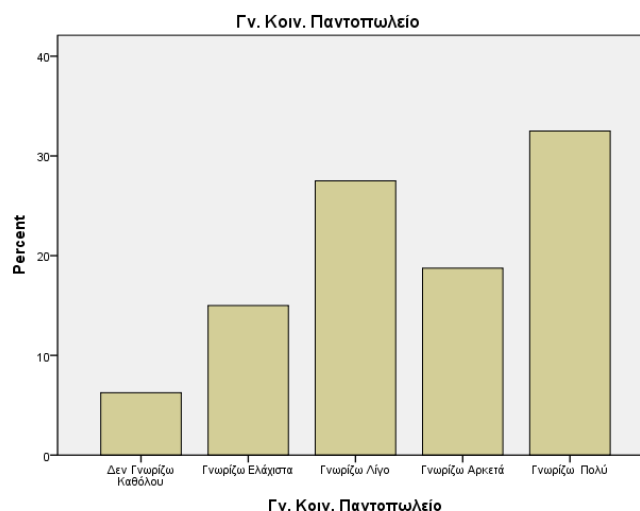
B1.8 Γνώση για Κοινωνικό Παντοπωλείο

Σύμφωνα με τον Οδηγό Εφαρμογής & Λειτουργίας Δομών Παροχής Βασικών Αγαθών, Δομές Σίτισης και Βασικών Αγαθών, Κοινωνικά Φαρμακεία που εκδόθηκε από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης το Μάιο 2016 ως κοινωνικό παντοπωλείο ορίζεται το κατάστημα το οποίο διανέμει, σε τακτική βάση, σε ωφελούμενα άτομα που το έχουν ανάγκη, τρόφιμα, είδη παντοπωλείου, είδη ατομικής υγιεινής, κατεψυγμένα προϊόντα, είδη ένδυσης και υπόδησης, βιβλία, παιχνίδια, cd κλπ. Το παντοπωλείο λειτουργεί με σταθερό ωράριο, με το απαιτούμενο προσωπικό και συνδέεται με τοπικές επιχειρήσεις, σχολεία, την τοπική κοινωνία για την συλλογή των παραπάνω προϊόντων.

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο είναι μια αρκετά γνωστή δομή σε όλους σχεδόν τους ερωτώμενους, όπως εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα και στο αντίστοιχο ιστόγραμμα. Σε ποσοστό 78,80% των ερωτηθέντων το γνωρίζουν από λίγο έως πολύ καλά.

Πίνακας 13

Γν. Κοιν. Παντοπωλείο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	5	5,7	6,3	6,3
	Γνωρίζω Ελάχιστα	12	13,8	15,0	21,3
	Γνωρίζω Λίγο	22	25,3	27,5	48,8
	Γνωρίζω Αρκετά	15	17,2	18,8	67,5
	Γνωρίζω Πολύ	26	29,9	32,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

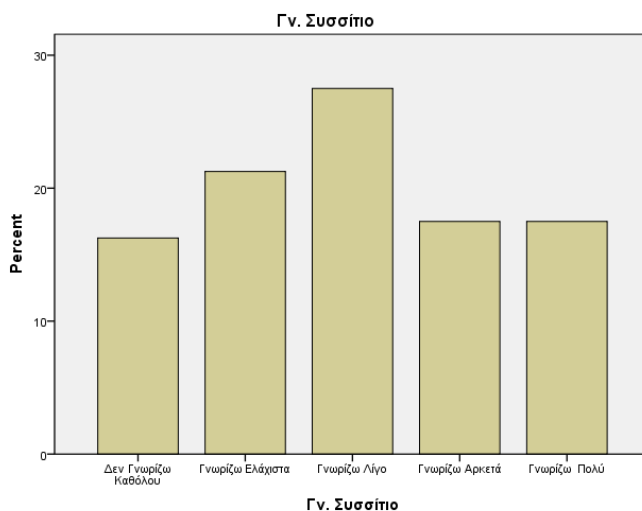

B1.9 Γνώση για Συσσίτιο

Από τους ερωτώμενους, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο γράφημα, ποσοστό 35% (28 άτομα) γνωρίζουν την ύπαρξη των συσσιτίων από αρκετά έως πολύ. Λίγο το γνωρίζει το 27,5% (22 άτομα), ενώ δεν το γνωρίζουν καθόλου ή ελάχιστα σε ποσοστό 37,5% (30 άτομα).

Πίνακας 14

Γν. Συσσίτιο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	13	14,9	16,3	16,3
	Γνωρίζω Ελάχιστα	17	19,5	21,3	37,5
	Γνωρίζω Λίγο	22	25,3	27,5	65,0
	Γνωρίζω Αρκετά	14	16,1	17,5	82,5
	Γνωρίζω Πολύ	14	16,1	17,5	100,0
	Total		80	92,0	100,0
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

B1.10 Γνώση για Υπνωτήριο Αστέγων

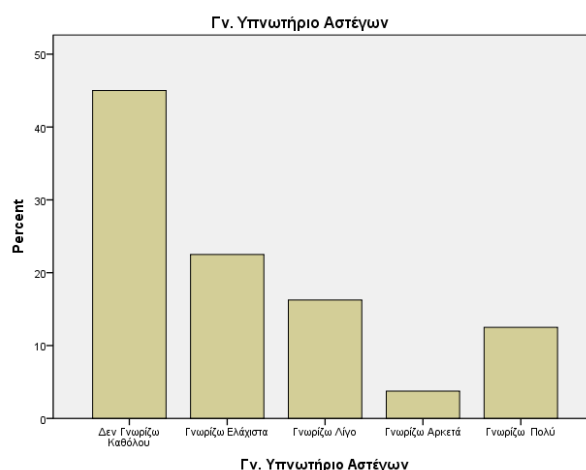
Ποσοστό 45% των συμμετεχόντων στην έρευνα απάντησαν πως δεν γνωρίζουν καθόλου το Υπνωτήριο Αστέγων, ποσοστό 38,8% είπαν ότι το γνωρίζουν ελάχιστα έως λίγο και μόνο ποσοστό 16,3% των ερωτηθέντων το γνωρίζουν αρκετά έως πολύ καλά.

Σύμφωνα με τις καταγραφές των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Λαρισαίων περίπου 35 συνάνθρωποί μας κοιμούνται στα παγκάκια. Οι περισσότεροι είναι άντρες, όλων των ηλικιών και στην πλειονότητά τους Έλληνες.

Ως υπνωτήριο Αστέγων λειτουργεί ένα τριώροφο κτίριο που βρίσκεται στην οδό Παναγούλη και μπορούν να κοιμηθούν σε αυτό όσοι μένουν στο δρόμο. Μέχρι τώρα στον ξενώνα κοιμούνται ήδη είκοσι (20) άτομα. Στο χώρο υπάρχουν πάντα κοινωνικός λειτουργός, γιατρός και φύλακας.

Πίνακας 15

Γν. Υπνωτήριο Αστέγων					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	36	41,4	45,0	45,0
	Γνωρίζω Ελάχιστα	18	20,7	22,5	67,5
	Γνωρίζω Λίγο	13	14,9	16,3	83,8
	Γνωρίζω Αρκετά	3	3,4	3,8	87,5
	Γνωρίζω Πολύ	10	11,5	12,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

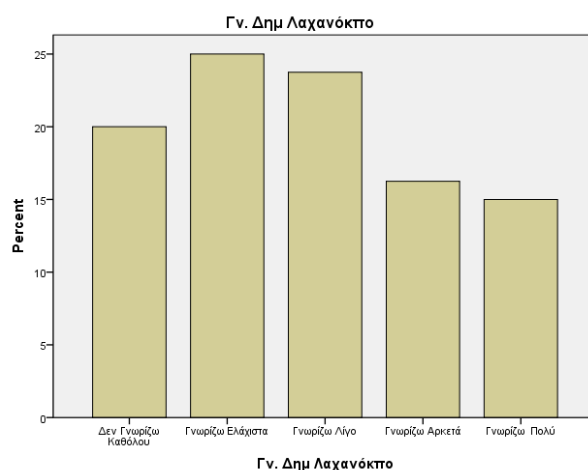

B1.11 Γνώση για Δημοτικούς Λαχανόκηπους

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε ότι 20% των ερωτώμενων δεν γνωρίζουν καθόλου για τα κηπάρια που από το Φεβρουάριο 2012 δίνονται σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας του Δημοτικού Λαχανόκηπου, για δύο χρόνια σε ανέργους, χαμηλόμισθους, χαμηλοσυνταξιούχους, απόρους, και άλλες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, προκειμένου να τα καλλιεργήσουν και να παράγουν φρέσκα λαχανικά για τη διατροφή τους. Ποσοστό 48,8% των συμμετεχόντων στην έρευνα γνωρίζουν για το Δημοτικό Λαχανόκηπο από ελάχιστα έως λίγο και μόνο το 31,3% των ερωτηθέντων γνωρίζουν το πρόγραμμα αυτό αρκετά έως πολύ.

Πίνακας 16

Γν. Δημ Λαχανόκηπο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	16	18,4	20,0	20,0
	Γνωρίζω Ελάχιστα	20	23,0	25,0	45,0
	Γνωρίζω Λίγο	19	21,8	23,8	68,8
	Γνωρίζω Αρκετά	13	14,9	16,3	85,0
	Γνωρίζω Πολύ	12	13,8	15,0	100,0
	Total		80	92,0	100,0
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

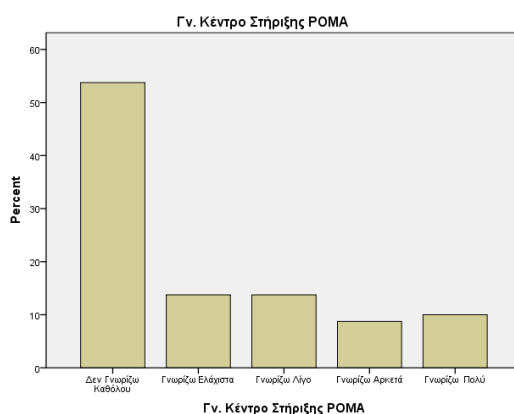
B1.12 Γνώση Κέντρο Στήριξης ΡΟΜΑ

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε ότι το Κέντρο Στήριξης ΡΟΜΑ είναι μια σχετικά άγνωστη δομή στο ευρύ κοινό αφού ποσοστό 53,8% των ερωτώμενων δεν το γνωρίζει καθόλου, 13,8% το γνωρίζει ελάχιστα ή λίγο, 8,8% το ξέρει αρκετά και τέλος μόνο το 10% το γνωρίζει πολύ καλά. Στη συνοικία της Νέας Σμύρνης στη Λάρισα, διαβιεί μεγάλος πληθυσμός Ρομά.

Η λειτουργία του «Κέντρου Στήριξης Ρομά και ευπαθών ομάδων» που υλοποιούσε η ΔΗ.Κ.Ε.Λ. συνεχίζεται με την λειτουργία του Παραρτήματος του νεοσύστατου - διευρυμένου Κέντρου Κοινότητας του Δήμου Λαρισαίων Το έργο εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ / Π.Ε.Π. Θεσσαλίας 2014-2020/ Άξονας Προτεραιότητας 2.α «Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Στόχος είναι να προσφέρει αφενός ενημέρωση στους Ρομά για την πρόσβαση που δικαιούνται αλλά δεν το γνωρίζουν στις κοινωνικές δομές και υπηρεσίες του δήμου, όπως πχ το Κοινωνικό Παντοπωλείο, το Δημοτικό Οδοντιατρείο, το πρόγραμμα ΤΕΒΑ κλπ. και αφετέρου, να προσφέρει στα παιδιά της συνοικίας Ρομά, δημιουργική απασχόληση και ανοιχτούς ορίζοντες με τη βοήθεια και την καθοδήγηση παιδαγωγών και γυμναστών του ΚΔΑΠ το οποίο συστεγάζεται εκεί.

Πίνακας 17

Γν. Κέντρο Στήριξης ΡΟΜΑ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	43	49,4	53,8	53,8
	Γνωρίζω Ελάχιστα	11	12,6	13,8	67,5
	Γνωρίζω Λίγο	11	12,6	13,8	81,3
	Γνωρίζω Αρκετά	7	8,0	8,8	90,0
	Γνωρίζω Πολύ	8	9,2	10,0	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

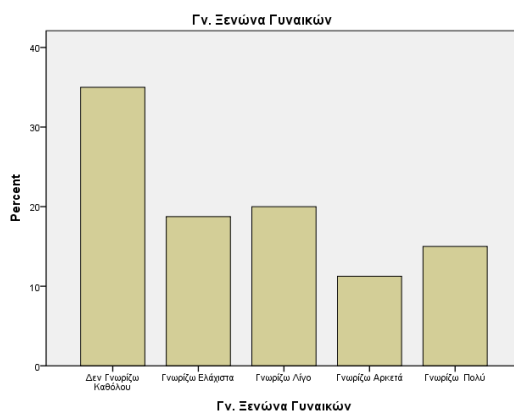
B1.13 Γνώση ξενώνα Γυναικών Θυμάτων Βίας

Ποσοστό 35% των ερωτηθέντων δεν γνωρίζει καθόλου για την ύπαρξη του Ξενώνα Φιλοξενίας Γυναικών Θυμάτων Βίας, 38,8% γνωρίζει την ύπαρξη του Ξενώνα ελάχιστα έως λίγο και μόνο το 26,3% γνωρίζει τη δομή αρκετά έως πολύ καλά.

Πάντως από τον Δεκέμβριο του 2015 μέχρι σήμερα στο Ξενώνα Φιλοξενίας Γυναικών θυμάτων Βίας του Δήμου Λαρισαίων βρήκαν καταφύγιο 70 περίπου γυναίκες μαζί με τα παιδιά τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις η βία είναι ενδοοικογενειακή και ασκείται από τον σύζυγο - σύντροφο. Τα θύματα δεν έχουν συγκεκριμένο προφίλ. Το επίπεδο της μόρφωσης, η οικονομική κατάσταση και η ηλικία των γυναικών που πέφτουν θύματα κακοποίησης ποικίλουν. Βία, εκτός από τη σωματική, τη λεκτική και την σεξουαλική, είναι και ο αποκλεισμός της γυναίκας από τους συγγενείς της, η απαγόρευση να εργάζεται, η μη πρόσβασή της στα οικονομικά της οικογένειας αλλά και στα διοικητικά έγγραφα που την αφορούν, όπως να μπορεί να βγάλει από το δήμο ένα πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης κλπ. Οι γυναίκες που καταφεύγουν στον Ξενώνα ακολουθούν ένα τρίμηνο πρόγραμμα στήριξης. Οι επιστήμονες που εργάζονται εκεί τις βοηθούν πρώτα να νιώσουν ασφαλείς, και έπειτα να αποκτήσουν τα εφόδια για να σταθούν μόνες στα πόδια τους.

Πίνακας 18

Γν. Ξενώνα Γυναικών					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	28	32,2	35,0	35,0
	Γνωρίζω Ελάχιστα	15	17,2	18,8	53,8
	Γνωρίζω Λίγο	16	18,4	20,0	73,8
	Γνωρίζω Αρκετά	9	10,3	11,3	85,0
	Γνωρίζω Πολύ	12	13,8	15,0	100,0
	Total		80	92,0	100,0
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

B1.14 Γνώση για Δημοτικό Πολυϊατρείο

Με βάση το Ν.3463/2006 «Κώδικας Δήμων & Κοινοτήτων» αλλά και το Ν. 3852/2010 «Καλλικράτης» η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει την αρμοδιότητα της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

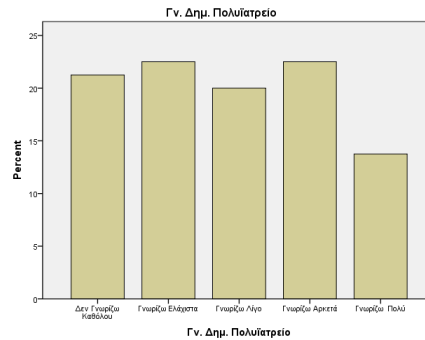
Έτσι οι Δήμοι δημιούργησαν δομές (όπως Δημοτικά Ιατρεία, ΚΕΠ Υγείας, Κέντρα Πρόληψης των εξαρτήσεων και προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, κ.α.) που κατεξοχήν υλοποιούν προγράμματα πρόληψης και προαγωγής της υγείας στους πολίτες και ιδιαίτερα στις ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες (άπορους, ανασφάλιστους, μετανάστες, ηλικιωμένους, παιδιά, ΑμεΑ κ.ά.) παρέχοντας σειρά προληπτικών υπηρεσιών υγείας και προαγωγής της σωματικής και ψυχικής υγείας.

Μέχρι στιγμής πάντως δεν υπάρχει ξεκάθαρο τοπίο μεταξύ Κεντρικής Κυβέρνησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης σχετικά με το θέμα της εκχώρησης της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Για παράδειγμα τα Δημοτικά Ιατρεία και Φαρμακεία δεν έχουν πιστοποιηθεί ως Δομές Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε μια ισοκατανομή όσον αφορά στα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με τη γνώση τους για την ύπαρξη της δομής του Δημοτικού Πολυιατρείου. Συγκεκριμένα, 17 συμμετέχοντες (ποσοστό 21,3%) απάντησαν ότι δεν ξέρουν τίποτα για τη δομή αυτή, 18 συμμετέχοντες (ποσοστό 22,5%) απάντησαν ότι τη γνωρίζουν ελάχιστα, 16 συμμετέχοντες (ποσοστό 20%) απάντησαν ότι την ξέρουν λίγο, 18 συμμετέχοντες (ποσοστό 22,5%) απάντησαν ότι τη γνωρίζουν αρκετά και μόνο 11 συμμετέχοντες (ποσοστό 13,8%) απάντησαν ότι την γνωρίζουν πολύ καλά.

Πίνακας 19

Γν. Δημ. Πολυϊατρείο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	17	19,5	21,3	21,3
	Γνωρίζω Ελάχιστα	18	20,7	22,5	43,8
	Γνωρίζω Λίγο	16	18,4	20,0	63,8
	Γνωρίζω Αρκετά	18	20,7	22,5	86,3
	Γνωρίζω Πολύ	11	12,6	13,8	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

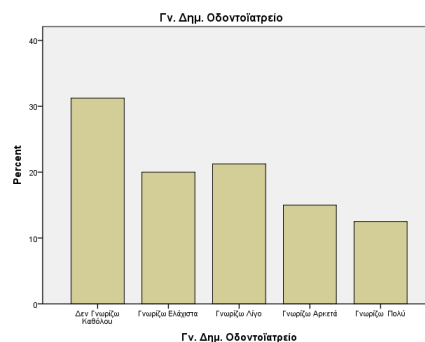
B1.15 Γνώση για Δημοτικό Οδοντοϊατρείο

Ανάλογα ευρήματα με αυτά της γνώσης που έχουν οι συμμετέχοντες για τη δομή του Δημοτικού Πολυιατρείου διαπιστώνουμε και για τη δομή του Δημοτικού Οδοντοϊατρείου. Παρατηρώντας τον ακόλουθο πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε τα εξής:

25 συμμετέχοντες (ποσοστό 31,3%) απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν καθόλου τη δομή αυτή, 16 ερωτώμενοι (ποσοστό 20%) απάντησαν ότι τη γνωρίζουν ελάχιστα, 17 συμμετέχοντες (ποσοστό 21,3%) απάντησαν ότι την ξέρουν λίγο, 12 άτομα (ποσοστό 15%) απάντησαν ότι τη γνωρίζουν αρκετά και μόνο 10 συμμετέχοντες (ποσοστό 12,5%) απάντησαν ότι την γνωρίζουν πολύ καλά.

Πίνακας 20

		Γν. Δημ. Οδοντοϊατρείο			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	25	28,7	31,3	31,3
	Γνωρίζω Ελάχιστα	16	18,4	20,0	51,3
	Γνωρίζω Λίγο	17	19,5	21,3	72,5
	Γνωρίζω Αρκετά	12	13,8	15,0	87,5
	Γνωρίζω Πολύ	10	11,5	12,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

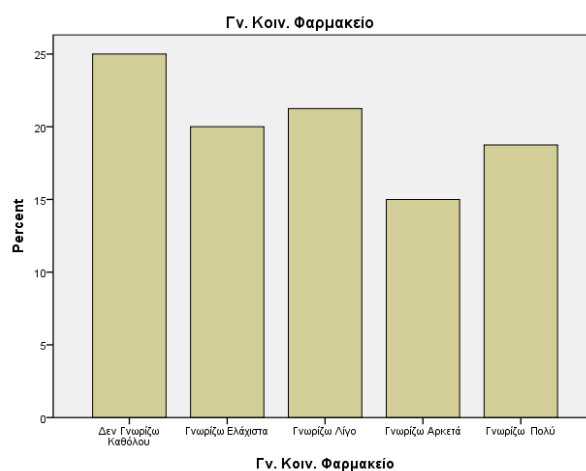
B1.16 Γνώση για Κοινωνικό Φαρμακείο

Σύμφωνα με τον Οδηγό Εφαρμογής & Λειτουργίας Δομών Παροχής Βασικών Αγαθών, Δομές Σίτισης και Βασικών Αγαθών, Κοινωνικά Φαρμακεία που εκδόθηκε από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης το Μάιο 2016 το Κοινωνικό Φαρμακείο αφορά τη λειτουργία δομής η οποία παρέχει, σε ωφελούμενα άτομα τουλάχιστον 100 κάθε μήνα, δωρεάν φάρμακα, υγειονομικό υλικό και παραφαρμακευτικά προϊόντα, τα οποία εξασφαλίζει μέσω συγκεκριμένων συνεργασιών με φαρμακοβιομηχανίες και τοπικούς φαρμακευτικούς συλλόγους, καθώς και από τη συμμετοχή και κινητοποίηση συλλογικών φορέων, επιχειρήσεων και πολιτών.

Το Κοινωνικό Φαρμακείο αποτελεί επίσης μια γνωστή δομή αφού ποσοστό 75,1% των ερωτηθέντων το γνωρίζει από ελάχιστα έως πολύ καλά και μόνο το 25% δεν το ξέρει καθόλου. Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα και το ακόλουθο ιστόγραμμα

Πίνακας 21

Γν. Κοιν. Φαρμακείο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	20	23,0	25,0	25,0
	Γνωρίζω Ελάχιστα	16	18,4	20,0	45,0
	Γνωρίζω Λίγο	17	19,5	21,3	66,3
	Γνωρίζω Αρκετά	12	13,8	15,0	81,3
	Γνωρίζω Πολύ	15	17,2	18,8	100,0
	Total		80	92,0	100,0
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

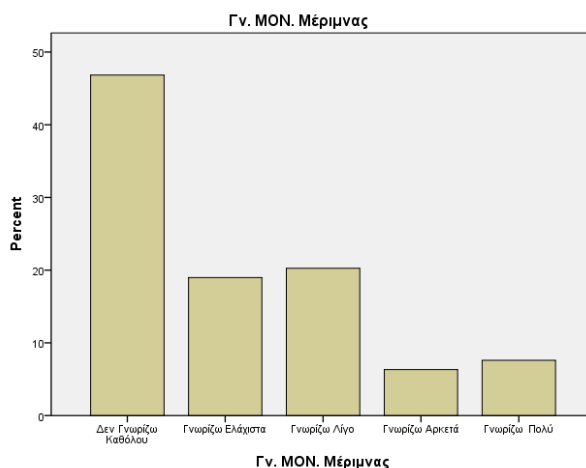
B1.17 Γνώση για Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας για ανήμπορους και ηλικιωμένους

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω οι στόχοι και τα μέσα του συγκεκριμένου προγράμματος δεν διαφέρουν από αυτούς του “ Βοήθεια στο Σπίτι” και εφαρμόζεται από το 1999.

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε ότι ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων 46,8% (37 άτομα) δεν γνωρίζουν καθόλου το πρόγραμμα αυτό. Ποσοστό 19% (15 άτομα) το γνωρίζει ελάχιστα και ποσοστό 20,3% (16 άτομα) το ξέρει λίγο. Μόνο ποσοστό 13,9% (11 άτομα) το γνωρίζουν από αρκετά έως πολύ καλά.

Πίνακας 22

Γν. ΜΟΝ. Μέριμνας					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	37	42,5	46,8	46,8
	Γνωρίζω Ελάχιστα	15	17,2	19,0	65,8
	Γνωρίζω Λίγο	16	18,4	20,3	86,1
	Γνωρίζω Αρκετά	5	5,7	6,3	92,4
	Γνωρίζω Πολύ	6	6,9	7,6	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

B1.18 Γνώση ΤΕΒΑ (Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για Απόρους)

«Διαβάζοντας» τον ακόλουθο πίνακα και το ιστόγραμμα διαπιστώνουμε ότι ποσοστό 46,3% των συμμετεχόντων στην έρευνα δεν γνωρίζουν καθόλου το Πρόγραμμα ΤΕΒΑ, 27,6% το ξέρουν ελάχιστα έως λίγο και μόνο 26,3% το γνωρίζουν αρκετά έως πολύ. Είναι μια δομή σχετικά άγνωστη και μάλιστα σε μια εποχή οικονομικής και κοινωνικής κρίσης.

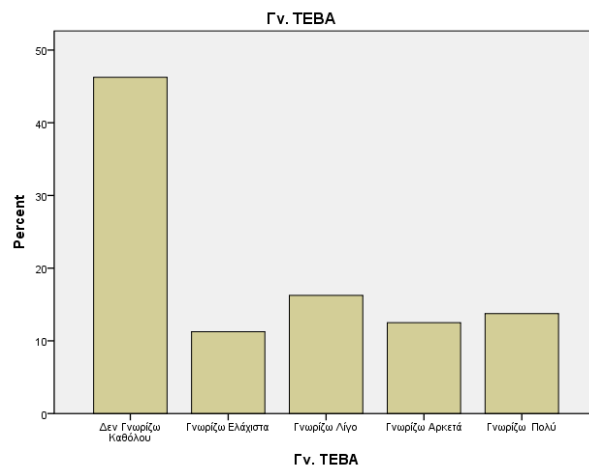
Το **Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ)** υποστηρίζει δράσεις σχετικά με τη συλλογή, μεταφορά, αποθήκευση, διανομή τροφίμων καθώς και Βασικής Υλικής Συνδρομής. Στηρίζει επίσης Συνοδευτικά Μέτρα και δραστηριότητες που συμβάλλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση των ωφελούμενων. Το πεδίο εφαρμογής του ΤΕΒΑ εξειδικεύεται στην Ελλάδα μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΕΠ Ι), το οποίο έχει εγκριθεί την 15η Δεκεμβρίου 2014 και θα υλοποιηθεί στο σύνολο της χώρας, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα υλοποιείται μέσω Κοινωνικών Συμπράξεων και οι ωφελούμενοι επιλέγονται σύμφωνα με εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια.

Στην Κοινωνική Σύμπραξη της ΠΕ Λάρισας με ονομασία «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» και leader το Δήμο Λαρισαίων συμμετέχουν : η Περιφέρεια Θεσσαλίας – Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας, οι Δήμοι Ελασσόνας, Αγιάς, Τυρνάβου, Φαρσάλων, Κιλελέρ και Τεμπών, η ΔΗΚΕΛ, το ΚΕΘΕΑ, ο Πανθεσσαλικός Σύλλογος Αναπήρων Πολιτών, ο Σύλλογος Πολυτέκνων Λάρισας - Περιχώρων, ο Σύλλογος Τριτέκνων Λάρισας και «Το Χαμόγελο του Παιδιού». Επίσης ενεργό συμμετοχή στο Πρόγραμμα έχει η οργάνωση «Ενεργοί Πολίτες Λάρισας».

Οι ωφελούμενοι του Προγράμματος ανέρχονται στον αριθμό των 3.500 οικογενειών στα όρια του Δήμου Λαρισαίων και 7.000 οικογένειες σε όλο το Νομό.

Πίνακας 23

Γν. ΤΕΒΑ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	37	42,5	46,3	46,3
	Γνωρίζω Ελάχιστα	9	10,3	11,3	57,5
	Γνωρίζω Λίγο	13	14,9	16,3	73,8
	Γνωρίζω Αρκετά	10	11,5	12,5	86,3
	Γνωρίζω Πολύ	11	12,6	13,8	100,0
	Total		80	92,0	100,0
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

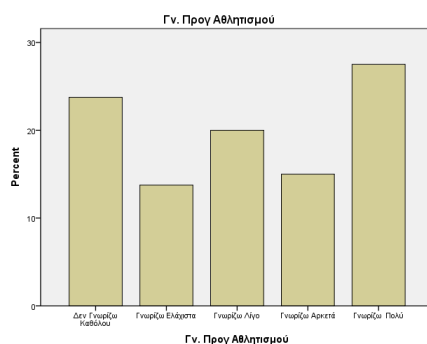
B1.19 Γνώση για Προγράμματα Αθλητισμού (Αθληση & Γυναίκα, Ακαδημίες & Σχολές Εκμάθησης Αθλημάτων)

Το 2012 διεξήχθη μία έρευνα από το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών (Council of European Municipalities and Regions, CEMR) σχετικά με την κατανομή των αρμοδιοτήτων κοινωνικής πολιτικής στα κράτη μέλη της Ευρωζώνης. Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην ομάδα των χωρών (συνολικά πρόκειται για οκτώ χώρες Εσθονία, Ελλάδα, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Φιλανδία) με τις πλέον ενισχυμένες αρμοδιότητες σε επίπεδο κοινωνικής προστασίας και κοινωνικών υπηρεσιών. Εκτός από τις πρωτεύουσες αρμοδιότητες που συνδέονται με την κοινωνική πολιτική (κοινωνικές υπηρεσίες, παροχές κοινωνικής στέγασης και κοινωνικής αλληλεγγύης), οι δήμοι των κρατών αυτών δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα και σε πεδία πολιτικής, όπως είναι η εκπαίδευση, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός και η υγεία.

Στον επόμενο πίνακα αποτυπώνεται η γνώση που έχουν οι ερωτώμενοι για τα προγράμματα αθλητισμού που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων. Ποσοστό 27,5% (22 άτομα) γνωρίζουν αυτά τα προγράμματα πολύ καλά, αντιθέτως με το ποσοστό 23,8% (19 άτομα) που δεν τα γνωρίζουν καθόλου. Επίσης ποσοστό 13,8% (11 άτομα) τα γνωρίζουν ελάχιστα, ποσοστό 20% (16 άτομα) τα γνωρίζουν λίγο και ποσοστό 15% (12 άτομα) τα γνωρίζουν αρκετά.

Πίνακας 24

Γν. Προγ Αθλητισμού					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	19	21,8	23,8	23,8
	Γνωρίζω Ελάχιστα	11	12,6	13,8	37,5
	Γνωρίζω Λίγο	16	18,4	20,0	57,5
	Γνωρίζω Αρκετά	12	13,8	15,0	72,5
	Γνωρίζω Πολύ	22	25,3	27,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

B1.20 Γνώση για Λέσχες Πολιτισμού (Τμήματα Εικαστικών & Εφαρμοσμένων Τεχνών κλπ)

Το 1983 ήταν η χρονιά που λειτούργησαν οι πρώτες Λέσχες Πολιτισμού στις συνοικίες Ιπποκράτη, Αλκαζάρ, Νέας Σμύρνης, Αγίου Γεωργίου. Οι κάτοικοι των συνοικιών «αγκάλιασαν» τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνταν στις Λέσχες Πολιτισμού και αυτό οδήγησε στη δημιουργία νέων Λεσχών στις συνοικίες Φιλιππούπολη, Αγ. Σαράντα, Αγ. Κων/νος, Πυροβολικά.

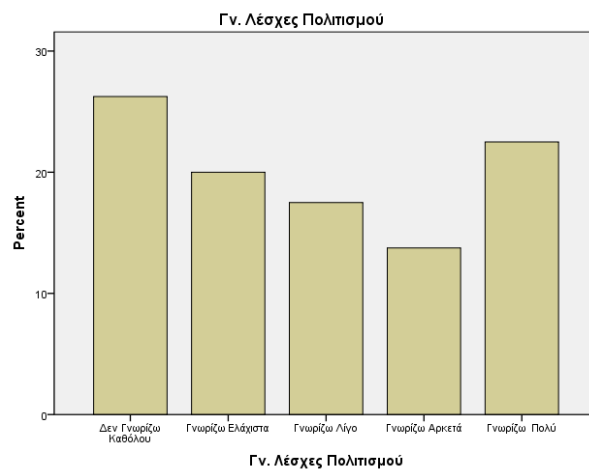
Τα τελευταία χρόνια, βλέποντας ότι είναι επιτακτική η ανάγκη για καλλιτεχνικές δραστηριότητες στις συνοικίες, ιδρύθηκαν και άλλες Λέσχες Πολιτισμού στο Λιβαδάκι, στους Αμπελόκηπους, στη Χαραυγή, στον Άγιο Νικόλαο, στη Νεάπολη, στη Νεράιδα, Ηπειρώτικα, στο Σιδηροδρομικό Σταθμό, στην Τερψιθέα, στον Άγιο Αθανάσιο, στον Άγιο Θωμά, στη Νέα Πολιτεία, στη Γιάννουλη, στο Κέντρο της πόλης, στη Φαλάνη και στην Κοιλιάδα καλύπτοντας όλο τον Καλλικρατικό Δήμο.

Τα καλλιτεχνικά εργαστήρια των Λεσχών Πολιτισμού παρακολουθεί ένας σημαντικός αριθμός παιδιών (προσχολικής και σχολικής ηλικίας), εφήβων και ενηλίκων. Τα οφέλη από τη συμμετοχή τους στα προγράμματα των Λεσχών Πολιτισμού είναι πολλά και πολλαπλασιαστικά όπως δημιουργική έκφραση, ψυχαγωγία, μόρφωση, επικοινωνία, πολύπλευρη καλλιέργεια.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η γνώση που έχουν οι ερωτώμενοι για τα καλλιτεχνικά εργαστήρια των Λεσχών Πολιτισμού του Δήμου Λαρισαίων. Το μεγαλύτερο ποσοστό 26,3% (21 άτομα) των συμμετεχόντων στην έρευνα δεν γνωρίζουν καθόλου αυτά τα προγράμματα ενώ ποσοστό 20% (16 άτομα) τα γνωρίζουν ελάχιστα. Επίσης ποσοστό 17,5% (14 άτομα) τα γνωρίζουν λίγο, ποσοστό 13,8% (11 άτομα) τα γνωρίζουν αρκετά και ποσοστό 22,5% (18 άτομα) τα γνωρίζουν πολύ καλά.

Πίνακας 25

Γν. Λέσχες Πολιτισμού					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	21	24,1	26,3	26,3
	Γνωρίζω Ελάχιστα	16	18,4	20,0	46,3
	Γνωρίζω Λίγο	14	16,1	17,5	63,8
	Γνωρίζω Αρκετά	11	12,6	13,8	77,5
	Γνωρίζω Πολύ	18	20,7	22,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

B1.21 Γνώση για ΔΗ.Κ.Ε.Λ. (Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Λάρισας)

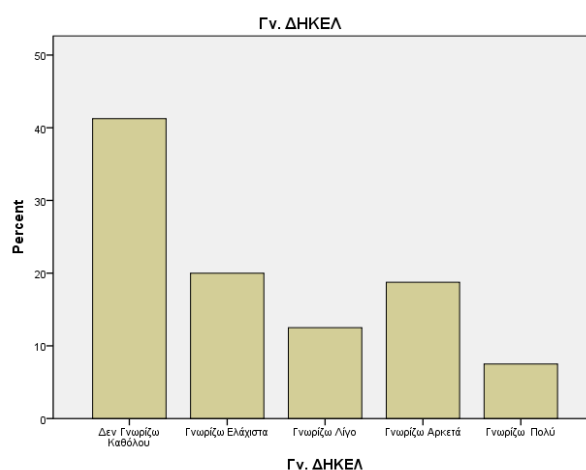
Όπως προαναφέραμε σε άλλο σημείο της εργασίας μας η ΔΗ.Κ.Ε.Λ, με τη σημερινή της μορφή συστάθηκε το 2011 (ΦΕΚ 611/τ. Β/15-04-2011).

Στον ακόλουθο πίνακα αποτυπώνεται η γνώση που έχουν οι ερωτώμενοι για την ύπαρξη και το σκοπό της ΔΗ.Κ.Ε.Λ. Συντριπτικό ποσοστό 41,3% (33 άτομα) των συμμετεχόντων στην έρευνα δεν τη γνωρίζουν καθόλου και αρκετά μεγάλο ποσοστό 20% (16 άτομα) τη γνωρίζουν ελάχιστα.

Επίσης, ποσοστό 12,5% (10 άτομα) την ξέρουν λίγο, ποσοστό 18,8% (15 άτομα) τη γνωρίζουν αρκετά και μόνο ποσοστό 7,5% (6 άτομα) τη γνωρίζουν πολύ καλά.

Πίνακας 26

Γν. ΔΗΚΕΛ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	33	37,9	41,3	41,3
	Γνωρίζω Ελάχιστα	16	18,4	20,0	61,3
	Γνωρίζω Λίγο	10	11,5	12,5	73,8
	Γνωρίζω Αρκετά	15	17,2	18,8	92,5
	Γνωρίζω Πολύ	6	6,9	7,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

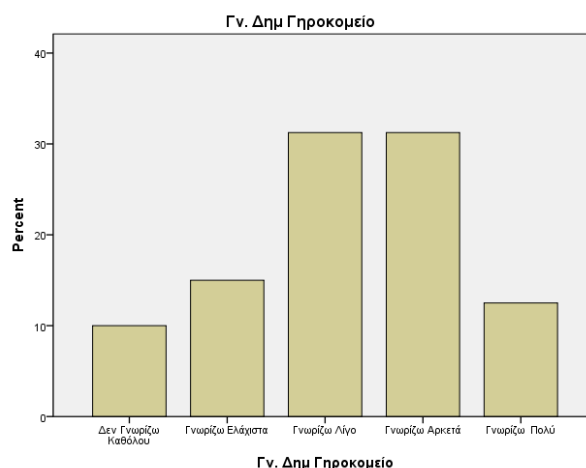
B1.22 Γνώση για Δημοτικό Γηροκομείο

Όπως αναφέραμε και σε άλλο σημείο της εργασίας μας το Δημοτικό Γηροκομείο Λάρισας, είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και λειτούργησε για πρώτη φορά το έτος 1967.

Στον ακόλουθο πίνακα αποτυπώνεται η γνώση που έχουν οι ερωτώμενοι για την ύπαρξη και τη συνεισφορά του Δημοτικού Γηροκομείου Λάρισας. Ποσοστό 31,3% (25 άτομα) των συμμετεχόντων στην έρευνα το γνωρίζουν λίγο, ίδιο ποσοστό το ξέρει αρκετά και μόνο 12,5% (10 άτομα) το γνωρίζουν πολύ καλά. Επίσης διαπιστώνουμε ότι μετά από σχεδόν 50 χρόνια λειτουργίας του Δημοτικού Γηροκομείου Λάρισας ποσοστό 10% (8 άτομα) δεν το ξέρουν καθόλου και ποσοστό 15% (12 άτομα) το γνωρίζουν ελάχιστα.

Πίνακας 27

Γν. Δημ Γηροκομείο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	8	9,2	10,0	10,0
	Γνωρίζω Ελάχιστα	12	13,8	15,0	25,0
	Γνωρίζω Λίγο	25	28,7	31,3	56,3
	Γνωρίζω Αρκετά	25	28,7	31,3	87,5
	Γνωρίζω Πολύ	10	11,5	12,5	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

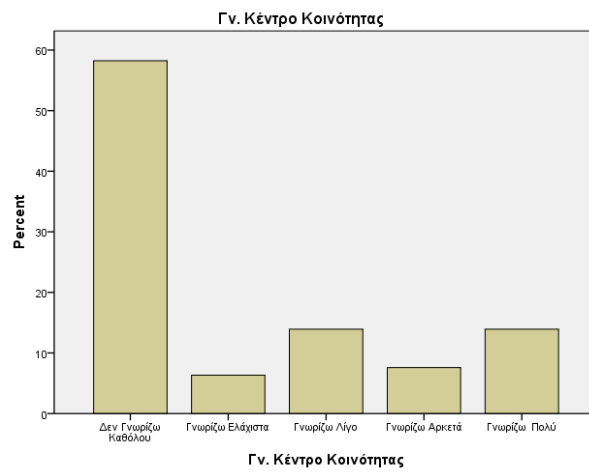
B1.23 Γνώση για Κέντρο Κοινότητας

Όπως αναφέραμε και στην ενότητα *Νομικά πρόσωπα που έχει συστήσει ή ελέγχει ο Δήμος Λαρισαίων και συνεπικουρούν στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών* της παρούσας εργασίας βάσει του άρθρου 4 του Ν. 4368/2016 και της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) που ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές λειτουργίας του (Δ23/ΟΙΚ.14435-1135 /ΦΕΚ 854 Β' /30.03.2016) θεσμοθετήθηκε μια νέα δομή το Κέντρο Κοινότητας. Η λειτουργία του Κέντρου εστιάζει αφενός στην υποδοχή και στην ενημέρωση των πολιτών, ειδικότερα όσων ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, και αφετέρου στην υποστήριξή τους με σκοπό τη βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου παράλληλα με τη συνεργασία που αναπτύσσει με τις λοιπές κοινωνικές δομές και υπηρεσίες του δήμου. Οι Υπηρεσίες που παρέχει το Κέντρο Κοινότητας κινούνται σε τρεις (3) κεντρικούς άξονες: Α) Υποδοχή - Ενημέρωση - Υποστήριξη των πολιτών Β) Συνεργασία με Υπηρεσίες, Φορείς και Δομές παροχής υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας Γ) Παροχή Υπηρεσιών. που θα αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών και θα διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελούμενων.

Στον ακόλουθο πίνακα και ιστόγραμμα αποτυπώνεται η γνώση που έχουν οι συμμετέχοντες στην έρευνα αυτή για την ύπαρξη και το σκοπό σύστασης του Κέντρου Κοινότητας Λάρισας. Ποσοστό 58,2% (46 άτομα) των ερωτώμενων δηλαδή οι μισοί και παραπάνω δεν το ξέρουν καθόλου, ποσοστό 6,3% (5 άτομα) το γνωρίζουν ελάχιστα, ποσοστό 13,9% (11 άτομα) το γνωρίζουν λίγο. Επίσης διαπιστώνουμε ότι μόνο ποσοστό 7,6% (6 άτομα) το ξέρουν αρκετά και μόνο ποσοστό 13,9% (11 άτομα) έχουν πολύ καλή γνώση αυτού.

Πίνακας 28

Γν. Κέντρο Κοινότητας					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν Γνωρίζω Καθόλου	46	52,9	58,2	58,2
	Γνωρίζω Ελάχιστα	5	5,7	6,3	64,6
	Γνωρίζω Λίγο	11	12,6	13,9	78,5
	Γνωρίζω Αρκετά	6	6,9	7,6	86,1
	Γνωρίζω Πολύ	11	12,6	13,9	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

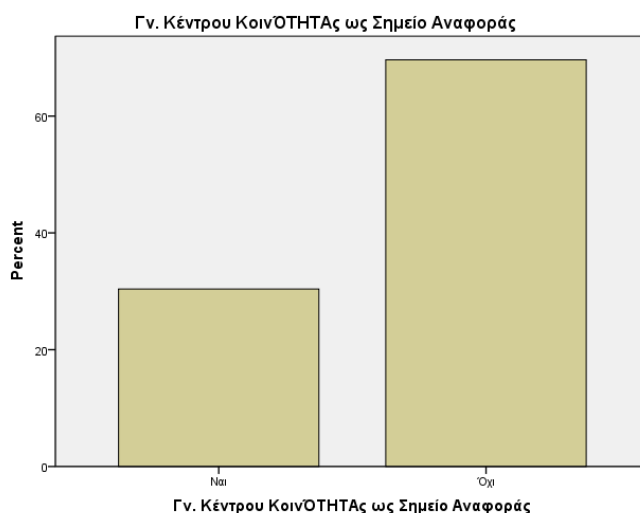

B2. Γνωρίζετε ότι το νεοσύστατο Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Λαρισαίων λειτουργεί ως τοπικό σημείο αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή του Δήμου;

Σε άμεση συνάρτηση με τις απαντήσεις που δόθηκαν στην προηγούμενη ερώτηση είναι και οι απαντήσεις που δίνονται σε αυτή την ερώτηση. Ένα συντριπτικό ποσοστό 69,6% (55 άτομα) δεν γνωρίζουν το σκοπό για τον οποίο συστήθηκε το Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Λαρισαίων και μόνο ποσοστό 30,4% (24 άτομα) το ξέρουν. Όλες αυτές οι πληροφορίες αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα και ιστόγραμμα.

Πίνακας 29

Γν. Κέντρου Κοινότητας ως Σημείο Αναφοράς					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	24	27,6	30,4	30,4
	Όχι	55	63,2	69,6	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	System	8	9,2		
Total		87	100,0		

B3.1 Γνωρίζεται τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων από τα ΜΜΕ;

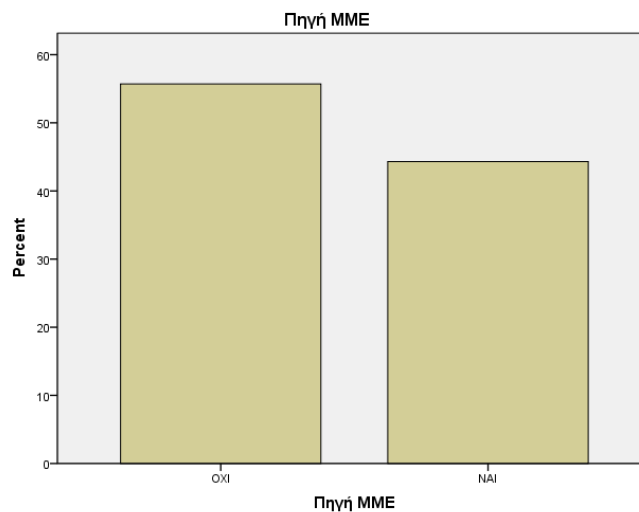
Η πένα είναι πιο δυνατή από το ξίφος. (Edward Bulwer-Lytton, 1803-1873, Άγγλος συγγραφέας).

Όλα τα σύγχρονα μέσα πληροφόρησης και ενημέρωσης, που απευθύνονται στα πλατιά στρώματα του λαού και αφορούν θέματα πολιτικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, επιστημονικά, ονομάζονται μαζικά μέσα ενημέρωσης. Σε αυτά περιλαμβάνονται ο τύπος (εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία), το ραδιόφωνο, η τηλεόραση και ασκούν καταλυτική επίδραση σε όλα τα επίπεδα της ζωής μιας κοινωνίας, ιδιαίτερα στις μέρες μας με την αλματώδη εξέλιξη της τεχνολογίας.

Κοιτώντας τον παρακάτω πίνακα και το ιστόγραμμα που ακολουθεί διαπιστώνουμε ότι ποσοστό 55,7% δηλαδή οι μισοί και πλέον ερωτώμενοι (44 άτομα) που συμμετείχαν στην έρευνα γνωρίζουν τις κοινωνικές δομές και τα προγράμματα του Δήμου Λαρισαίων στον τομέα της Κοινωνικής πολιτικής από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Ποσοστό 44,3% (35) απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν τις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Λαρισαίων στο πεδίο αυτό από τα ΜΜΕ.

Πίνακας 30

Πηγή ΜΜΕ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	OXI	44	50,6	55,7	55,7
	NAI	35	40,2	44,3	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

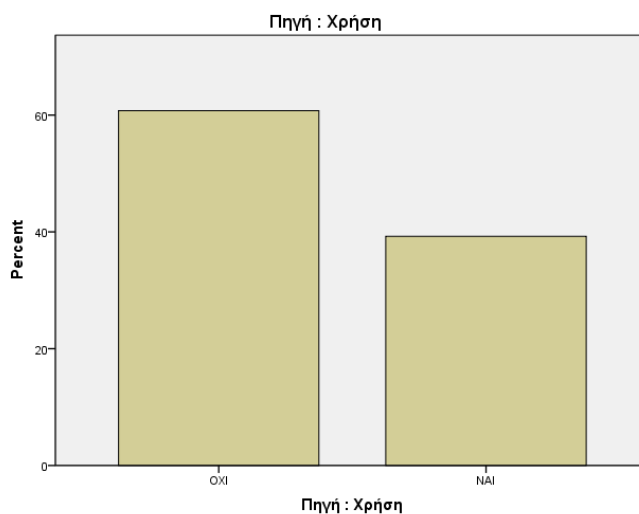

B3.2 Γνωρίζεται τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων από προσωπική εμπειρία / χρήση;

Κοιτώντας τον παρακάτω πίνακα και το ιστόγραμμα που ακολουθεί διαπιστώνουμε ότι ποσοστό 60,8% των συμμετεχόντων στην έρευνα δηλαδή 48 άτομα γνωρίζουν τις κοινωνικές δομές και τα προγράμματα του Δήμου Λαρισαίων στον τομέα της Κοινωνικής πολιτικής από προσωπική εμπειρία / χρήση. Ποσοστό 39,2% δηλαδή 31 άτομα απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων από προσωπική εμπειρία / χρήση.

Πίνακας 31

Πηγή : Χρήση					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	OXI	48	55,2	60,8	60,8
	NAI	31	35,6	39,2	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

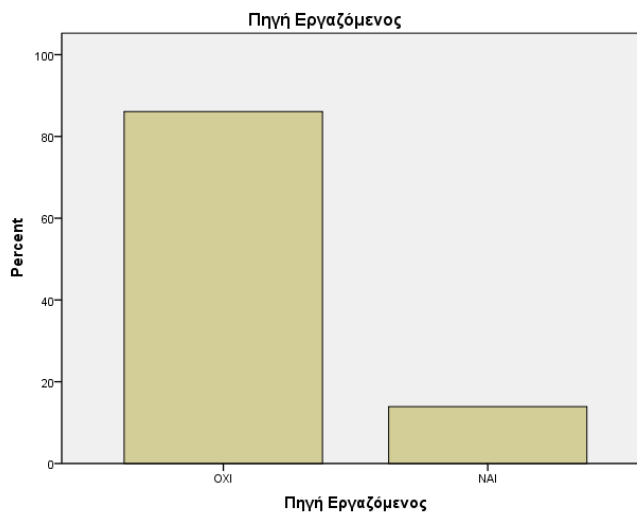
B3.3 Γνωρίζεται τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων διότι εργάζεστε εκεί;

Σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί καθώς και το αντίστοιχο ιστόγραμμα μόνο ποσοστό 13,9% απάντησε θετικά, ότι δηλαδή γνωρίζει τις κοινωνικές δομές / προγράμματα του Δήμου Λαρισαίων, επειδή εργάζεται εκεί. Πράγματι δόθηκαν ερωτηματολόγια προς απάντηση και σε υπαλλήλους των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Δήμου διότι θέλαμε να διαπιστώσουμε πως βλέπουν εκ των έσω την κοινωνική πολιτική που ασκεί ο δήμος Λαρισαίων.

Ποσοστό 86,1% των ερωτηθέντων απάντησε ότι η γνώση τους για τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων δεν προέρχεται από το γεγονός ότι δουλεύουν εκεί.

Πίνακας 32

Πηγή Εργαζόμενος					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	OXI	68	78,2	86,10	86,1
	NAI	11	12,6	13,9	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

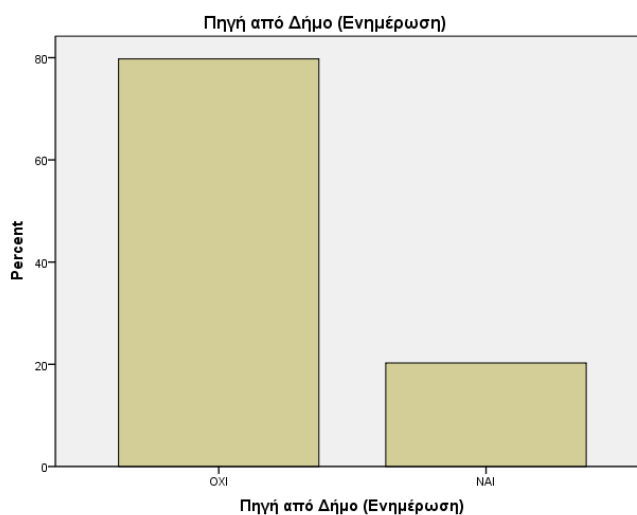

B3.4 Γνωρίζεται τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων από ενημερωτικές προσπάθειές του;

Μάλλον σημείο προβληματισμού και αλλαγή νοοτροπίας από την πλευρά του Δήμου Λαρισαίων πρέπει να αποτελέσει το γεγονός ότι ποσοστό 79,7% (63 άτομα) των ερωτώμενων που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν πως δεν γνωρίζουν από ενημερωτικές προσπάθειες του Δήμου τα προγράμματα / τις δομές που υλοποιεί ο Δήμος στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Ποσοστό 20,3% (16 άτομα) των συμμετεχόντων στην έρευνα απάντησαν ότι γνωρίζουν τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων από ενημερωτικές του προσπάθειες.

Πίνακας 33

Πηγή από Δήμο (Ενημέρωση)					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	OXI	63	72,4	79,7	79,7
	NAI	16	18,4	20,3	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

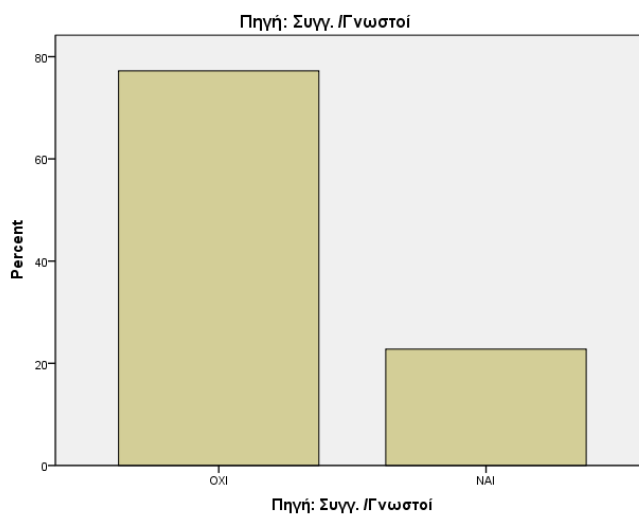

B3.5 Γνωρίζεται τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων από συγγενείς / γνωστούς;

Στην ερώτηση αυτή οι ερωτώμενοι / συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν σε συντριπτικό ποσοστό 77,2% (61 άτομα) ότι η γνώση τους για τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων δεν προέρχεται από λεγόμενα και μαρτυρίες συγγενών και γνωστών. Ποσοστό 22,8% (18 άτομα) μόνο απάντησαν ότι πηγή πληροφόρησης για τα προγράμματα / τις δομές που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής αποτελούν συγγενείς ή οι γνωστοί.

Πίνακας 34

Πηγή: Συγγ./Γνωστοί					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	OXI	61	70,1	77,2	77,2
	NAI	18	20,7	22,8	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

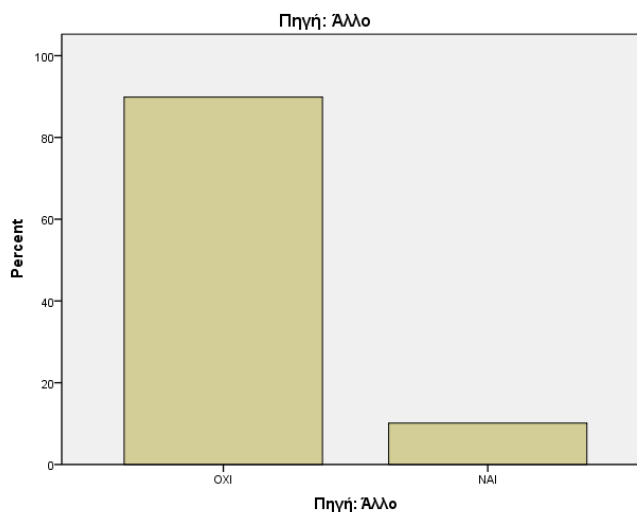
B3.6 Γνωρίζεται τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων από αλλού εκτός των προαναφερθέντων πηγών;

Από το σύνολο των συμμετεχόντων στην έρευνα ποσοστό 89,9% (71 άτομα) απάντησαν πως δεν γνωρίζουν τη σειρά δράσεων, προγραμμάτων και δομών που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής από κάποια άλλη πηγή εκτός των προαναφερθέντων (ΜΜΕ, προσωπική εμπειρία / χρήση, θέση εργασίας, ενημερωτικές προσπάθειες Δήμου, συγγενείς / γνωστούς).

Μόνο ποσοστό 10,1% του δείγματος δηλαδή 8 άτομα απάντησαν ότι πηγή πληροφόρησης για όλη τη δραστηριότητα του Δήμου Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής είναι κάτι άλλο εκτός των όσων προτάθηκαν παραπάνω.

Πίνακας 35

Πηγή: Άλλο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	OXI	71	81,6	89,9	89,9
	NAI	8	9,2	10,1	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

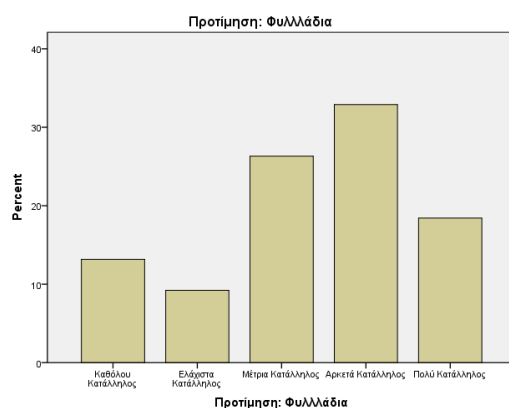
B4.1 Προτιμάτε τη διανομή φυλλαδίων ως κατάλληλο τρόπο πληροφόρησης για δομές / προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής;

Η έκδοση ενός φυλλαδίου και σε άλλες γλώσσες που θα ενημερώνει δημότες και κατοίκους του Δήμου Λαρισαίων για όλα τα προγράμματα / δομές που αυτός υλοποιεί στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και ποιος και μέσω ποιας διαδικασίας μπορεί να γίνει δυνητικά ωφελούμενος θα ήταν πολύ χρήσιμο και αποτελεσματικό. Επίσης, με την προώθηση αυτού του φυλλαδίου μέσω των διοικητικών δομών, διανομής σε δημόσιους χώρους από εθελοντές (όπως λαϊκές αγορές κλπ), ως ένθετο σε τοπικές εφημερίδες και με άλλους τρόπους πιστεύουμε ότι θα επιτυγχανόταν ο στόχος της διάχυσης της πληροφορίας.

Από τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε ότι οι ερωτώμενοι σε συντριπτικό ποσοστό 77,6% (59 άτομα) συμφωνούν πως προτιμούν να γίνει η διάχυση της πληροφορίας μέσω έκδοσης ενός φυλλαδίου. Καθόλου κατάλληλο το χαρακτηρίζει ποσοστό 13,2% (10 άτομα) των ερωτώμενων και ποσοστό 9,2% (7 άτομα) το χαρακτηρίζει ως ελάχιστα κατάλληλο τρόπο.

Πίνακας 36

Προτίμηση: Φυλλάδια					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου Κατάλληλος	10	11,5	13,2	13,2
	Ελάχιστα Κατάλληλος	7	8,0	9,2	22,4
	Μέτρια Κατάλληλος	20	23,0	26,3	48,7
	Αρκετά Κατάλληλος	25	28,7	32,9	81,6
	Πολύ Κατάλληλος	14	16,1	18,4	100,0
	Total	76	87,4	100,0	
Missing	Δ.Α.	4	4,6		
	System	7	8,0		
	Total	11	12,6		
Total		87	100,0		

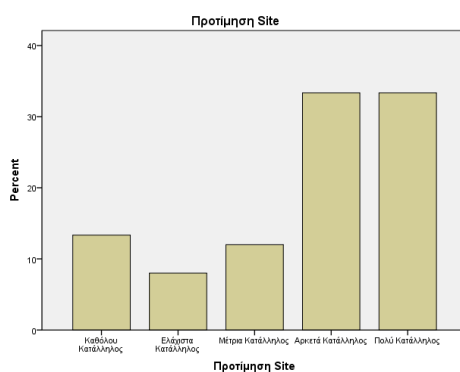
B4.2 Προτιμάτε το Site ως κατάλληλο τρόπο πληροφόρησης για δομές / προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής;

Η μετάβαση από την έντυπη προς την ψηφιακή πληροφόρηση έχει ξεκινήσει εδώ και αρκετά χρόνια. Ένα από τα πλεονεκτήματα της ψηφιακής πληροφόρησης είναι η δυνατότητα που έχουμε να βρούμε την πρωτεύουσα και ουσιαστική πληροφορία απευθείας και από την πρώτη στιγμή που δημοσιεύεται χωρίς ιδιαίτερο κόστος. Ο τρόπος διάχυσης της πληροφορίας είναι πολύ ταχύτερος και σημαντικά φθηνότερος και μπορεί ο Δήμος με εύκολες ενημερώσεις να αναπροσαρμόζει τη διαθέσιμη πληροφορία ώστε να φτάνει στο στοχοθετούμενο κοινό.

Με την πρώτη ματιά από τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε ότι ο τρόπος αυτός πληροφόρησης μέσω Site είναι από μέτρια έως πολύ κατάλληλος κατά ποσοστό 78,6% (59 άτομα) των ερωτηθέντων. Μόνο 10 άτομα (ποσοστό 13,3%) τον θεωρούν καθόλου κατάλληλο και μόνο 6 άτομα (ποσοστό 8%) τον χαρακτηρίζουν ελάχιστα κατάλληλο. Ίσως τα άτομα αυτά να μην το προτιμούν ως κατάλληλο τρόπο πληροφόρησης διότι ίσως να είναι ψηφιακά αναλφάβητοι.

Πίνακας 37

Προτίμηση Site					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου Κατάλληλος	10	11,5	13,3	13,3
	Ελάχιστα Κατάλληλος	6	6,9	8,0	21,3
	Μέτρια Κατάλληλος	9	10,3	12,0	33,3
	Αρκετά Κατάλληλος	25	28,7	33,3	66,7
	Πολύ Κατάλληλος	25	28,7	33,3	100,0
	Total	75	86,2	100,0	
Missing	Δ.Α.	5	5,7		
	System	7	8,0		
	Total	12	13,8		
Total		87	100,0		

B4.3 Προτιμάτε τα Μέσα Κοινωνικής δικτύωσης (Facebook Δήμου) ως κατάλληλο τρόπο πληροφόρησης για δομές / προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής;

Ως Κοινωνικά Δίκτυα (Social Media) ονομάζουμε τις διαδικτυακές (internet based) τεχνολογικές πλατφόρμες οι οποίες επιτρέπουν τη δημοσίευση περιεχομένου και πληροφοριών, την ανάπτυξη κατ' αρχήν επικοινωνιακών και στη συνέχεια κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών σχέσεων και δεσμών μεταξύ των ανθρώπων. Υπάρχει ήδη ένας μεγάλος αριθμός μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπως είναι ενδεικτικά το Instagram, το Facebook, το Twitter, το Flickr κ.ά., και συνεχώς αυξάνονται.

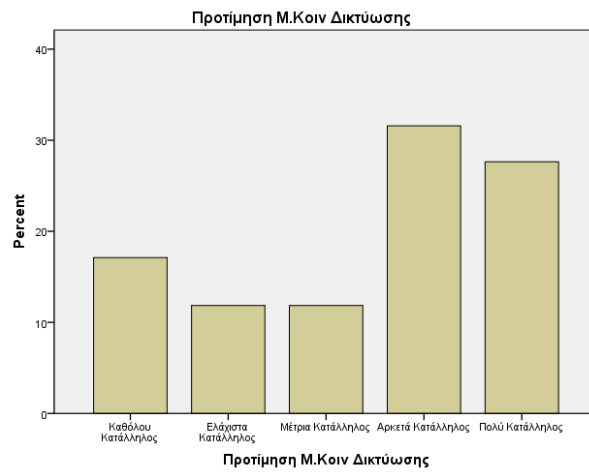
Το Facebook, αυτή η πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης ιδρύθηκε το 2004 από τον Μαρκ Ζούκεμπεργκ, ο οποίος όταν ξεκίνησε να δημιουργεί αυτή την εφαρμογή σίγουρα δε φανταζόταν με πόση προθυμία δισεκατομμύρια άνθρωποι από όλο τον κόσμο θα έτρεχαν οικειοθελώς να μοιραστούν μαζί του τον ελεύθερο χρόνο τους παραχωρώντας του ως αντάλλαγμα πληροφορίες που μέχρι πρότινος αποτελούσαν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε ότι οι ερωτηθέντες σε ποσοστό 71% (54 άτομα) θεωρούν την πληροφόρηση μέσω Facebook από μέτρια έως πολύ κατάλληλη. Μόνο 13 άτομα (ποσοστό 17,1%) θεωρούν αυτόν τον τρόπο ενημέρωσης καθόλου κατάλληλο και μόνο 9 άτομα (ποσοστό 11,8%) τον χαρακτηρίζουν ελάχιστα κατάλληλο.

Πίνακας 38

Προτίμηση Μ.Κοιν Δικτύωσης					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου Κατάλληλος	13	14,9	17,1	17,1
	Ελάχιστα Κατάλληλος	9	10,3	11,8	28,9
	Μέτρια Κατάλληλος	9	10,3	11,8	40,8
	Αρκετά Κατάλληλος	24	27,6	31,6	72,4
	Πολύ Κατάλληλος	21	24,1	27,6	100,0
	Total	76	87,4	100,0	
Missing	Δ.Α.	4	4,6		
	System	7	8,0		
	Total	11	12,6		
Total		87	100,0		

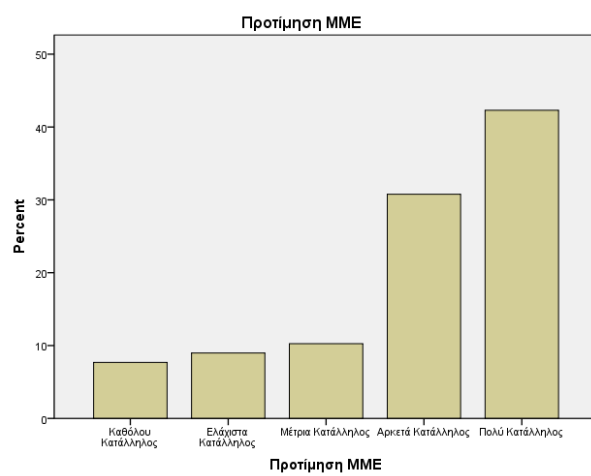
B4.4 Προτιμάτε τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) ως κατάλληλο τρόπο πληροφόρησης για δομές / προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής;

Όπως αναφέραμε και σε άλλο σημείο της εργασίας μας ως **Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης** ή **Επικοινωνίας** (ΜΜΕ) εννοούνται όλα τα διαθέσιμα μέσα με τα οποία μπορεί να ενημερωθεί για προηγούμενα και τρέχοντα συμβάντα ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων. Τα ΜΜΕ χωρίζονται σε: *Ασύγχρονα μέσα*, όπως είναι ο τύπος και το Διαδίκτυο, καθώς η πληροφορία τους μεταδίδεται σε διαφορετικές χρονικές στιγμές για κάθε διακριτό χρήστη και σε *σύγχρονα μέσα*, όπως είναι το ραδιόφωνο και η τηλεόραση, καθώς όλοι οι χρήστες λαμβάνουν την πληροφορία συγχρόνως.

Βλέποντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα ποσοστό 73,1% (57 άτομα) των συμμετεχόντων στην έρευνα θεωρούν τα ΜΜΕ από αρκετά έως πολύ κατάλληλο τρόπο προκειμένου να ενημερώνονται για θέματα σχετικά με την κοινωνική πολιτική του Δήμου Λαρισαίων. Ποσοστό 7,7% (6 άτομα) των ερωτηθέντων απάντησαν πως ο τρόπος ενημέρωσης από τα ΜΜΕ δεν είναι καθόλου κατάλληλος, ελάχιστα κατάλληλο τον χαρακτήρισαν 7 άτομα (ποσοστό 9%), ενώ μέτρια κατάλληλο τον χαρακτήρισαν 8 άτομα (ποσοστό 10,3%).

Πίνακας 39

		Προτίμηση ΜΜΕ			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου Κατάλληλος	6	6,9	7,7	7,7
	Ελάχιστα Κατάλληλος	7	8,0	9,0	16,7
	Μέτρια Κατάλληλος	8	9,2	10,3	26,9
	Αρκετά Κατάλληλος	24	27,6	30,8	57,7
	Πολύ Κατάλληλος	33	37,9	42,3	100,0
	Total	78	89,7	100,0	
Missing	Δ.Α.	2	2,3		
	System	7	8,0		
	Total	9	10,3		
Total		87	100,0		

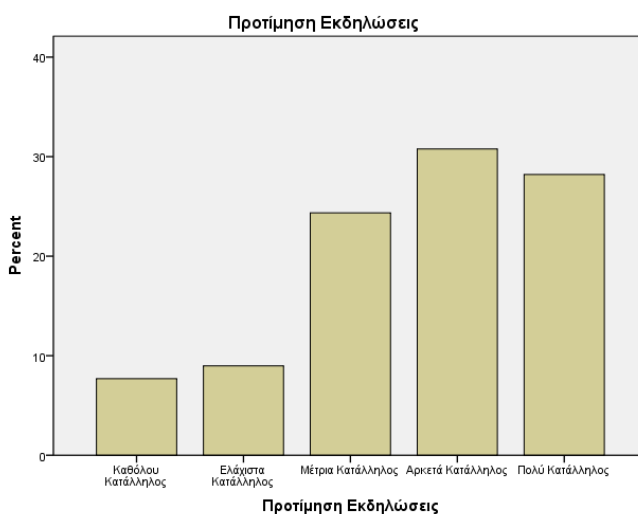

B4.5 Προτιμάτε τη διενέργεια εκδηλώσεων ως κατάλληλο τρόπο πληροφόρησης για δομές / προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής;

Η προτίμηση των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα της διοργάνωσης ποικίλων εκδηλώσεων (μουσικών, θεατρικών, εκθέσεων, ημερίδων κλπ) ως κατάλληλο τρόπο πληροφόρησης για δομές / προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα και ιστόγραμμα. Ισάριθμα περίπου ποσοστά 24,4% (19 άτομα), 30,8% (24 άτομα) και 28,2% (22 άτομα) θεωρούν τη διενέργεια εκδηλώσεων μέτρια, αρκετά και πολύ κατάλληλο τρόπο αντίστοιχα. Αντιθέτως μόνο μικρό ποσοστό των ερωτώμενων 7,7% (6 άτομα) θεωρούν τον τρόπο αυτό πληροφόρησης καθόλου κατάλληλο και ποσοστό 9% (7 άτομα) τον εκτιμούν ως ελάχιστα κατάλληλο.

Πίνακας 40

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου Κατάλληλος	6	6,9	7,7	7,7
	Ελάχιστα Κατάλληλος	7	8,0	9,0	16,7
	Μέτρια Κατάλληλος	19	21,8	24,4	41,0
	Αρκετά Κατάλληλος	24	27,6	30,8	71,8
	Πολύ Κατάλληλος	22	25,3	28,2	100,0
	Total	78	89,7	100,0	
Missing	Δ.Α.	2	2,3		
	System	7	8,0		
	Total	9	10,3		
Total		87	100,0		

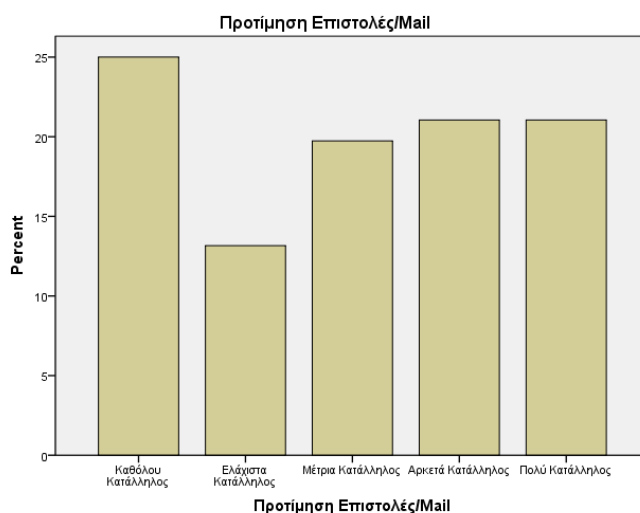
B4.6 Προτιμάτε την αποστολή προσωπικών επιστολών του Δημάρχου και ηλεκτρονικών μηνυμάτων ως κατάλληλο τρόπο πληροφόρησης για δομές / προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής;

Ποσοστό 42,2% (32 άτομα) του δείγματος αυτού θεωρεί την αποστολή προσωπικών επιστολών και ηλεκτρονικών μηνυμάτων από αρκετά έως πολύ επιθυμητό τρόπο πληροφόρησης για τις δομές / προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής.

Ποσοστό 19,7% (15 άτομα) απάντησαν πως βρίσκουν αυτόν τον τρόπο μέτρια κατάλληλο, ενώ ποσοστό 38,2% (29 άτομα) βρίσκουν αυτό τον τρόπο από ελάχιστα έως καθόλου κατάλληλο.

Πίνακας 41

Προτίμηση Επιστολές/Mail					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου Κατάλληλος	19	21,8	25,0	25,0
	Ελάχιστα Κατάλληλος	10	11,5	13,2	38,2
	Μέτρια Κατάλληλος	15	17,2	19,7	57,9
	Αρκετά Κατάλληλος	16	18,4	21,1	78,9
	Πολύ Κατάλληλος	16	18,4	21,1	100,0
	Total	76	87,4	100,0	
Missing	Δ.Α.	4	4,6		
	System	7	8,0		
	Total	11	12,6		
Total		87	100,0		

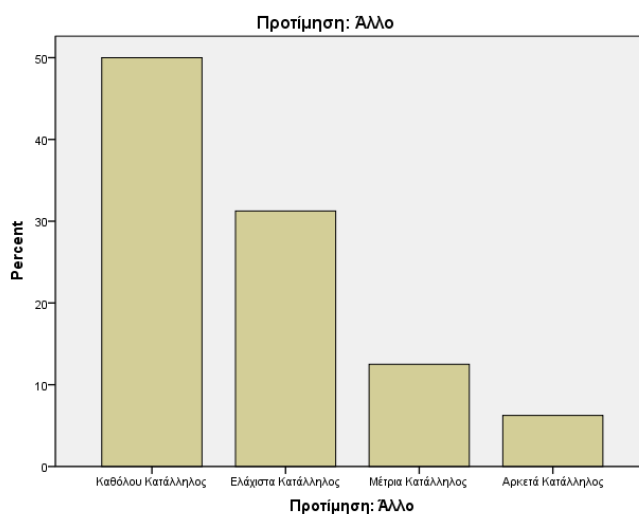

B4.7 Προτιμάτε κάποιον άλλο τρόπο πληροφόρησης για δομές / προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής εκτός των προαναφερθέντων;

Σε αυτή την ανοικτού τύπου ερώτηση εάν κρίνουν κατάλληλο έναν άλλο τρόπο ενημέρωσης για τις δράσεις, προγράμματα, δομές που υλοποιεί ο Δήμος Λαρισαίων στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής, απάντησαν συνολικά 16 άτομα. Ποσοστό 50% (8 άτομα) του δείγματος αυτού απάντησε πως δεν έχει να προτείνει κάποιον άλλο τρόπο ως κατάλληλο, ποσοστό 31,3% (5 άτομα) απάντησαν πως ίσως και να έχουν να προτείνουν κάποιον επιθυμητό τρόπο, ποσοστό 12,5% (2 άτομα) ότι μάλλον υπάρχει άλλος πιο κατάλληλος τρόπος ενημέρωσης και ποσοστό 6,3% (1 άτομο) είπε με σιγουριά ότι εκτός των προαναφερόμενων τρόπων πληροφόρησης υπάρχει άλλος πιο κατάλληλος, χωρίς όμως να αναφέρεται ρητά αυτός.

Πίνακας 42

Προτίμηση: Άλλο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου Κατάλληλος	8	9,2	50,0	50,0
	Ελάχιστα Κατάλληλος	5	5,7	31,3	81,3
	Μέτρια Κατάλληλος	2	2,3	12,5	93,8
	Αρκετά Κατάλληλος	1	1,1	6,3	100,0
	Total	16	18,4	100,0	
Missing	Δ.Α.	64	73,6		
	System	7	8,0		
	Total	71	81,6		
Total		87	100,0		

Ομάδα Ερωτήσεων Γ – Ικανοποίηση από τις παρεχόμενες Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων

Οι ερωτήσεις της Ομάδας Γ επιχειρούν να καταστήσουν γνωστό εάν οι δημότες και κάτοικοι του Δήμου που έκαναν άμεσα ή έμμεσα χρήση των κοινωνικών υπηρεσιών έμειναν ικανοποιημένοι, εάν τις χαρακτηρίζουν επαρκείς, εάν αυτές επικεντρώνονται με ισάξιο ενδιαφέρον σε όλες τις ομάδες – στόχους, εάν υπάρχουν τομείς που οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου δεν ασχολούνται ικανοποιητικά, ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών από ποιους άλλους φορείς είναι οι πολίτες χρήστες υπηρεσιών (πχ Εκκλησία, Ερυθρός Σταυρός, Σύλλογος Πολυτέκνων κλπ) και τέλος εάν η δημιουργία της Υπηρεσίας μιας Στάσης (one stop shop) θα συνέβαλε σημαντικά στην καλύτερη υλοποίηση του κοινωνικού έργου του Δήμου και θα είχε ευεργετικές επιδράσεις στο στοχοθετούμενο κοινό.

Γ1. Πόσο ικανοποιημένος / η είστε αν κάνατε χρήση άμεσα ή έμμεσα πχ μέσω ενός συγγενή των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Λαρισαίων.

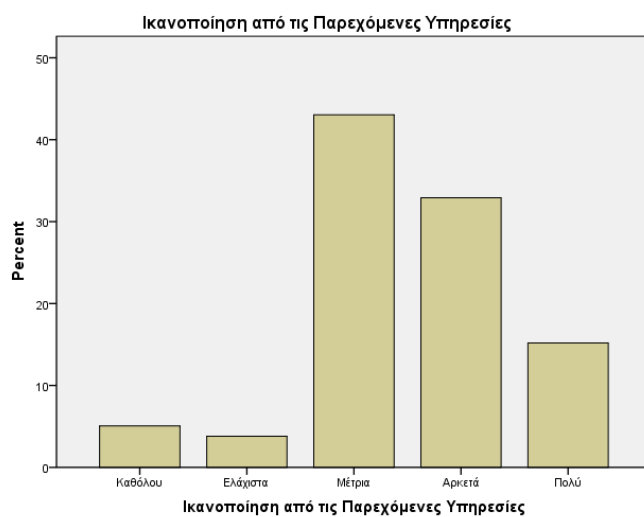
Ικανοποίηση είναι η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του ικανοποιώ. Είναι αφενός το συναίσθημα της έντονης ευαρέσκειας, ευχαρίστησης, που νιώθει κάποιος, επειδή πραγματοποιήθηκε κάποια επιθυμία ή ανάγκη του και αφετέρου η πραγματοποίηση επιθυμίας ή επιδίωξης, η εκπλήρωση ανάγκης.

Η μέτρηση της ικανοποίησης του επωφελούμενου είναι ιδιαίτερα σημαντική για τον προσδιορισμό της έννοιας της ποιότητας στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Είναι σημαντικό να γίνουν κατανοητοί οι κυριότεροι παράγοντες που επηρεάζουν τα επίπεδα ικανοποίησης των ωφελούμενων διότι θα αποτελέσουν πολύτιμη εμπειρία για την αναδιάρθρωση της παροχής των κοινωνικών υπηρεσιών προκειμένου να επιτυγχάνονται βέλτιστα αποτελέσματα.

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 43% (34 άτομα) των ερωτηθέντων ικανοποιήθηκαν σε μέτριο βαθμό από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων, ποσοστό 32,9% (26 άτομα) έμειναν αρκετά ικανοποιημένοι και ποσοστό 15,2 (12 άτομα) πολύ ικανοποιημένοι. Ενθαρρυντικό είναι επίσης το γεγονός ότι μικρό ποσοστό 5,1% (4 άτομα) των συμμετεχόντων στην έρευνα απάντησαν πως δεν έμειναν καθόλου ικανοποιημένοι και μόνο 3 άτομα (ποσοστό 3,8%) χαρακτήρισαν τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες ελάχιστα ικανοποιητικές.

Πίνακας 43

Ικανοποίηση από τις Παρεχόμενες Υπηρεσίες					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	4	4,6	5,1	5,1
	Ελάχιστα	3	3,4	3,8	8,9
	Μέτρια	34	39,1	43,0	51,9
	Αρκετά	26	29,9	32,9	84,8
	Πολύ	12	13,8	15,2	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

Γ2. Κρίνετε τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων επαρκείς;

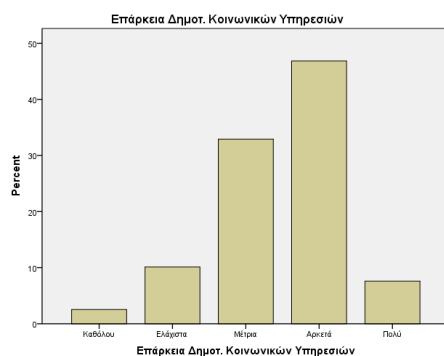
Επαρκής κρίνεται εκείνος που έχει τα απαραίτητα προσόντα στον απαιτούμενο βαθμό (πχ γνώση του επαγγελματικού αντικειμένου στην περίπτωση της παροχής των κοινωνικών υπηρεσιών) για να ανταποκριθεί ικανοποιητικά σε συγκεκριμένες ανάγκες ή απαιτήσεις.

Η ερώτηση αυτή συσχετίζεται άμεσα με την προηγούμενη που αφορούσε την ικανοποίηση των πολιτών από τη χρήση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Λαρισαίων και τα αποτελέσματα είναι περίπου παρόμοια.

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα κάνουμε την ευχάριστη διαπίστωση ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 46,8% (37 άτομα) των ερωτηθέντων θεωρούν τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου αρκετά επαρκείς, ποσοστό 32,9% (26 άτομα) τις χαρακτηρίζουν μέτρια επαρκείς και ένα μικρό ποσοστό 7,6% (6 άτομα) τις θεωρούν πολύ επαρκείς γεγονός που σημαίνει ότι χρήζουν βελτίωσης προκειμένου να ασκούν μια πιο αποτελεσματική πολιτική. Μόνο ένα μικρό ποσοστό 2,5% (2 άτομα) χαρακτήρισαν τις κοινωνικές υπηρεσίες καθόλου επαρκείς και επίσης ένα μικρό ποσοστό 10,1% (8 άτομα) τις θεώρησαν ελάχιστα επαρκείς

Πίνακας 44

Επάρκεια Δημοτ. Κοινωνικών Υπηρεσιών					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	2,3	2,5	2,5
	Ελάχιστα	8	9,2	10,1	12,7
	Μέτρια	26	29,9	32,9	45,6
	Αρκετά	37	42,5	46,8	92,4
	Πολύ	6	6,9	7,6	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

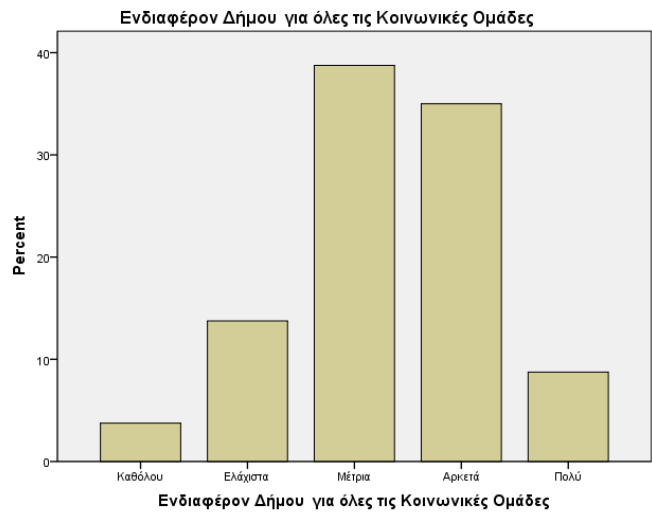
Γ3. Πιστεύετε ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων επικεντρώνονται σε όλες τις κοινωνικές ομάδες – στόχους με το ίδιο ενδιαφέρον;

Η χρονική περίοδος που διανύουμε είναι μια περίοδος όξυνσης των κοινωνικών προβλημάτων λόγω της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης. Ο Δήμος Λαρισαίων καλείται να αντιμετωπίσει κοινωνικά προβλήματα διαφόρων πληθυσμιακών ομάδων που διαβιούν στα όρια της διοικητικής του περιφέρειας. Ως τέτοιες ομάδες αναφέρουμε πολίτες που στερούνται βασικά αγαθά για την καθημερινή τους διαβίωση όπως οι άνεργοι, οι άστεγοι, οι ανασφάλιστοι κλπ. Επίσης υπάρχουν κοινωνικές ομάδες που λόγω συγκεκριμένων χαρακτηριστικών τους (φύλο, εθνική καταγωγή, αναπηρία κ.ά.), είναι περισσότερο ευάλωτες σε κοινωνικές διακρίσεις όπως οι Ρομά, οι ουσιοεξαρτώμενοι, οι ΑμΕΑ, οι πρόσφυγες, τα μικρά παιδιά, άτομα της τρίτης ηλικίας κλπ.

Όπως είναι εύκολα αντιληπτό είναι σχεδόν αδύνατο να ασχοληθούν οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων **ίσα** με όλες τις ομάδες – στόχους που αναφέραμε πιο πάνω. Δείχνει όμως ο Δήμος ενδιαφέρον για όλες τις ομάδες και προσπαθεί συνεχώς για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους στην καθημερινή ζωή και την εξασφάλιση της ισότιμης πρόσβασή τους στις υπηρεσίες και τις υποδομές του. Αυτό αποδεικνύουν και τα ποσοστά που απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα και το ακόλουθο ιστόγραμμα. Ποσοστό 38,8% (31 άτομα) των ερωτηθέντων απάντησαν ότι ο Δήμος Λαρισαίων ενδιαφέρεται μέτρια για όλες τις ομάδες - στόχους, ποσοστό 35% (28 άτομα) απάντησαν ότι ο Δήμος ενδιαφέρεται αρκετά για όλες τις κοινωνικές ομάδες και ποσοστό 8,8% (7 άτομα) υποστήριξε πως το ενδιαφέρον του Δήμου είναι πολύ μεγάλο για όλο το στοχοθετούμενο κοινό. Ποσοστό 17,6% (αθροιστικά) ήτοι 14 άτομα απάντησαν ότι ο Δήμος δεν επιδεικνύει το ίδιο ενδιαφέρον για όλες τις κοινωνικές ομάδες (καθόλου έως ελάχιστα).

Πίνακας 45

Ενδιαφέρον Δήμου για όλες τις Κοινωνικές Ομάδες					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	3,4	3,8	3,8
	Ελάχιστα	11	12,6	13,8	17,5
	Μέτρια	31	35,6	38,8	56,3
	Αρκετά	28	32,2	35,0	91,3
	Πολύ	7	8,0	8,8	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

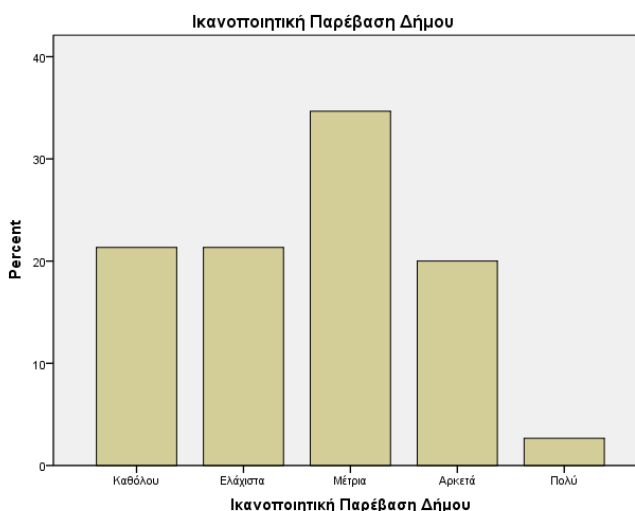

Γ4. Πιστεύετε ότι υπάρχουν τομείς με τους οποίους δεν ασχολείται ικανοποιητικά ο Δήμος Λαρισαίων;

Στον παρακάτω πίνακα και το ακόλουθο γράφημα ποσοστό 22,7% (17 άτομα) των ερωτηθέντων απάντησαν ότι ο Δήμος Λαρισαίων ασχολείται ικανοποιητικά από πολύ έως αρκετά με όλους τους τομείς – εκφάνσεις της πολιτικής κοινωνικής προστασίας, ποσοστό 34,7% (26 άτομα) απάντησαν ότι ο Δήμος ασχολείται σε μέτριο βαθμό και ποσοστό 42,7% (32 άτομα) υποστήριξε πως ο Δήμος ασχολείται από καθόλου έως ελάχιστα με όλους τους τομείς – εκφάνσεις της πολιτικής κοινωνικής προστασίας.

Πίνακας 46

Ικανοποιητική Παρέμβαση Δήμου					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	16	18,4	21,3	21,3
	Ελάχιστα	16	18,4	21,3	42,7
	Μέτρια	26	29,9	34,7	77,3
	Αρκετά	15	17,2	20,0	97,3
	Πολύ	2	2,3	2,7	100,0
	Total	75	86,2	100,0	
Missing	Δ.Α.	5	5,7		
	System	7	8,0		
	Total	12	13,8		
Total		87	100,0		

Γ5. Τι θα επιθυμούσατε να προστεθεί ή να βελτιωθεί στις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων.

Σε αυτή την ανοικτού τύπου ερώτηση απάντησαν μόνο 8 άτομα και πρότειναν τα παρακάτω:

- ΑΜΕΑ εργαζόμενοι γονείς. Ευέλικτα ωράρια δραστηριοτήτων για εργαζόμενους γονείς. Υγειονομική ενημέρωση σε παιδιά και γονείς. Μαθήματα ψυχολογίας και κοινωνικής συμπεριφοράς.
- Για τα παιδιά δραστηριότητες
- Γονεϊκή επιμόρφωση και πολιτιστικές εκδηλώσεις
- Εξειδικευμένο προσωπικό στις κατάλληλες θέσεις με συνεχή επιμόρφωση. Ανακατανομή του ήδη υπάρχοντος προσωπικού μετά από σωστή αξιολόγηση
- Η προβολή και γνωστοποίησή τους στο κοινό
- Καλύτερος Εξοπλισμός
- Κέντρα Δραστηριοτήτων – Αθλημάτων Παιδιών & Βελτίωση Κέντρου Κοινότητας
- Περισσότερες υλικές παροχές στις ευπαθείς ομάδες καθώς και συμβουλευτική για τη δυνατότητα εύρεσης εργασίας

Γ6. Ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες κατά την άποψή σας επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Λαρισαίων;

Γ6.1 Η οργάνωση της κοινωνικής υπηρεσίας.

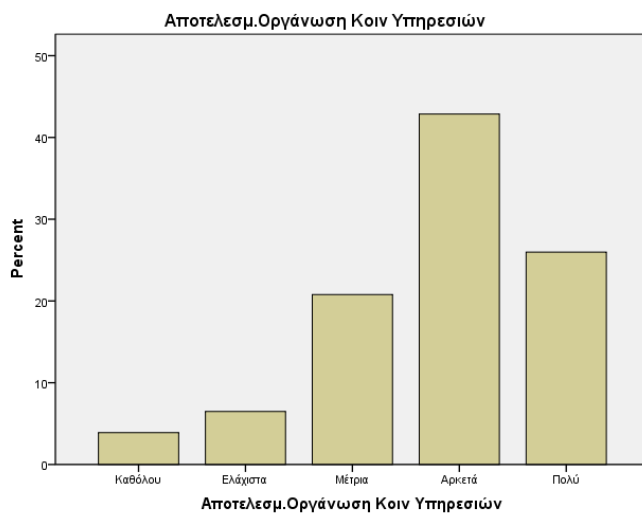
Όλοι σχεδόν οι θεωρητικοί συμφωνούν ότι το κράτος, έχει τρεις συνιστώσες: το ανθρώπινο δυναμικό του, τις δομές του και την εσωτερική του λειτουργία.

Υπήρξε παραγωγή πολλών και καλών νόμων μπορούμε να πούμε, αλλά η λειτουργία του κράτους δυστυχώς παρέμεινε και παραμένει οθωμανική. Όλες οι χώρες σε όλο τον κόσμο ασχολούμενες με αυτές τις τρεις συνιστώσες κατά τις δεκαετίες του 70, του 80, του 90 και με όχημα δύο σπουδαίες θεωρίες αυτή της ολικής ποιότητας και του δημόσιου management μπόρεσαν και έκαναν μεταρρυθμίσεις. Επιτεύξιμος στόχος ήταν η δημιουργία μιας δημόσιας διοίκησης, ενός κράτους με μετρήσιμα αποτελέσματα και στόχους που να συμβαδίζουν με τις προσδοκίες των πολιτών. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει στοχοθεσία, αλλά ούτε μέτρηση εισροών και εκροών. Αυτό δυστυχώς δεν συμβαίνει στη χώρα μας, γιατί μας λείπει η διοικητική και πολιτισμική κουλτούρα. Επίσης, ούτε με τη ραγδαία εξάπλωση των ΤΠΕ μπόρεσε να συμβεί η πολυπόθητη διοικητική μεταρρύθμιση. Οι Αμερικάνοι λένε μια σπουδαία φράση « στο εσωτερικό του κράτους με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση κινούνται τα έγγραφα και όχι οι πολίτες».

Στον παρακάτω πίνακα και το ακόλουθο γράφημα αποτυπώνονται οι απαντήσεις των ερωτηθέντων στην παρούσα έρευνα για το αν η οργάνωση των κοινωνικών υπηρεσιών επηρεάζει την αποτελεσματικότητά τους. Ποσοστό 42,9% (33 άτομα) απάντησαν ότι την επηρεάζει αρκετά, ποσοστό 26% (20 άτομα) απάντησαν πολύ, και 20,8% (16 άτομα) απάντησαν μέτρια. Ποσοστό 10,4% (στήλη αθροιστικής συχνότητας) (8 άτομα) απάντησαν ότι την επηρεάζει ελάχιστα έως καθόλου.

Πίνακας 47

Αποτελεσμ.Οργάνωση Κοιν Υπηρεσιών					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	3,4	3,9	3,9
	Ελάχιστα	5	5,7	6,5	10,4
	Μέτρια	16	18,4	20,8	31,2
	Αρκετά	33	37,9	42,9	74,0
	Πολύ	20	23,0	26,0	100,0
	Total	77	88,5	100,0	
Missing	Δ.Α.	3	3,4		
	System	7	8,0		
	Total	10	11,5		
Total		87	100,0		

Γ6.2 Οι κοινωνικές ομάδες – στόχοι που υπάρχουν εντός των ορίων του Δήμου.

Σε άλλο σημείο της εργασίας μας και συγκεκριμένα στην υπ' αριθμ. Γ3 ερώτηση *Πιστεύετε ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων επικεντρώνονται σε όλες τις κοινωνικές ομάδες – στόχους με το ίδιο ενδιαφέρον* διαπιστώσαμε ότι είναι αδύνατο οι παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων να αγκαλιάσουν το σύνολο της κοινωνίας λόγω της πληθώρας περιπτώσεων με συνέπεια ορισμένες κοινωνικές ομάδες να παραγκωνίζονται.

Υπάρχουν δομές / προγράμματα που στόχο έχουν την καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας, όπως ΤΕΒΑ, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Συσσίτιο, Υπνωτήριο Αστέγων, Δημοτικοί Λαχανόκηποι, Κοινωνικό Φαρμακείο κλπ. και απευθύνονται σε συμπολίτες μας που πλήττονται περισσότερο από την κρίση όπως είναι οι άνεργοι, οι άστεγοι, οι ανασφάλιστοι κλπ.

Επίσης, υφίστανται υπηρεσίες που στόχο έχουν την προάσπιση των δικαιωμάτων και την αποδυνάμωση των κοινωνικών διακρίσεων όπως το Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά, το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών, η Κινητή Μονάδα Μετακίνησης ΑμΕΑ (Λευκό Ταξί), ΚΔΑΠ – ΜΕΑ κλπ. και απευθύνονται σε κοινωνικές ομάδες που λόγω συγκεκριμένων χαρακτηριστικών τους είναι περισσότερο ευάλωτες σε κοινωνικές διακρίσεις, όπως φύλο, αναπηρία εθνική καταγωγή, ΡΟΜΑ, ουσιοεξαρτώμενα άτομα κλπ.

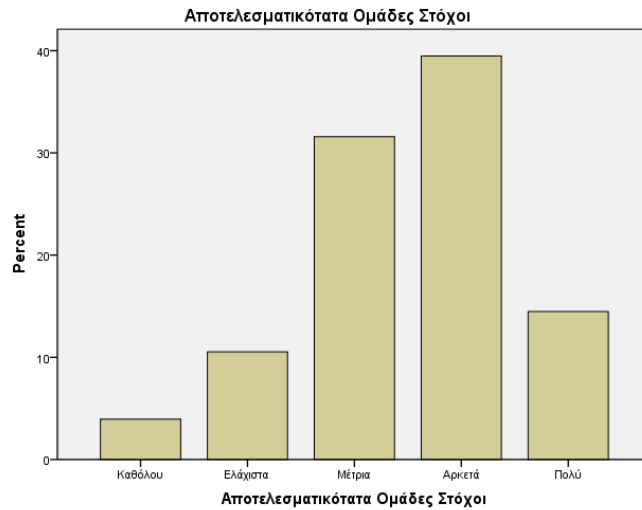
Ακόμη υπάρχουν αρκετοί Παιδικό Σταθμοί για τα παιδιά και τις οικογένειές τους, τα ΚΑΠΗ για την τρίτη ηλικία κλπ.

Στον παρακάτω πίνακα και γράφημα παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το πόσο επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών το είδος και το μέγεθος του στοχοθετούμενου κοινού. Το μεγαλύτερο ποσοστό 39,5% (30 άτομα) απάντησαν ότι οι ομάδες – στόχοι που υπάρχουν στα όρια του δήμου επηρεάζουν αρκετά την αποτελεσματικότητα, ένα ισόποσο περίπου ποσοστό 31,6% (24 άτομα) απάντησαν μέτρια και ένα λιγότερο μικρό ποσοστό 14,5% (11 άτομα) απάντησαν πολύ. Επίσης, ίδιο ποσοστό 14,5% (στήλη αθροιστικής συχνότητας) (11 άτομα) απάντησαν ότι οι ομάδες – στόχοι που υπάρχουν στα όρια του δήμου επηρεάζουν από καθόλου έως ελάχιστα την αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών.

Πίνακας 48

Αποτελεσματικότητα Ομάδες Στόχοι					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	3,4	3,9	3,9
	Ελάχιστα	8	9,2	10,5	14,5
	Μέτρια	24	27,6	31,6	46,1
	Αρκετά	30	34,5	39,5	85,5
	Πολύ	11	12,6	14,5	100,0
	Total	76	87,4	100,0	
Missing	Δ.Α.	4	4,6		
	System	7	8,0		
	Total	11	12,6		
Total		87	100,0		

Γ6.3 Οι Απειλές και Ευκαιρίες που υπάρχουν στο εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου.

Ως Ευκαιρία εννοούμε οποιαδήποτε ευνοϊκή συνθήκη υπάρχει στο εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου. Παράγοντες ή εξελίξεις λ.χ. πολιτικές, οικονομικές και τεχνολογικές αλλαγές μπορεί να αξιοποιηθούν από το Δήμο γενικά και από τις κοινωνικές του υπηρεσίες ειδικότερα. Για παράδειγμα ευκαιρία μπορεί να αποτελέσει η χρηματοδότηση δράσεων από το ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, οι συνεργασίες με ΑΕΙ, ΤΕΙ, δημόσιους φορείς, ΜΚΟ, καθώς και οι συνεργασίες με ιδιωτικές εταιρείες (στα πλαίσια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης).

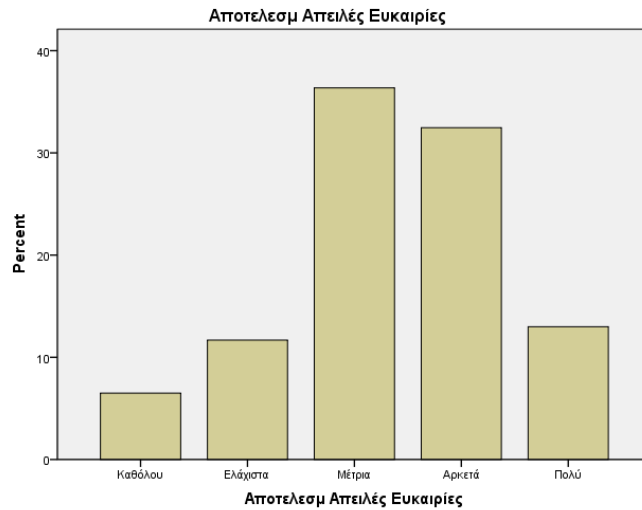
Ως Απειλές (Threats) εννοούμε οποιαδήποτε ανεπιθύμητη κατάσταση στο εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου που είναι δυνητικά ζημιογόνες – εμπόδια στην ομαλή πορεία / μελλοντική προοπτική του. Ως τέτοια σχετικά με τις κοινωνικές υπηρεσίες μπορούμε να αναφέρουμε την αύξηση του αριθμού των δυνητικά ωφελούμενων λόγω της συνεχιζόμενης κρίσης, τις ελάχιστες προσλήψεις σε εξειδικευμένο προσωπικό με βάση τις δεσμεύσεις του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) 2018-2021 κλπ.

Σκόπιμο λοιπόν είναι να πραγματοποιείται η συγκεκριμένη μέθοδος της SWOT Analysis η οποία μπορεί να παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Λαρισαίων (θετικά ή αρνητικά) και τις τάσεις / παράγοντες που εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά αυτές.

Στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα αποτυπώνονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το εάν οι απειλές και οι ευκαιρίες που υπάρχουν στο εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου Λαρισαίων μπορούν να επηρεάσουν την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών. Ποσοστό 18,2% (στήλη αθροιστικής συχνότητας) (14 άτομα) απάντησαν ότι την επηρεάζουν ελάχιστα έως καθόλου. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων 36,4% (28 άτομα) απάντησαν μέτρια, ποσοστό 32,5% (25 άτομα) απάντησαν αρκετά και ποσοστό 13% (10 άτομα) απάντησαν πολύ.

Πίνακας 49

Αποτελεσμ Απειλές Ευκαιρίες					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	5,7	6,5	6,5
	Ελάχιστα	9	10,3	11,7	18,2
	Μέτρια	28	32,2	36,4	54,5
	Αρκετά	25	28,7	32,5	87,0
	Πολύ	10	11,5	13,0	100,0
	Total	77	88,5	100,0	
Missing	Δ.Α.	3	3,4		
	System	7	8,0		
	Total	10	11,5		
Total		87	100,0		

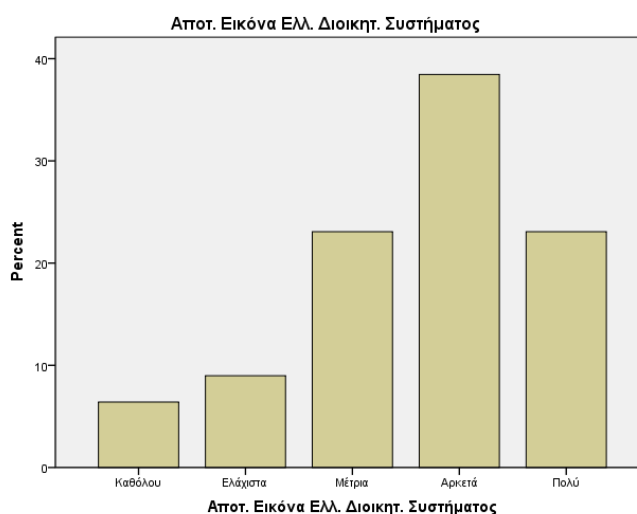

Γ6.4 Η εικόνα που υπάρχει για όλο το διοικητικό σύστημα της χώρας

Στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα αποτυπώνονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το εάν η εικόνα που έχουν οι πολίτες για όλο το διοικητικό σύστημα της χώρας μπορούν να επηρεάσουν την πεποίθησή τους για το ρόλο και την αποτελεσματικότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής. Ποσοστό 15,4% (στήλη αθροιστικής συχνότητας) (12 άτομα) απάντησαν ότι την επηρεάζουν ελάχιστα έως καθόλου. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων 38,5% (30 άτομα) απάντησαν αρκετά, ποσοστό 23,1% (18 άτομα) απάντησαν πολύ και όμοιο ποσοστό απάντησε μέτρια.

Πίνακας 50

Αποτ. Εικόνα Ελλ. Διοικητ. Συστήματος					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	5,7	6,4	6,4
	Ελάχιστα	7	8,0	9,0	15,4
	Μέτρια	18	20,7	23,1	38,5
	Αρκετά	30	34,5	38,5	76,9
	Πολύ	18	20,7	23,1	100,0
	Total	78	89,7	100,0	
Missing	Δ.Α.	2	2,3		
	System	7	8,0		
	Total	9	10,3		
Total		87	100,0		

Γ6.5 Η στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό

Το καθεστώς του προσωπικού των Δήμων διέπεται από το Ν.3584/2007 «Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων» (ΦΕΚ 143/Α/2007), ο οποίος σε γενικές γραμμές ακολουθεί τη δομή και το πνεύμα του Υπαλληλικού Κώδικα, ήτοι του Ν.3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ» (ΦΕΚ 26/Α/2007). Οι δημοτικοί υπάλληλοι προσλαμβάνονται ως τακτικοί ή με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ) σε οργανικές θέσεις και με σύμβαση ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ) για κάλυψη απρόβλεπτων και επειγουσών αναγκών. Έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις αντίστοιχα με αυτά των δημοσίων υπαλλήλων. Γενικά υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου 2190/1994 περί ΑΣΕΠ, για την πρόσληψή τους, ωστόσο ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόστηκε με συνέπεια στους δήμους οι οποίοι συνέχισαν προσλήψεις έκτακτου προσωπικού (λ.χ. στις διάφορες δημοτικές επιχειρήσεις).

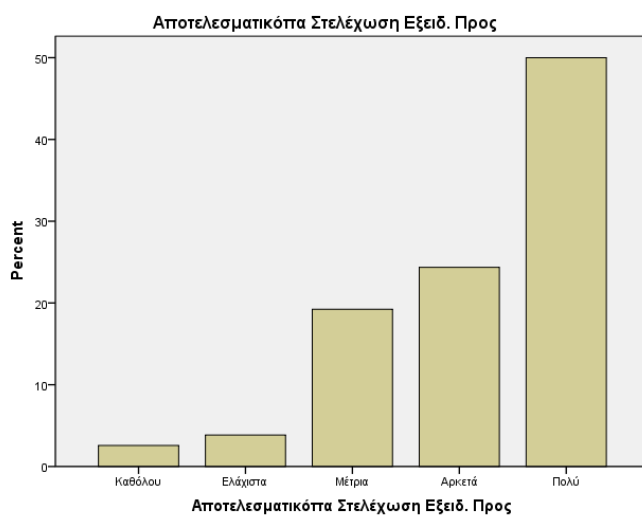
Η Πρόνοια επειδή αποτελεί ένα πεδίο «εντάσεως εργασίας» και το αντικείμενό της είναι ιδιαίτερο χρήζει ανάγκης εξειδικευμένου προσωπικού (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, νοσηλεύτριες, κλπ.).

Το ποσοστό εξειδικευμένου προσωπικού στις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων είναι χαμηλό. Επίσης λόγω μνημονιακών δεσμεύσεων επικρατεί μια γενικότερη πολιτική περιορισμού προσλήψεων. Ως εναλλακτική λύση στο αδιέξοδο της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού προβάλλει το πρόσφατο πρόγραμμα **ενδοαυτοδιοικητικής κινητικότητας** (Ν.4223/2013). Το πρόγραμμα στοχεύει στην κάλυψη αναγκών μέσω μιας πιο ορθολογικής κατανομής των υπαλλήλων, με εθελούσιες μετατάξεις.

Το πόσο σημαντικός παράγοντας, ο οποίος επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών, είναι η στελέχωσή τους με εξειδικευμένο προσωπικό αποτυπώνεται και στις απαντήσεις που έδωσαν οι ερωτώμενοι. Συγκεκριμένα σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα και το ιστόγραμμα ποσοστό 50% (39 άτομα) απάντησαν ότι η στελέχωση των κοινωνικών υπηρεσιών με εξειδικευμένο προσωπικό επηρεάζει την αποτελεσματικότητά τους πολύ, ποσοστό 24,4% (19 άτομα) είπαν αρκετά, ποσοστό 19,2% (15 άτομα) απάντησαν μέτρια. Μόνο ποσοστό 6,4% (5 άτομα) συνολικά απάντησαν ότι η αποτελεσματικότητα επηρεάζεται από καθόλου έως ελάχιστα από την επάνδρωση των κοινωνικών υπηρεσιών με εξειδικευμένο προσωπικό.

Πίνακας 51

Αποτελεσματικότητα Στελέχωση Εξειδ. Προς					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	2,3	2,6	2,6
	Ελάχιστα	3	3,4	3,8	6,4
	Μέτρια	15	17,2	19,2	25,6
	Αρκετά	19	21,8	24,4	50,0
	Πολύ	39	44,8	50,0	100,0
	Total	78	89,7	100,0	
Missing	Δ.Α.	2	2,3		
	System	7	8,0		
	Total	9	10,3		
Total		87	100,0		

Γ6.6 Η έλλειψη οράματος και προσανατολισμού

Η εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος κοινωνικής πολιτικής με σαφές όραμα και προσανατολισμό από το Δήμο Λαρισαίων αποτελεί βασική προϋπόθεση την παρούσα χρονική συγκυρία που υπάρχουν οξυμμένα κοινωνικά προβλήματα, προκειμένου οι παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες να φέρουν επιθυμητά αποτελέσματα.

Η έννοια του οράματος σκιαγραφεί το σχήμα / κατάσταση του οργανισμού μελλοντικά (που θέλουμε να πάμε, τι φιλοδοξούμε), αναφέρεται σε γενικούς στόχους και οδηγεί την αποστολή και τη στρατηγική. Αποτελεί ένα είδος πυξίδας για τη δράση των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου και είναι αποτελεσματικό όταν είναι: Περιγραφικό (Τι θέλουμε να είμαστε), Κατευθυντήριο (Δείχνει πορεία), Εστιασμένο / σαφές, Ευέλικτο (Αναπροσαρμογή), Εφικτό, Επιθυμητό (Από όλους), Εύκολο στην κατανόηση – κοινοποίηση, Υποκινεί, Ζωηρή Γλώσσα, Εμπνέει – Σημαντική και η διαδικασία διαμόρφωσης – επικοινωνίας του οράματος.

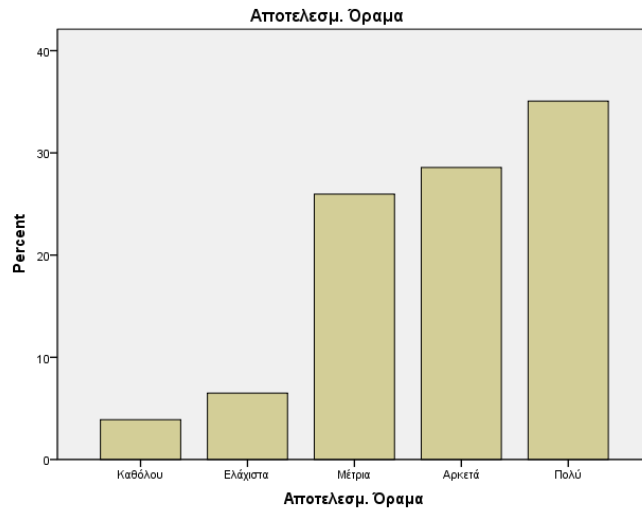
Επίσης το πρόγραμμα κοινωνικής πολιτικής πρέπει να το διατρέχει στρατηγική σκέψη. Πρέπει να απαντά στα ακόλουθα ερωτήματα:

- Που είμαστε; – Κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασής μας.
- Που θέλουμε να πάμε; – Όραμα – αποστολή- αξίες, Ποιες ανάγκες των πολιτών / ενδιαφερομένων μερών (stakeholders) θέλουμε να εξυπηρετήσουμε; Τι αποτελέσματα / στόχους θέλουμε να πετύχουμε;
- Πως θα πάμε; – Στρατηγικές – πολιτικές / δράσεις / project
- Πως θα μετρήσουμε την επιτυχία; – Μέτρηση απόδοσης, παρακολούθηση, αξιολόγηση και τέλος ανατροφοδότηση.

Από τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο ιστόγραμμα γίνεται σαφές πως και οι συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της ύπαρξης οράματος και προσανατολισμού ως μείζον παράγοντα που επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών. Έτσι ποσοστό 35,1% (27 άτομα) απάντησαν πως η διατύπωση οράματος επηρεάζει την αποτελεσματικότητα αρκετά, ποσοστό 28,6% (22 άτομα) απάντησαν αρκετά, ποσοστό 26% (20 άτομα) απάντησαν μέτρια, και μόνο ποσοστό 10,4% (8 άτομα αθροιστικά) απάντησαν ότι επηρεάζει την αποτελεσματικότητα από καθόλου έως ελάχιστα.

Πίνακας 52

Αποτελεσματικότητα Όραμα					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	3,4	3,9	3,9
	Ελάχιστα	5	5,7	6,5	10,4
	Μέτρια	20	23,0	26,0	36,4
	Αρκετά	22	25,3	28,6	64,9
	Πολύ	27	31,0	35,1	100,0
	Total	77	88,5	100,0	
Missing	Δ.Α.	3	3,4		
	System	7	8,0		
	Total	10	11,5		
Total		87	100,0		

Γ6.7 Η γραφειοκρατία (πλήθος και είδος δικαιολογητικών που απαιτούνται)

Ο περιορισμός της γραφειοκρατίας είναι ένα από τα ζητήματα που η εκάστοτε κυβέρνηση ευαγγελίζεται ότι θα επιλύσει, ωστόσο η πολιτική τους κάθε φορά αποδεικνύεται ατελέσφορη.

Σε πρόσφατη έκθεση της Ε.Ε. για τη γραφειοκρατία, η Ελλάδα καταλαμβάνει **την πρώτη θέση της κατάταξης**, μαζί με την Ουγγαρία και τις χώρες της Βαλτικής, μεταξύ των 25 κρατών-μελών. Η αναποτελεσματική Δημόσια Διοίκηση και η γραφειοκρατία συχνά αναφέρονται ως ένας από τους κύριους παράγοντες που καθιστούν δυσμενές το επιχειρηματικό περιβάλλον στην Ελλάδα, αποτρέποντας τις νέες επενδύσεις και την ανάπτυξη.

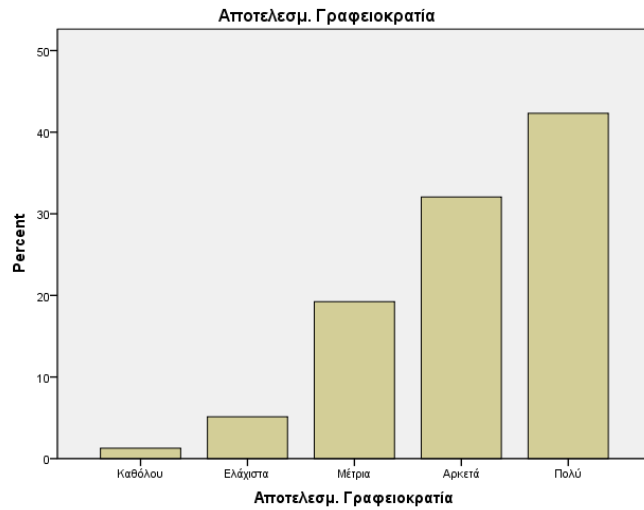
Ανακύπτει το ερώτημα: Μπορεί να παταχθεί το περιβόητο «τέρας της γραφειοκρατίας»; Βεβαίως ναι, και υπάρχουν πολλά που μπορούν να απλοποιηθούν και να περιορίσουν δραστικά τη γραφειοκρατία σε ανεκτά όρια.

Είναι αδιανόητο σήμερα, στην ηλεκτρονική εποχή, να μην υπάρχει **ηλεκτρονική διασύνδεση όλων των δημόσιων υπηρεσιών**. Κανείς δεν πρέπει να είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει οποιοδήποτε έγγραφο, εφόσον αυτό υπάρχει έστω σε μία δημόσια υπηρεσία. Κανείς δεν πρέπει να είναι υποχρεωμένος να δηλώνει το ίδιο γεγονός δεύτερη φορά, εφόσον αυτό δηλώθηκε έστω σε μία δημόσια υπηρεσία. Και ειδικά στις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου που προσέρχονται άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Η αντίληψη του κόσμου για το μερίδιο ευθύνης που έχει η γραφειοκρατία στην αναποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών καθώς και η δυσαρέσκεια που αισθάνεται ο κόσμος σχετικά με αυτό αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα και στο αντίστοιχο ιστόγραμμα. Ποσοστό 42,3% (33 άτομα) των συμμετεχόντων στην έρευνα υποστηρίζουν ότι η γραφειοκρατία επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών πολύ, ποσοστό 32,1% (25 άτομα) απάντησαν ότι την επηρεάζει αρκετά, ποσοστό 19,2% (15 άτομα) απάντησαν ότι την επηρεάζει μέτρια, καθόλου απάντησε μόνο 1 άτομο (ποσοστό 1,3%) και ελάχιστα απάντησαν 4 άτομα (ποσοστό 5,1%).

Πίνακας 53

Αποτελεσμ. Γραφειοκρατία					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	1,1	1,3	1,3
	Ελάχιστα	4	4,6	5,1	6,4
	Μέτρια	15	17,2	19,2	25,6
	Αρκετά	25	28,7	32,1	57,7
	Πολύ	33	37,9	42,3	100,0
	Total	78	89,7	100,0	
Missing	Δ.Α.	2	2,3		
	System	7	8,0		
	Total	9	10,3		
Total		87	100,0		

Γ6.8 Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία

Η διεθνής οικονομική κρίση ξεκίνησε από τα «ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης» ή «Ομολογίες Υψηλού Κινδύνου» όπως είναι ευρέως γνωστές τα *junk bonds* («ομολογίες σκουπίδια») στις ΗΠΑ και λίγο αργότερα βυθίστηκαν σε αυτή πολλές ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Την περίοδο μετά το 2007 συνέβη διεθνής κλυδωνισμός των χρηματοοικονομικών συστημάτων, η «μόλυνση» μεταδόθηκε σε άλλες χώρες και σχεδιάστηκαν διάφορα πλάνα διάσωσης. Όλα αυτά που αποφασίστηκαν ανέδειξαν την αδυναμία των δημοσιονομικών και κοινωνικών συστημάτων να ανταποκριθούν.

Όμως υπήρχε κρίση πριν την κρίση. Τα προβλήματα που ανέδειξε η οικονομική κρίση στην Ελλάδα δεν είναι απότοκα αυτής. Η κρίση λειτούργησε ως προβολέας, ως ένα ξαφνικό φως που φώτισε προβλήματα που προϋπήρχαν. Δυστυχώς επί σειρά ετών η ευημερία μας βασιζόταν σε υλικά αγαθά, πολλά από τα οποία αγοράζονταν με δανεισμό κι έτσι η ευημερία αυτή ήταν πλασματική, βασισμένη σε σαθρό έδαφος. Πολύ πιο πριν από την κρίση των ελλειμμάτων υπήρχε ένα είδος πολύπλευρης «κρίσης» με πολλαπλές εκφάνσεις. Μία πληθώρα προβλημάτων, όπως η υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος, το αίσθημα ανασφάλειας, η βία και η εγκληματικότητα, η παρακμή παραγωγικών και εμπορικών δραστηριοτήτων, η συσσώρευση μεταναστών σε συνδυασμό με τα ζητήματα κοινωνικής ένταξης τους και ο κοινωνικός αποκλεισμός ευπαθών ομάδων προϋπήρχαν. Απλά τώρα λόγω της οικονομικής κρίσης όλα αυτά τα κοινωνικά προβλήματα πολλαπλασιάστηκαν και οξύνθηκαν περισσότερο.

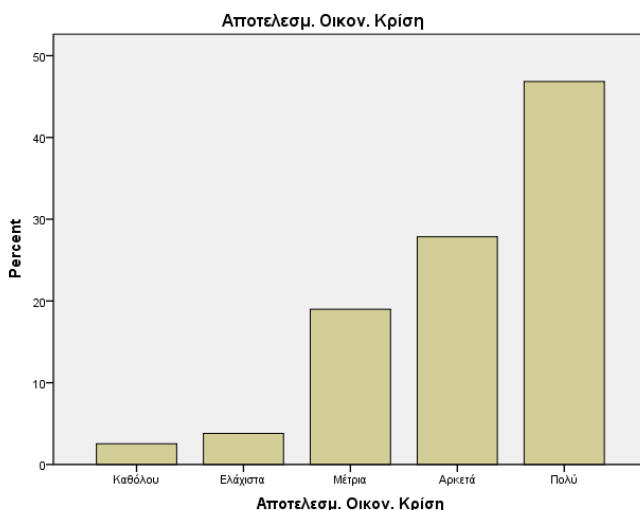
Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης είναι οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές. Οι οικονομικές επιπτώσεις είναι η αλματώδης αύξηση της ανεργίας, η δραματική μείωση της επιχειρηματικότητας, ο ελάχιστος ρυθμός ανάπτυξης κλπ. Στις κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης εντάσσονται ο κοινωνικός αποκλεισμός, ο αυξημένος αριθμός των αστέγων, καθώς και τα έντονα φαινόμενα βίας και παραβατικότητας. Στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις αναφέρεται η μόλυνση του περιβάλλοντος.

Οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και συγκεκριμένα η μείωση των ΚΑΠ κατά 60% τα τελευταία χρόνια οδηγούν τους δήμους σε αδυναμία να επιτελέσουν το έργο τους συνολικά και το κοινωνικό τους έργο ιδιαίτερα. Έτσι οι δήμοι καταφεύγουν στην αναζήτηση συνεργασιών μεταξύ τους (διαδημοτικές συνεργασίες), στην αναζήτηση συμπράξεων με τον ιδιωτικό τομέα (ΣΔΙΤ), στην προσέλκυση ιδιωτικών πόρων με τη μορφή δωρεών ή χορηγιών (εταιρική ευθύνη) κλπ. Επίσης, στρέφονται προς τη συνεργασία τους με πολίτες ή ομάδες εθελοντών, προκειμένου να ανταποκριθούν στην αυξημένη ζήτηση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και αγαθών.

Στον παρακάτω πίνακα και το ιστόγραμμα αποτυπώνονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με πόσο η τρέχουσα οικονομική συγκυρία επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών. Ποσοστό 46,8% (37 άτομα) δηλαδή σχεδόν οι μισοί ερωτώμενοι απάντησαν ότι την επηρεάζει πολύ, καθώς και ποσοστό 27,8% (22 άτομα) είπαν πως την επηρεάζει αρκετά και ποσοστό 19% (15 άτομα) απάντησαν μέτρια. Μόνο ένα μικρό ποσοστό των ερωτώμενων 6,3% (5 άτομα) (στήλη αθροιστικής συχνότητας) απάντησαν ότι την επηρεάζει από καθόλου έως ελάχιστα.

Πίνακας 54

Αποτελεσμ. Οικον. Κρίση					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	2,3	2,5	2,5
	Ελάχιστα	3	3,4	3,8	6,3
	Μέτρια	15	17,2	19,0	25,3
	Αρκετά	22	25,3	27,8	53,2
	Πολύ	37	42,5	46,8	100,0
	Total	79	90,8	100,0	
Missing	Δ.Α.	1	1,1		
	System	7	8,0		
	Total	8	9,2		
Total		87	100,0		

Γ6.9 Η πλημμελής συμμετοχή των ωφελούμενων στο σχεδιασμό των προγραμμάτων / δομών

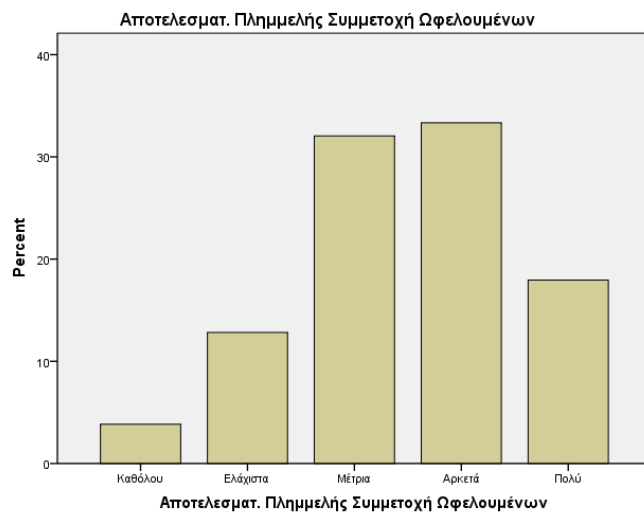
Τα προγράμματα / δομές των κοινωνικών υπηρεσιών σχεδιάζονται από την κεντρική διοίκηση χωρίς να έχει προηγηθεί καταγραφή των αναγκών των ωφελούμενων, ώστε οι σχεδιαστές πολιτικών κοινωνικής προστασίας της κεντρικής διοίκησης να έχουν μία πλήρη εικόνα των προβλημάτων και των αναγκών ανά περιοχή.

Επίσης, κατά το στάδιο της εφαρμογής πολιτικών κοινωνικής προστασίας, η τοπική κοινωνία μέσω των δομών της μπορεί να προσαρμόζει τα προγράμματα που υλοποιεί στις τοπικές ιδιομορφίες, ώστε να αποφεύγονται προβλήματα εκ των άνω ρύθμισης των κοινωνικών αναγκών. Συμπερασματικά λοιπόν μπορούμε να πούμε ότι η πλημμελής συμμετοχή των ωφελούμενων στο σχεδιασμό των προγραμμάτων / δομών έχει ως αποτέλεσμα τη μειωμένη αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών. Αρχικά πρέπει να αναπτυχθεί μια κοινή βάση δεδομένων με τις καρτέλες των ωφελούμενων οι οποίες θα καταγράφουν τις ανάγκες τους μετά την εξατομικευμένη αξιολόγησή τους και μετά πάνω στις ανάγκες να «χτιστούν» οι κατάλληλες δομές / προγράμματα.

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο γράφημα διαπιστώνουμε ότι ποσοστό 51,2% (40 άτομα) των συμμετεχόντων στην έρευνα απαντούν πως η πλημμελής συμμετοχή των ωφελούμενων στο σχεδιασμό των πολιτικών κοινωνικής προστασίας επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών από αρκετά έως πολύ. Ποσοστό 32,1% (25 άτομα) απάντησαν μέτρια και ποσοστό 16,7% (13 άτομα) απάντησαν ότι επηρεάζει την αποτελεσματικότητα από ελάχιστα έως καθόλου.

Πίνακας 55

Αποτελεσματ. Πλημμελής Συμμετοχή Ωφελούμενων					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	3,4	3,8	3,8
	Ελάχιστα	10	11,5	12,8	16,7
	Μέτρια	25	28,7	32,1	48,7
	Αρκετά	26	29,9	33,3	82,1
	Πολύ	14	16,1	17,9	100,0
	Total	78	89,7	100,0	
Missing	Δ.Α.	2	2,3		
	System	7	8,0		
	Total	9	10,3		
Total		87	100,0		

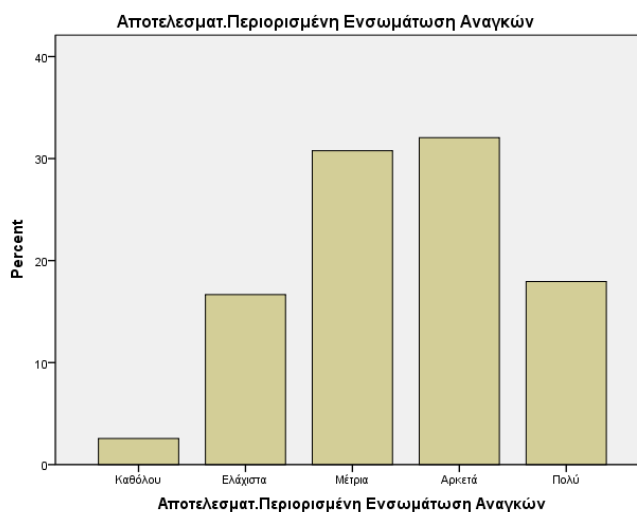
Γ6.10 Η περιορισμένη ενσωμάτωση των αναγκών των ωφελούμενων

Στην παρούσα ερώτηση δόθηκαν σχεδόν παρόμοιες απαντήσεις από τους συμμετέχοντες στην έρευνα με αυτές που δόθηκαν και στην αμέσως προηγούμενη ερώτηση.

Έτσι παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το ακόλουθο γράφημα διαπιστώνουμε ότι οι μισοί ερωτώμενοι (ποσοστό 50%, 39 άτομα) από όσους συμμετείχαν στην έρευνα, απαντούν πως η περιορισμένη ενσωμάτωση των αναγκών των ωφελούμενων στο σχεδιασμό των πολιτικών κοινωνικής προστασίας επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών από αρκετά έως πολύ. Ποσοστό 30,8% (24 άτομα) απάντησαν ότι την επηρεάζει σε μέτριο βαθμό και ποσοστό 19,2% (15 άτομα) απάντησαν ότι επηρεάζει την αποτελεσματικότητα από ελάχιστα έως καθόλου.

Πίνακας 56

Αποτελεσματο.Περιορισμένη Ενσωμάτωση Αναγκών					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	2,3	2,6	2,6
	Ελάχιστα	13	14,9	16,7	19,2
	Μέτρια	24	27,6	30,8	50,0
	Αρκετά	25	28,7	32,1	82,1
	Πολύ	14	16,1	17,9	100,0
	Total	78	89,7	100,0	
Missing	Δ.Α.	2	2,3		
	System	7	8,0		
	Total	9	10,3		
Total		87	100,0		

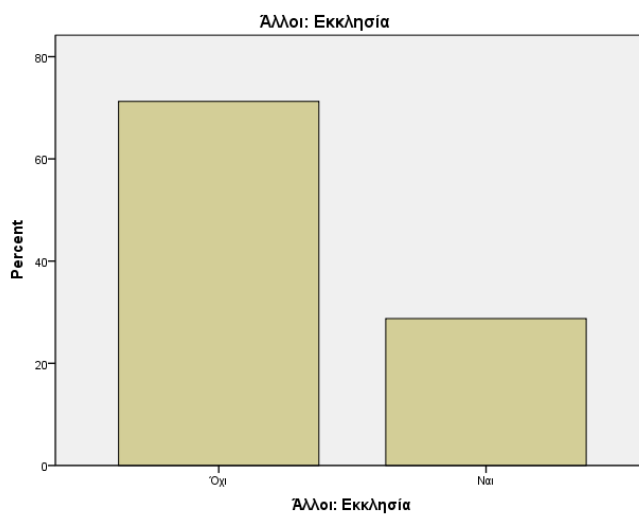

Γ7. Από ποιους άλλους φορείς είστε χρήστης κοινωνικών υπηρεσιών;

Όπως φαίνεται από τους παρακάτω πίνακες και τα αντίστοιχα γραφήματα οι ωφελούμενοι των κοινωνικών προγραμμάτων / δομών του Δήμου είναι ταυτόχρονα και χρήστες των κοινωνικών υπηρεσιών και από άλλους φορείς. Τέτοιοι φορείς είναι η Εκκλησία (ποσοστό 28,8%), Εθελοντικοί Φορείς όπως ο Ερυθρός Σταυρός και οι Ενεργοί Πολίτες (ποσοστό 31,3%) ή Μαζικοί Φορείς όπως οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι και ο Σύλλογος Πολυτέκνων (ποσοστό 40%).

Πίνακας 57

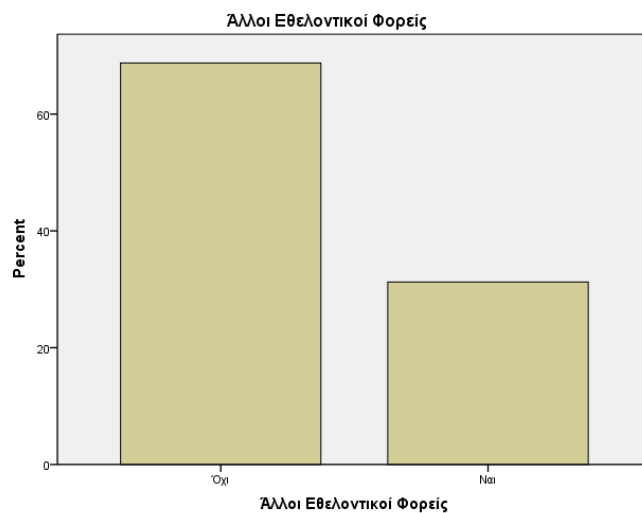
Άλλοι: Εκκλησία					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Όχι	57	65,5	71,3	71,3
	Ναι	23	26,4	28,8	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

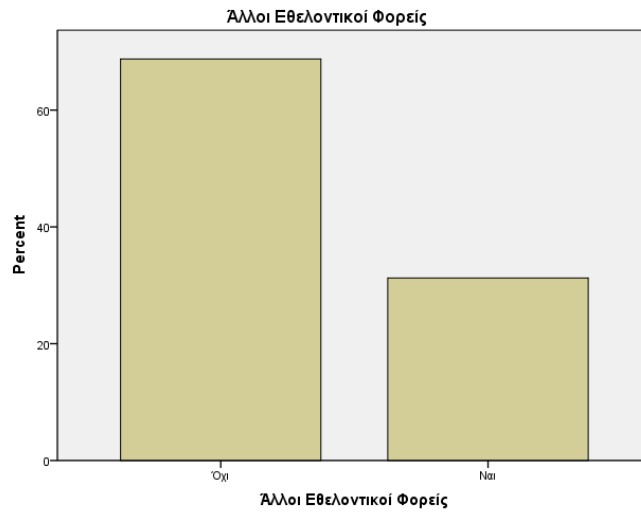
Πίνακας 58

Άλλοι Εθελοντικοί Φορείς					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Όχι	55	63,2	68,8	68,8
	Ναι	25	28,7	31,3	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

Πίνακας 59

Άλλοι Μαζ. Φορείς					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Όχι	48	55,2	60,0	60,0
	Ναι	32	36,8	40,0	100,0
	Total	80	92,0	100,0	
Missing	System	7	8,0		
Total		87	100,0		

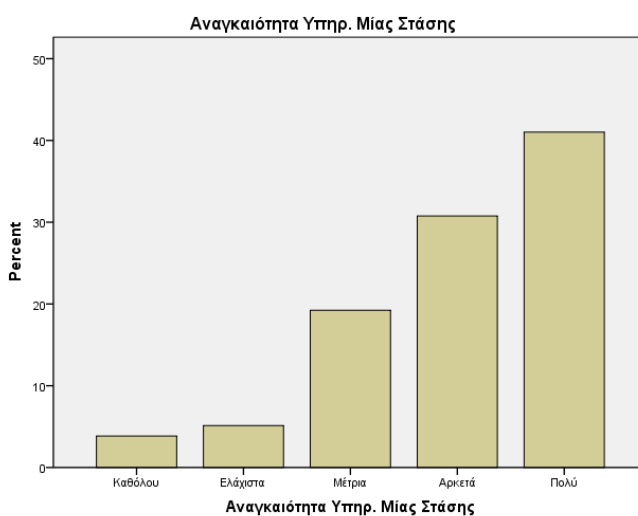

Γ7. Αν με πρωτοβουλία του Δήμου Λαρισαίων γινόταν ενοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες (π.χ. Εκκλησία, Κέντρο Κοινότητας, ΔΗ.Κ.Ε.Λ, κλπ) ώστε να δημιουργηθεί η “Υπηρεσία μιας Στάσης” αυτό κατά την άποψή σας θα βοηθούσε τους ωφελομένους;

Στον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο γράφημα αποτυπώνονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα σχετικά με την αναγκαιότητα ύπαρξης “Υπηρεσία μιας Στάσης” (one stop shop). Αρκετά υψηλό ποσοστό 71,8% (56 άτομα) θεωρούν ότι είναι από αρκετά έως πολύ σημαντική η ύπαρξη της “Υπηρεσία μιας Στάσης”. Ποσοστό 19,2% (15 άτομα) απάντησαν ότι η αναγκαιότητα είναι μέτρια, ενώ τη θεωρούν ελάχιστα ή καθόλου αναγκαία μόλις ποσοστό 9% (7 άτομα).

Πίνακας 60

Αναγκαιότητα Υπηρ. Μίας Στάσης					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	3,4	3,8	3,8
	Ελάχιστα	4	4,6	5,1	9,0
	Μέτρια	15	17,2	19,2	28,2
	Αρκετά	24	27,6	30,8	59,0
	Πολύ	32	36,8	41,0	100,0
	Total	78	89,7	100,0	
Missing	Δ.Α.	2	2,3		
	System	7	8,0		
	Total	9	10,3		
Total		87	100,0		

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Ο Δήμος Λαρισαίων έχει δημιουργήσει ένα εκτεταμένο δίκτυο από δομές και προγράμματα για να ασκεί Κοινωνική Πολιτική. Με την παρούσα εργασία καταγράψαμε είκοσι τρεις τέτοιες δομές και προγράμματα.

Όπως προκύπτει από την επεξεργασία των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια που συλλέξαμε, τα πιο γνωστά είναι τα ΚΑΠΗ, οι Παιδικοί Σταθμοί, το Κοινωνικό Παντοπωλείο και η Βοήθεια στο Σπίτι.

Αντίθετα, οι συμμετέχοντες στην έρευνα δεν γνώριζαν καθόλου ή γνώριζαν ελάχιστα το Κέντρο Κοινότητας, τη ΔΗΚΕΛ, το ΤΕΒΑ, το Κέντρο Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων, τις Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας για ανήμπορους και ηλικιωμένους, τον Ξενώνα Φιλοξενίας Γυναϊκών Θυμάτων Βίας, το Υπνωτήριο Αστέγων, τον Συμβουλευτικό Σταθμό και την Κινητή Μονάδα Μετακίνησης ΑΜΕΑ (Λευκό Ταξί).

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν έχει κατοχυρώσει ακόμα το ρόλο της ως πόλος παροχής κοινωνικών υπηρεσιών με αποτέλεσμα να μην αξιοποιούνται οι δομές και τα προγράμματά της από όσους πιθανόν θα μπορούσαν να ωφεληθούν από αυτά. Δεν γίνεται από την πλευρά του Δήμου πλήρης και μελετημένη ενημέρωση. Ο πολίτης που φαντάζεται (υποθέτει) ότι μπορεί να βοηθηθεί από το Δήμο έρχεται μόνος του και επιζητεί βοήθεια. Υπάρχει διαπιστωμένο κενό και έλλειψη στην διαδικασία ενημέρωσης. Η ευθύνη για την κατάσταση αυτή είναι συλλογική, τόσο των πολιτικών όσο και των υπαλλήλων. Η αδυναμία των δομών κοινωνικής προστασίας του Δήμου Λαρισαίων να οργανώσουν αξιόπιστους μηχανισμούς ενημέρωσης της τοπικής κοινότητας φαίνεται να αναπαράγει την ασάφεια σχετικά με το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στον τομέα της κοινωνικής προστασίας.

Η μέθοδος ενημέρωσης μέσω του τοπικού τύπου και φυλλαδίων δεν φαίνεται να είναι αρκετή για να καλύψει την ανάγκη αυτή. Επικοινωνία με συλλόγους και σωματεία που κινούνται στο χώρο της κοινωνικής προστασίας (ειδικά σχολεία, ιδρύματα, συλλόγους) θα ήταν αποτελεσματικό. Επίσης, λύση αποτελεί το γεγονός να βγαίνουν οι υπάλληλοι προς τα έξω ώστε να εντοπίζουν ομάδες ή μεμονωμένα άτομα και να ελέγχουν αν μπορούν να τους βοηθήσουν («Δουλειά στο Δρόμο»).

Αποτελεί υποχρέωση του Δήμου Λαρισαίων να προβεί σε **δράσεις δημοσιότητας** ώστε να ενημερώνονται οι δημότες και οι κάτοικοι για τις κοινωνικές παροχές, συστηματικά και έγκαιρα. Η διάχυση της πληροφορίας σχετικά με τις υπηρεσίες που υλοποιεί ο Δήμος απαιτεί την οργάνωση ενός αξιόπιστου συστήματος ενημέρωσης και προσέγγισης των πολιτών. Για το σκοπό αυτό μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλα τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας και πληροφόρησης (ΤΠΕ), ώστε

οι πολίτες να λαμβάνουν γνώση για τις δυνατότητες βελτίωσης της καθημερινής τους ζωής, μέσω των δημόσιων παρεμβάσεων του Δήμου.

Ως προς την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις δομές και προγράμματα που σχετίζονται με την Κοινωνική Πολιτική, οι ερωτώμενοι τοποθετούνται θετικά και είναι γενικά ικανοποιημένοι από μέτρια έως πολύ. Επίσης, θεωρούν ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, αρκεί να γίνει η στελέχωση των κοινωνικών υπηρεσιών με εξειδικευμένο προσωπικό, να καταπολεμηθεί η γραφειοκρατία και να γίνει καλύτερη η οργάνωσή του. Ακόμη, θεωρούν ότι η τρέχουσα οικονομική συγκυρία αποτελεί τροχοπέδη στην αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών.

Ένας στους τρεις περίπου από τους συμμετέχοντες είναι χρήστης κοινωνικών υπηρεσιών και από άλλους φορείς εκτός του Δήμου Λαρισαίων, όπως είναι η Εκκλησία, οι Εθελοντικοί Φορείς (Ερυθρός Σταυρός, Ενεργοί Πολίτες) ή οι Μαζικοί Φορείς (Πολιτιστικοί Σύλλογοι, Σύλλογοι Πολυτέκνων).

Μπορούμε στο σημείο αυτό να προτείνουμε τη χαρτογράφηση και καταγραφή όλων των δομών που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φύσης σε ολόκληρη τη διοικητική περιφέρεια του Δήμου Λαρισαίων, ώστε να παρέχεται καλύτερη και πληρέστερη ενημέρωση των πολιτών που απευθύνονται στο Δήμο. Να καταγραφούν στον ιστότοπο του Δήμου τα φιλανθρωπικά σωματεία, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς που παρέχουν ανάλογες υπηρεσίες, οι μαζικοί και οι εθελοντικοί φορείς ακόμη και τα άτυπα δίκτυα αλληλεγγύης που δρουν τοπικά χωρίς νομική οντότητα με ανεπίσημο τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας με σκοπό να υποστηρίξουν ευπαθείς ομάδες πληθυσμού. Η ηλεκτρονική αυτή βάση θα επικαιροποιείται συνεχώς με την προσθήκη νέων και τη διαγραφή όσων θα πάψουν να υφίστανται (κάτι ανάλογο για όλη τη χώρα βρίσκεται στη διεύθυνση www.solidarity4all.gr).

Επίσης, τρεις στους τέσσερις πιστεύουν ότι με πρωτοβουλία του Δήμου Λαρισαίων μπορεί να γίνει ενοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες ώστε να δημιουργηθεί η Υπηρεσία μιας Στάσης. Έτσι θα μπορέσουν να εξοικονομηθούν ανθρώπινοι και υλικοί πόροι.

Γεγονός είναι ότι στα όρια του Δήμου Λαρισαίων υπάρχουν πολλές υπηρεσίες άσκησης κοινωνικής πολιτικής κατακερματισμένες, με συναρμοδιότητες, με αλληλεπικαλυπτόμενες παρεμβάσεις, με απουσία συνέργειας και συντονισμού μεταξύ των φορέων άσκησης κοινωνικής πολιτικής, με πλημμελή συμμετοχή των ωφελούμενων και με περιορισμένη ενσωμάτωση των αναγκών των ωφελούμενων. Πρωταρχική μεταρρυθμιστική προτεραιότητα στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Λαρισαίων λοιπόν θα αποτελούσε όχι ο σχεδιασμός και η χρηματοδότηση νέων προγραμμάτων και δομών κοινωνικής προστασίας και προώθησης στην

απασχόληση, αλλά η ενοποίηση, ο συντονισμός και η δικτύωση των υφιστάμενων, κατακερματισμένων υπηρεσιών ώστε να σταματήσουν αυτές να είναι αναποτελεσματικές και να γίνεται διασκόρπιση των χρηματοδοτήσεων.

Ο Δήμος Λαρισαίων με εκδήλωση έντονης εξωστρέφειας προς πάσα κατεύθυνση και αφού αναλάβει ενεργό και συντονιστικό ρόλο μπορεί να στεγάσει σε ένα από τα αναξιοποίητα και με μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον κτίρια που διαθέτει όλους τους φορείς που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.

Έτσι θα δημιουργηθεί η υπηρεσία μιας στάσης διατηρώντας ο κάθε φορέας την οργανωτική του αυτονομία και αναλαμβάνοντας να κάνει ο καθένας κάτι διαφορετικό και όχι να επικαλύπτονται οι αρμοδιότητές τους. Θα γίνει ένας συμμετοχικός προγραμματισμός από όλους τους εμπλεκόμενους οι οποίοι θα κάνουν κοινή αξιολόγηση των αναγκών των ατόμων που επιζητούν βοήθεια, ώστε να διευκολύνεται μια πιο εξατομικευμένη προσέγγιση και πάνω στην ανάγκη θα “χτίζονται” οι παρεχόμενες υπηρεσίες.

Το ρόλο αυτό θα μπορούσε να αναλάβει το νεοσύστατο Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Λαρισαίων το οποίο με τη χρήση κοινής (ηλεκτρονικής) φόρμας θα κατέγραφε τους ωφελούμενους όλων των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου και των πολλαπλών αναγκών τους, ώστε να δρομολογηθεί ένας σφαιρικός τρόπος αντιμετώπισής τους (ολιστική προσέγγιση ψυχοκοινωνικής υποστήριξης). Τα ηλεκτρονικά αρχεία όλων των κοινωνικών δομών (π.χ. δικαιούχων προνοιακών επιδομάτων, βιβλιαρίων κοινωνικής προστασίας, φιλοξενουμένων στο υπνωτήριο αστέγων) θα ενοποιούνταν, η διαχείριση των αιτημάτων θα γινόταν με πιο ορθολογικό τρόπο και τα αποτελέσματα των επιμέρους παρεμβάσεων θα μεγιστοποιούνταν.

Καταληκτικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε κάποιες διαπιστώσεις – προτάσεις για την ανάπτυξη και την αξιοποίηση του **εθελοντισμού**.

Βάσει των διατάξεων του άρθρου 75 του Ν.3463/2006 η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού, στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης είναι μία ακόμα αρμοδιότητα των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

Η εθελοντική προσφορά όμως πρέπει να εντάσσεται στις δομές του Δήμου χωρίς κάποιο πατερναλιστικό χαρακτήρα από την πλευρά του γιατί έτσι μόνο αξιοποιείται κατά το μέγιστο δυνατό και όχι οι εθελοντικές οργανώσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται τοπικά, να συνεργάζονται και να υποστηρίζουν απλά το έργο των δομών κοινωνικής φροντίδας. Μέχρι σήμερα οι εθελοντές λειτουργούν ως άτυπο υποστηρικτικό δίκτυο στις προσπάθειες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Για παράδειγμα ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνιολόγοι και γενικά νέοι επιστήμονες ζητούν εθελοντική εργασία στις δομές κοινωνικής φροντίδας του Δήμου κυρίως για να αποκτήσουν εμπειρία στο χώρο που μελλοντικά επιθυμούν να ενταχθούν επαγγελματικά. Η αξιο-

ποίηση όμως του εθελοντικού τομέα θα πρέπει να ενταχθεί σε κάποιου είδους σχεδιασμό και να υπάρξει από την πλευρά του Δήμου ένας αντίστοιχος προγραμματισμός. Ο προγραμματισμός ειδικά σχεδιασμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων που να απευθύνονται σε εθελοντές, αποτελεί τον «προθάλαμο» για τη δημιουργία ενός σταθερού, συστηματικού, οργανωμένου και εποπτευόμενου δυναμικού εθελοντών. Η προώθηση του εθελοντισμού μπορεί ακόμη να πραγματοποιηθεί με τη δημιουργία ενός εξειδικευμένου κέντρου εθελοντισμού, ενός **μητρώου εθελοντών** στο οποίο θα υπάρχει λίστα καταγεγραμμένων εθελοντών, καθώς και δομών στις οποίες οι εθελοντές μπορούν να προσφέρουν έργο.

Στο Δήμο Λαρισαίων για τρίτη φέτος χρονιά λειτούργησε με επιτυχία η δράση του «Κοινωνικού Φροντιστηρίου» στην οποία συμμετείχαν μαθητές των οποίων οι οικογένειες αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα και διδάσκοντες ήταν εθελοντές καθηγητές διαφόρων ειδικοτήτων.

Ακόμη αναφέρουμε ότι «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη είναι η έννοια σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς προβληματισμούς στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πράσινη Βίβλος, 2001).

Ο όρος **Εταιρική κοινωνική ευθύνη** αναφέρεται στις ενέργειες των επιχειρήσεων που αποσκοπούν στην συμβολή αντιμετώπισης περιβαλλοντικών και κοινωνικών ζητημάτων. Συγκεκριμένα οι επιχειρήσεις αποτελούν οντότητες οι οποίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το κοινωνικό σύνολο μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται, επηρεάζοντας και επηρεαζόμενες από τα δεδομένα της εποχής και του χώρου δράσης τους. Οφείλουν επομένως να αναγνωρίζουν την ευθύνη που τους αναλογεί, απέναντι στην κοινωνία και το περιβάλλον. Να σέβονται δηλαδή τις αρχές και τις αξίες που χαρακτηρίζουν τον πολιτισμό μας (τον σεβασμό προς τον άνθρωπο - την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την παροχή ίσων ευκαιριών, τον σεβασμό στο περιβάλλον που κληρονομήσαμε και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής) (www.wikipedia.gr).

Προτείνουμε λοιπόν ο Δήμος Λαρισαίων να επιβραβεύει ηθικά τις εταιρίες, βιομηχανίες, εργοστάσια κλπ. που προσφέρουν σε τακτική βάση οικονομική / υλική στήριξη σε προγράμματα ή δομές (όπως για παράδειγμα στο Κοινωνικό Παντοπωλείο) και την ενθάρρυνσή τους με αυτό τον τρόπο για ανάληψη μεγαλύτερων πρωτοβουλιών. Πρέπει να επικρατήσει το σύνθημα «*Να μην αφήσουμε κανέναν μόνο του στην κρίση*».

Εν κατακλείδι θέλουμε να αναφέρουμε για το ζήτημα της **ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού** και τη σημαντικότητά του. Σύμφωνα με τον ακόλουθο ορισμό, το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί ένα από τα περιουσιακά στοιχεία μιας οργάνωσης το οποίο από πολλούς δύναται να θεωρείται ως το σημαντικότερο. Αυτό είναι που οργανώνει, διευθύνει, υλοποιεί τους στόχους και προσδιορίζει τα

μέσα και τις μεθόδους με τα οποία θα αποδώσουν οι υπόλοιποι παράμετροι (τεχνολογία / υλικά, οικονομικοί πόροι, πληροφορίες, γνώσεις) της οργάνωσης. (Μπουραντάς, 1992 σελ. 40).

Επιπλέον, η αποτύπωση της σημερινής πραγματικότητας για τους πρωτοβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η εξής: μείωση χρηματοδοτήσεων για την κάλυψη αναγκών των δήμων κατά 60%, μείωση επενδυτικών χρηματοδοτήσεων (ΣΑΤΑ) 75%, χρηματοδότηση των κοινωνικών δομών από ΕΣΠΑ, πίεση στους Δήμους για ανάληψη πρωτοβουλιών αντιμετώπισης της κρίσης (φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός κλπ), αυξημένες ανάγκες χρηματοδότησης και στελέχωσης των κοινωνικών δομών (Παιδικοί σταθμοί, Κ.Δ.Α.Π., Βοήθεια στο σπίτι, κ.α.) και των κοινωνικών πρωτοβουλιών (συσσίτια, κοινωνικά παντοπωλεία, ιατρεία, φαρμακεία, κ.α.), και συνεχή αποψίλωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδοτήσεων και εφεδρείας / διαθεσιμότητας, ενώ οι συμβάσεις έργου / Ι.Δ.Ο.Χ. έχουν μειωθεί δραστικά.

Λαμβάνοντας υπόψη τον παραπάνω ορισμό καθώς και την αποτύπωση της σημερινής κατάστασης η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της εκπαίδευσης και της συνεχούς επιμόρφωσης όλων των υπηρεσιών του Δήμου και ιδιαίτερα των κοινωνικών υπηρεσιών καθίσταται επιβεβλημένη.

Προκειμένου να ενισχυθούν οι διοικητικές και διαχειριστικές ικανότητες των υπαλλήλων των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Λαρισαίων σε θέματα σχεδιασμού, εφαρμογής και παρακολούθησης πολιτικών κοινωνικής ένταξης καθώς και σε ειδικά πεδία προτεραιότητας όπως διαχείριση έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2014-20 και άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα, προσέλκυσης χορηγιών, ανάπτυξης εταιρικής κοινωνικής ευθύνης σε διάφορες επιχειρήσεις, δικτύωσης κλπ θα πρέπει να επιμορφώνονται μέσω σεμιναρίων και συμμετοχής τους σε διαλέξεις σε τακτά χρονικά διαστήματα. Στη δεκαετής κρισιακή περίοδο που διανύουμε όπου οι δυνατότητες προσλήψεων είναι μειωμένες η εκπαίδευση και η επιμόρφωση του υπάρχοντος προσωπικού δύναται να είναι μια από τις λύσεις αύξησης της παραγωγικότητας των κοινωνικών τοπικών υπηρεσιών και μείωσης του κόστους του παραγόμενου έργου τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βενιέρης Δ. (2006), *Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Ενσωμάτωση. Ο Ρόλος του Συμβουλίου της Ευρώπης* στο Οικονόμου Χ. - Φερόνας Α. (επιμ.).
- Κοντιάδης, Ξ., *Μεταμορφώσεις του κοινωνικού κράτους στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2001.
- Κοντιάδης, Ξ. και Απίστουλας Δ., *Μεταρρύθμιση του κοινωνικού κράτους και τοπική αυτοδιοίκηση*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2006.
- Κοντιάδης, Ξ. και Τσέκος, Θ. (2008). *Η αναδιάρθρωση της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση
- Κατρούγκαλος, Γ., *Το κοινωνικό κράτος*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1998
- Μπουραντάς, Δ., (1992). *Μάνατζμεντ, Οικονομική Θεωρία και Συμπεριφορά*. Αθήνα: Team Ε.Π.Ε.
- Σκαμνάκης, Χ., *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός, 2006
- Στασινοπούλου Ο., (2006), *Εισαγωγή στην Κοινωνική Πολιτική*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πάντειον Πανεπιστήμιο
- Τελική Έκθεση του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης *Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση*, Αθήνα Δεκέμβριος 2006, Ομάδα Εργασίας: Ξενοφών Κοντιάδης, Επιστημονικός Υπεύθυνος, Νίκος Καλατζής, Λάμπρος Μίχος, Ευγενία Μπιτσάνη, Θεόδωρος Τσέκος
- Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), (2005), *Κοινωνική πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Παρούσα κατάσταση και προοπτικές*, Αθήνα.
- Φερόνας Κ., (2001), *Η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού σε τοπικό επίπεδο*, διδακτορική διατριβή, Αθήνα.
- Έκθεση Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών (Council of European Municipalities and Regions-CEMR, 2012).

Νόμοι

- Ελληνική Δημοκρατία, (2010), Νόμος 3852, «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», Φ.Ε.Κ. 87 Τ. 'Α , 7/06/2010.
- Ελληνική Δημοκρατία, (1997), Νόμος 2539 «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Φ.Ε.Κ. 244 Τ. 'Α , 4/12/1997.
- Ελληνική Δημοκρατία (1989). Ν. 1828/ Αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις, Τεύχος 'Α, Φ.Ε.Κ. 3, 3/1/1989.
- Σύνταγμα της Ελλάδας 1975/1986/2001/2008

ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ – ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

Επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς: <https://www.espa.gr>

Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: https://europa.eu/european-union/index_el

Επίσημη ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης: <https://www.ita.org.gr>

Παράρτημα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

**Ομάδα Ερωτήσεων Α – Προφίλ ερωτώμενων
(Παρακαλώ σημειώσατε με X το σωστό πεδίο)**

A1: Φύλο

Ανδρας

Γυναίκα

A2: Ηλικία

-18

18-25

26-34

35-44

45-54

55-64

65+

A3: Εκπαίδευση – Μορφωτικό επίπεδο

απόφοιτος Δημοτικού

Γυμνασίου

Λυκείου – ΤΕΕ

ΙΕΚ

ΑΕΙ – ΤΕΙ

κάτοχος μεταπτυχιακού

κάτοχος διδακτορικού

A4: Απασχόληση

Ιδιωτικός Υπάλληλος

Δημόσιος Υπάλληλος

Ελεύθερος Επαγγελματίας

Φοιτητής/Φοιτήτρια

Ανεργος

Οικιακά

Συνταξιούχος

Άλλο

A5:Είστε δημότης Λαρισαίων;

Ναι

Όχι

**Ομάδα Ερωτήσεων Β – Γνώση των παρεχόμενων Κοινωνικών Υπηρεσιών
(Σημειώσατε όσα Χ επιθυμείτε)**

Β1: Ποια από τα παρακάτω προγράμματα/δομές κοινωνικής πολιτικής στα οποία δραστηριοποιείται ο Δήμος Λαρισαίων γνωρίζετε;

Κ.Α.Π.Η. (Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων)

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Παιδικό Σταθμοί

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Κ.Δ.Α.Π (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών)

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Κ.Δ.Α.Π. Α.Μ.Ε.Α. (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία)

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Κινητή Μονάδα Μετακίνησης Α.Μ.Ε.Α. (Λευκό Ταξί)

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Βοήθεια στο Σπίτι

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Συμβουλευτικός Σταθμός

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Κοινωνικό παντοπωλείο

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Συσσίτιο

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Υπνωτήριο Αστέγων

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Δημοτικός Λαχανόκηπος

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Κέντρο Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών Θυμάτων Βίας

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Δημοτικό Πολυιατρείο

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Δημοτικό Οδοντιατρείο

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Κοινωνικό Φαρμακείο

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας για ανήμπορους και ηλικιωμένους

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Τ.Ε.Β.Α. (Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για Απόρους)

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Προγράμματα Αθλητισμού (Αθληση & Γυναίκα, Ακαδημίες & Σχολές Εκμάθησης Αθλημάτων)

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Λέσχες Πολιτισμού (Τμήματα Εικαστικών & Εφαρμοσμένων Τεχνών, κλπ)

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

ΔΗ.Κ.Ε.Λ (Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Λάρισας

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Δημοτικό Γηροκομείο

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

Κέντρο Κοινότητας

Δεν Γνωρίζω Καθόλου	Γνωρίζω Ελάχιστα	Γνωρίζω Λίγο	Γνωρίζω Αρκετά	Γνωρίζω Πολύ
1	2	3	4	5

B2:Γνωρίζετε ότι το νεοσύστατο “Κέντρο Κοινότητας” του Δήμου Λαρισαίων λειτουργεί ως τοπικό σημείο αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή του Δήμου;

Ναι

Όχι

B3: Από που γνωρίζετε για τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων;

Από τύπο/ Μ.Μ.Ε.

Από προσωπική εμπειρία (χρήση των υπηρεσιών)

Εργάζομαι εκεί

Από ενημερωτικές προσπάθειες του Δήμου

Από συγγενείς/ γνωστούς

Από αλλού

B4: Ποιους από τους παρακάτω τρόπους θεωρείτε πλέον κατάλληλους προκειμένου να πληροφορηθείτε:

Διανομή φυλλαδίων

Καθόλου Κατάλληλος	Ελάχιστα Κατάλληλος	Μέτρια Κατάλληλος	Αρκετά Κατάλληλος	Πολύ Κατάλληλος
1	2	3	4	5

Ιστότοπος του Δήμου

Καθόλου Κατάλληλος	Ελάχιστα Κατάλληλος	Μέτρια Κατάλληλος	Αρκετά Κατάλληλος	Πολύ Κατάλληλος
1	2	3	4	5

Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook Δήμου)

Καθόλου Κατάλληλος	Ελάχιστα Κατάλληλος	Μέτρια Κατάλληλος	Αρκετά Κατάλληλος	Πολύ Κατάλληλος
1	2	3	4	5

MME (πχ Δημοτικό Ραδιόφωνο, τοπικοί τηλεοπτικοί σταθμοί, ένθετα σε τοπικές εφημερίδες κ.α.)

Καθόλου Κατάλληλος	Ελάχιστα Κατάλληλος	Μέτρια Κατάλληλος	Αρκετά Κατάλληλος	Πολύ Κατάλληλος
1	2	3	4	5

Διενέργεια εκδηλώσεων

Καθόλου Κατάλληλος	Ελάχιστα Κατάλληλος	Μέτρια Κατάλληλος	Αρκετά Κατάλληλος	Πολύ Κατάλληλος
1	2	3	4	5

Προσωπικές επιστολές /ηλεκτρονικά μηνύματα σε πολίτες

Καθόλου Κατάλληλος	Ελάχιστα Κατάλληλος	Μέτρια Κατάλληλος	Αρκετά Κατάλληλος	Πολύ Κατάλληλος
1	2	3	4	5

Άλλο _____

Καθόλου Κατάλληλος	Ελάχιστα Κατάλληλος	Μέτρια Κατάλληλος	Αρκετά Κατάλληλος	Πολύ Κατάλληλος
1	2	3	4	5

Ομάδα Ερωτήσεων Γ – Ικανοποίηση από τις παρεχόμενες Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων

Γ1: Εάν κάνατε χρήση των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Λαρισαίων είτε άμεσα είτε έμμεσα π.χ. μέσω ενός συγγενή πόσο ικανοποιημένος/η είστε; (Σημειώστε με X)

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

Γ2: Κρίνετε τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων επαρκείς; (Σημειώστε με X)

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

Γ3: Πιστεύετε ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων «επικεντρώνονται» σε όλες τις κοινωνικές ομάδες - στόχους με το ίδιο ενδιαφέρον; (Σημειώστε με X)

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

Γ4: Πιστεύετε ότι υπάρχουν τομείς με τους οποίους δεν ασχολείται ικανοποιητικά ο Δήμος Λαρισαίων;

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

Εάν ναι, ποιοι; _____

Γ5:Τι θα επιθυμούσατε να προστεθεί ή να βελτιωθεί στις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Λαρισαίων;

Γ6: Ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες, κατά την άποψή σας, επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Λαρισαίων; (Σημειώσατε όσα X επιθυμείτε)

η οργάνωση της κοινωνικής υπηρεσίας

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

οι κοινωνικές ομάδες – στόχοι που υπάρχουν εντός των ορίων του Δήμου

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

οι απειλές και ευκαιρίες που υπάρχουν στο εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

η εικόνα που υπάρχει για όλο το διοικητικό σύστημα της χώρας

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

η στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

η έλλειψη οράματος και προσανατολισμού

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

η γραφειοκρατία (πλήθος και είδος δικαιολογητικών που απαιτούνται)

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

η τρέχουσα οικονομική συγκυρία

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

η πλημμελή συμμετοχή των ωφελούμενων στο σχεδιασμό των προγραμμάτων/δομών

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

η περιορισμένη ενσωμάτωση των αναγκών των ωφελούμενων

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

Γ7: Από ποιους άλλους φορείς είστε χρήστης κοινωνικών υπηρεσιών; (Σημειώστε με X)

Εκκλησία

Εθελοντικούς φορείς (Ερυθρός Σταυρός, Ενεργοί Πολίτες κλπ)

Μαζικούς Φορείς (Πολιτιστικοί Σύλλογοι, Σύλλογος πολυτέκνων, κλπ)

Γ8: Αν με πρωτοβουλία του Δήμου Λαρισαίων γινόταν ενοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες (π.χ. Εκκλησία, Κέντρο Κοινότητας, ΔΗ.Κ.Ε.Λ, κλπ) ώστε να δημιουργηθεί η “Υπηρεσία μιας Στάσης” αυτό κατά την άποψή σας θα βοηθούσε τους ωφελούμενους;

Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
1	2	3	4	5

Ευχαριστούμε πολύ για το χρόνο σας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Ι.Τ.Α.	: Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Ο.Η.Ε.	: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Ε.Ε.	: Ευρωπαϊκή Ένωση
Κ.Α.Π.	: Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
Ο.Π.Ε.Κ.Α.	: Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Ο.Ε.Υ.	: Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας
Φ.Π.Α.	: Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
Σ.Α.Τ.Α.	: Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κ.Ε.Δ.Ε.	: Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας
Τ.Π.Ε.	: Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών
Δ.Ο.Π.	: Διοίκησης Ολικής Ποιότητας
Κ.Π.Α.	: Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης
Ν.Δ.Δ.	: Νέα Δημόσια Διοίκηση
Ε.Κ.Τ.	: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Υ.Δ.Μ.Η.Δ.	: Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
Ε.Σ.Π.Α.	: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Δ.Κ.Κ.	: Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων Νόμος 3463/2006 (ΦΕΚ 114, 08-06-2006)
Σ.Δ.Ι.Τ.	: Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα
Α.Μ.Ε.Α.	: Άτομα με ειδικές ανάγκες
U.N.H.C.R.	: Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα